

MANUAL - RESURSA PENTRU SECTORUL ECOLOGIC

PLANURI DE ACȚIUNE PENTRU SECTORUL ECOLOGIC

ELABORARE, IMPLEMENTARE
ȘI EVALUARE

Ediția a doua

EDITOR:

IFOAM EU
Rue du Commerce 124, BE - 1000 Brussels, Belgium
Phone +32 2280 1223, Fax +32 2735 7381
info@ifoam-eu.org
www.ifoam-eu.org

ÎN ASOCIERE CU:

EDITORI: Stephen Meredith, Nic Lampkin, Otto Schmid

SUPTOR CERCETARE: Max Hubbard

SUPTOR PRODUCȚIE: Triin Viilvere, Eva Berckmans

EDITARE LIMBĂ: Chris Sinclair

MUȚUMIRI SPECIALE PENTRU CONTRIBUȚIE: toți partenerii proiectului
SME Organics, Christopher Stopes

DESIGN ȘI MACHETARE: Lii Ranniku / Ecoprint Ltd – www.ecoprint.ee

ACEASTĂ CARTE TREBUIE SĂ FIE CITATĂ CA: Meredith, S., Lampkin, N., Schmid, O., (2018). Planuri de Acțiune pentru Sectorul Ecologic: Elaborare, implementare și evaluare, Ediția a doua, IFOAM EU, Bruxelles.

O versiune PDF este disponibilă pe pagina:

www.ifoam-eu.org și www.orgprints.org/32771/

© 2018. IFOAM EU, FiBL și Organic Research Center - Elm Farm
ISBN: 978-3-03736-081-1

ORGANIZAȚIILE PARTENERE ÎN PROIECT:

MANUAL - RESURSA PENTRU SECTORUL ECOLOGIC

PLANURI DE ACȚIUNE

PENTRU SECTORUL ECOLOGIC

ELABORARE, IMPLEMENTARE
ȘI EVALUARE

Ediția a doua

Cuprins

Cuvânt înainte - ediția curentă	2
Cuvânt înainte - prima ediție	4
1. Introducere	6
1.1 Despre acest manual	6
1.2 Ce este agricultura ecologică?	9
1.3 Dezvoltarea sectorului ecologic în Europa	13
2. Sectorul ecologic și politicile publice	15
2.1 Regulamentele UE privind agricultura ecologică	17
2.2 Politici publice europene privind sectorul ecologic	18
3. Planuri de acțiune pentru sectorul ecologic - ce reprezintă?	28
3.1 De ce sunt necesare planurile de acțiune pentru sectorul ecologic?	28
3.2 Planuri de acțiune pentru sectorul ecologic la nivel european	33
3.3 Prezentare generală a planurilor de acțiune pentru sectorul ecologic la nivel național și regional	34
4. Dezvoltarea planurilor de acțiune pentru sectorul ecologic	39
4.1 Elaborarea politicilor publice	39
4.2 Definirea nevoilor și a potențialului dezvoltării sectorului ecologic	41
4.3 Definirea scopurilor și a obiectivelor politicii publice	44
4.4 Luarea deciziilor: selectarea, integrarea și prioritizarea măsurilor relevante	51
5. Implicarea organizațiilor relevante	56
5.1 Identificarea părților interesate relevante	56
5.2 Abordări participative pentru implicarea părților interesate	59

6. Implementarea planurilor de acțiune pentru sectorul ecologic	63
6.1 Includerea monitorizării și evaluării planurilor de acțiune pentru sectorul ecologic de la începutul procesului	68
6.2 Gestionarea comunicării	70
6.3 Elaborarea planurilor de acțiune în regiuni sau țări în care sectorul ecologic este sub-dezvoltat	73
7. Evaluarea planurilor de acțiune pentru sectorul ecologic	75
7.1 Principii de evaluare	75
7.2 Efectuarea unei evaluări	79
7.3 Evaluarea procesului de elaborare și implementare a planurilor de acțiune	85
7.4 Evaluarea efectelor planurilor de acțiune	92
7.5 Evaluarea generală a planurilor de acțiune pentru sectorul ecologic - măsurarea succesului	100
8. Planuri de acțiune în sectorul ecologic – Recomandări	104
Anexa 1: Elementele cheie ale elaborării planurilor de acțiune pentru sectorul ecologic	110
Anexa 2: Sumar/ Rezumat al ORGAPET	112
Referințe	118

Lista figurilor

Figura 1.1	Creșterea vânzărilor cu amănuntul a produselor ecologice în Europa, 2007-2016	13
Figura 1.2	Creșterea suprafeței terenurilor agricole ecologice în Europa, 2007-2016	14
Figura 2.1	Ponderea FEADR acordată agriculturii ecologice, raportată la suprafața agricolă ecologică totală în 2014	23
Figura 4.1	Ciclul de politici publice - etape în elaborarea politicilor publice	39
Figura 4.2	Procesul de învățare prin derularea de cicluri de politici publice	40
Figura 5.1	Perspective ale organizațiilor implicate în planurile de acțiune din sectorul ecologic	57
Figura 7.1	Obiectivele evaluării programelor	75
Figura 7.2	Model de diagramă-efect care indică legăturile și impactul dintre măsurile de politică publică și acțiunile planului	98
Figura 7.3	Diagramă ipotetică a radarului - diagramă tip pânză de păianjen	101

Listă tabele

Tabel 2.1	Prezentarea generală a obiectivelor strategiei Europa 2020 și a obiectivelor tematice pentru perioada 2014-2020	19
Tabel 2.2	Prezentarea generală a măsurilor Programului de Dezvoltare Rurală dincolo de plățile pentru sectorul ecologic	24
Tabel 3.1	Prezentare generală unor planuri de acțiune naționale și regionale din Europa	36
Tabel 3.2	Componente abordate în planurile de acțiune - diferite acțiuni	38
Tabel 4.1	Analiza SWOT a sectorului de procesare ecologică din Regiunea Aargau, Elveția	42
Tabel 4.2	Planul de acțiune în sectorul ecologic - priorități pentru dezvoltare și rezultate planificate	45
Tabel 4.3	Ierarhia obiectivelor	46
Tabel 5.1	Cum și când implicăm organizațiile interesate?	61
Tabel 7.1	Etape în pregătirea unei evaluări	80
Tabel 7.2	Etape în efectuarea unei evaluări	82
Tabel 7.3	Abordări defectuoase aplicate într-un plan de acțiune în sectorul ecologic	88
Tabel 7.4	Corelarea indicatorilor și tipuri de evaluare	95
Tabel 7.5	Lista indicatorilor-cheie generici pentru planurile de acțiune în sectorul ecologic	99

Listă casete

Caseta 1.1	Proiectul SME Organics – scurtă prezentare	8
Caseta 1.2	Principiile IFOAM ale Agriculturii Ecologice	9
Caseta 1.3	Viziunea 2030 a IFOAM UE și Direcții strategice spre Organic 3.0	12
Caseta 2.1	Politicile-cadru europene pentru sprijinirea dezvoltării sectorului ecologic	16
Caseta 2.2	Sumar al Regulamentelor europene pentru agricultura ecologică	18
Caseta 2.3	De ce sunt necesare subvențiile pentru produsele ecologice?	21
Caseta 2.4	TP Organics - Platforma Tehnologică Europeană pentru Sectorul Ecologic	27
Caseta 3.1	Abordare multi-sectorială a Planului Francez de Acțiune în sectorul Ecologic	30
Caseta 3.2	Regionalizarea dezvoltării planului de acțiune în sectorul ecologic	35
Caseta 4.1	Analiza punctelor tari și a punctelor slabe ale Planului Scoțian de Acțiune în sectorul Ecologic	43
Caseta 4.2	Scopurile și obiectivele strategice ale Planului German de Acțiune în sectorul ecologic	49
Caseta 4.3	Matricea de impact-încrucișat pentru Planul de Acțiune European pentru agricultura ecologică 2014-2020	53
Caseta 5.1	Implicarea organizațiilor interesate în dezvoltarea planului de acțiune în Nouvelle-Aquitaine, Franța	60
Caseta 5.2	Metoda de gândire colaterală - creativitate prin provocare	62
Caseta 6.1	Elaborare și implementare condusă de Guvern a unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic în Finlanda	64
Caseta 6.2	Parteneriate public-private pentru promovarea cererii interne de alimente ecologice în Planul Danez de Acțiune în sectorul ecologic	67
Caseta 6.3	Prezentarea elementelor - cheie ale unui plan de acțiune în sectorul ecologic	71
Caseta 6.4	Comunicarea privind elaborarea și implementarea Planului German de Acțiune în sectorul ecologic	72
Caseta 7.1	Tipuri de evaluare pentru diferite etape ale ciclului de politici publice	76
Caseta 7.2	Evaluarea celui de al doilea Plan de Acțiune în sectorul Ecologic din Cehia	84
Caseta 7.3	Tipologia indicatorilor	94
Caseta 7.4	Exemple de măsurare a impactului și a evoluției indicatorilor din perspectiva obiectivelor planului de acțiune	97

Cuvânt înainte - ediția curentă

Sprrijinul politic și financiar furnizat prin intermediul politicilor Uniunii Europene și al guvernelor naționale și regionale este esențial pentru crearea și dezvoltarea în continuare a unei cereri stabile a pieței, a unei baze solide de furnizare de produse ecologice și a unor condiții bune de funcționare pentru stimularea sectorului ecologic din Europa. Acești factori au contribuit în mod semnificativ la creșterea pieței produselor alimentare ecologice din UE și la extinderea bazei de aprovizionare. În statele Uniunii Europene, în anul 2016, suprafața certificată ecologic a ajuns să reprezinte în medie 6,7% din total terenuri agricole, datorită sprijinului public și a cererii masive de produse ecologice în rândul consumatorilor din UE. Mai mult decât atât, piața UE a produselor ecologice s-a dublat ca valoare în ultimul deceniu, de la 14,5 miliarde de euro în 2007 la 30,7 miliarde de euro în 2016.

Având în vedere tendințele actuale care indică faptul că cererea UE pentru produse ecologice depășește cu mult nivelul de producție, există mari posibilități de a spori competitivitatea și sustenabilitatea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) în sectorul ecologic, ca soluții inovatoare pentru întregul sector agroalimentar. Planurile de acțiune în sectorul ecologic pot ajuta IMM-urile cu profil ecologic și sectorul agroalimentar european să se dezvolte într-un mod holistic. Acest lucru va fi posibil prin asigurarea contextului pentru integrarea la nivel național sau regional a diferitelor politici publice într-un cadru mai larg și prin stabilirea de obiective, ținte și acțiuni comune care să deservească nevoile sectorului ecologic și care să răspundă obiectivelor de politică publică asumate.

În timp ce în trecut planurile de acțiune pentru agricultura ecologică s-au axat în principal pe componenta de furnizare de produse ecologice, în prezent există un interes crescut pentru dezvoltarea întregului lanț de aprovizionare /de valoare a sectorului ecologic. Aceste evoluții oferă perspective atractive pentru IMM-urile care doresc să facă trecerea spre ecologic, contribuind în același timp la atingerea obiectivelor de politici publice privind ocuparea forței de muncă în mediul rural, dezvoltarea economică, mediul înconjurător și acțiunile în domeniul climatic. Astfel se subsumează inclusiv obiectivelor Fondului European de Dezvoltare Regională (FEDR), Investiții pentru dezvoltare și creșterea locurilor de muncă. Experiența bogată în privința elaborării, implementării și evaluării planurilor de acțiune în sectorul ecologic din Europa poate contribui, de asemenea, la formularea viitoarelor obiective de politici publice, ținte și instrumente de politică la nivel european, național și regional.

Primele planuri de acțiune în sectorul ecologic au fost elaborate la nivel național și ulterior, la nivelul UE. În prezent, se dezvoltă din ce în ce mai multe planuri de acțiune în sectorul ecologic la nivel regional, specifice, adaptate nevoilor factorilor de decizie locală și organizațiilor din sector. Acesta a fost unul dintre motivele pentru care proiectul SME Organics a fost finanțat în cadrul programului Interreg Europe, finanțat de FEDR.

Metodologia pentru elaborarea, implementarea și evaluarea planurilor de acțiune în sectorul ecologic se bazează pe rezultatele proiectului european ORGAP, finanțat în cadrul Programului Cadru 6 de Cercetare al UE. În cadrul proiectului ORGAP a fost elaborat un prim manual și un set de instrumente foarte utile pentru elaborarea, implementarea și evaluarea planurilor de acțiuni ecologice (publicat de FiBL - Institutul de Cercetare pentru Agricultură Ecologică (Frick, Elveția) și IFOAM EU (Bruxelles, Belgia)).

În baza acestor cunoștințe acumulate, echipa de proiect SME Organics a decis să integreze experiențele privind elaborarea planurilor regionale de acțiune din sectorul ecologic, într-o versiune actualizată a manualului. În această a doua ediție au fost actualizate mai multe secțiuni și au fost făcute recomandări pentru factorii de decizie politică și pentru părțile interesate, organizațiile din sector, care se bazează pe aproape două decenii de cercetare și practică, inclusiv pe experiențele din prima fază de implementare a proiectului SME Organics, derulată în perioada aprilie 2016 – martie 2018. Suntem încrezători de asemenea că aceste recomandări pot sta la baza informării privind viitoarele Strategii de Specializare Inteligentă ale statelor membre și ale regiunilor din UE. În plus, textul este însoțit de numeroase exemple preluate din proiectul SME Organics și din alte surse.

Dorim să le mulțumim tuturor persoanelor care au contribuit la acest manual, în special editorilor celei de-a doua ediții, membrilor echipei de proiect SME Organics și altor experți, pentru împărtășirea experiențelor proprii. Organizațiile partenere în proiectul SME Organics sunt:

- INTIA – Institutul de Tehnologii Agricole al Regiunii Navarra (Spania)
- Guvernul Regiunii Navarra prin Departamentul de Dezvoltare Rurală, Mediu și Administrație Publică (Spania)
- FiBL - Institutul Cercetare pentru Agricultură Ecologică (Elveția)
- CIHEAM - Institutul Mediteranean de Agronomie din Bari (Italia)
- Asociația INTERBIO a Regiunii Nouvelle Aquitaine (Franța)
- Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest (România)
- Administrația Regiunii Puglia (Italia)
- Administrația Regiunii Lodzkie (Polonia)
- Universitatea Seinajoki de Științe Aplicate (Finlanda)
- Uniunea Camerelor de Comerț și Industrie din Regiunea Lombardia (Italia)

Sperăm că acest manual să ajute factorii de decizie, reprezentanții și operatorii atât din sectorul de agricultura ecologică cât și din cel convențional, să dezvolte în continuare, să pună în aplicare și să evalueze cu succes viitoare planuri de acțiune în sectorul ecologic pentru a sprijini în anii următori dezvoltarea durabilă în Europa.

Alberto Enrique Martín

Coordonator Proiect SME Organics,
INTIA, Villava, Navarra, Spain

Otto Schmid

Membreu în echipa de proiect SME Organics
și Coordonator științific proiect ORGAP
FiBL, Frick, Switzerland
Martie 2018

Cuvânt înainte – prima ediție

În iunie 2004, Comisia Europeană a publicat Planul de Acțiune European pentru Agricultură Ecologică/ Sectorul Ecologic. Prin acest Plan de Acțiune, Comisia a intenționat să evalueze situația agriculturii ecologice și să stabilească baza pentru elaborarea viitoarelor politici publice. La nivel național, multe state au elaborat Planuri de Acțiune pentru promovarea sectorului ecologic. Prin urmare, s-a considerat necesar să se analizeze modul în care astfel de Planuri de Acțiune ar putea fi evaluate cu succes.

Planul de Acțiune European pentru Sectorul Ecologic a fost principalul motiv pentru care Directoratul General pentru Cercetare al Comisiei Europene a decis să finanțeze un proiect de sprijin specific, respectiv proiectul ORGAP, cu nr. CT-2005-006591, din Programului Cadru 6 de Cercetare al UE. Acest proiect, intitulat „*Planul European de Acțiune pentru sectorul ecologic: Elaborarea Criteriilor și Procedurilor de evaluare a Planului de Acțiune al UE pentru Agricultură Ecologică*”, a demarat în mai 2005 și a fost finalizat în aprilie 2008.

În cadrul proiectului, a fost elaborat un set de instrumente pentru evaluarea și monitorizarea implementării Planului European de Acțiune pentru Sectorul Ecologic în următoarele domenii: informare, instruire și educație, cercetare, producție, procesare, dezvoltare de piață, certificare și cheltuieli publice. Acest set de instrumente a fost testat pe Planurile de Acțiune naționale existente în perioada respectivă și parțial pe Planul European de Acțiune, concentrându-se în principal pe procesele de implementare. În plus, au fost făcute recomandări de politică publică către Comisia Europeană, către autoritățile naționale și către alte organizații interesate.

Pentru a disemina la o scară cât mai mare recomandările acestui proiect, a fost elaborat acest manual practic, pentru inițierea, elaborarea și evaluarea Planurilor de Acțiune. Acest manual are două funcții principale:

- a) Este un instrument de implicare a entităților interesate în dezvoltarea și punerea în aplicare a Planurilor de Acțiune în Sectorul Ecologic la nivel european, național și regional.
- b) Este un ghid pentru utilizarea ORGAPET, Instrumentul de evaluare a Planurilor dezvoltat prin proiectului ORGAP (inclus ca CD-ROM împreună cu manualul și pe www.orgap.org).

Acest manual a fost elaborat ca parte a proiectului ORGAP și se bazează în mare măsură pe documentele incluse în Instrumentul de Evaluare a Planului de Acțiuni pentru Sectorul Ecologic (ORGAPET).

Următoarele instituții au contribuit la dezvoltarea instrumentului ORGAPET și a manualului: Institutul de Cercetare pentru Agricultură Ecologică (Otto Schmid, Bettina Landau, Matthias Stolze, Hanna Stolz); Universitatea din Hohenheim (UHO), Stuttgart (Prof. Stephan Dabbert, Christian Eichert); Universitatea Aberystwyth (UWA), Țara Galilor, Regatul Unit (Dr. Nic Lampkin, Ian Jeffreys); Universitatea Politehnică din Marche, Ancona (UNIVPM), Italia (Prof. Raffaele Zanolli, Dr. Daniela Vairo); Universitatea din Danemarca de Sud (USD), Danemarca (Dr. Johannes Michelsen).

Grupul IFOAM UE (Victor González, Marco Schlüter și Christopher Stopes în numele Soil Association, Regatul Unit) a fost responsabil pentru elaborarea manualului, împreună cu coordonatorul de proiect FiBL, cu asistența expertului Dr. Nic Lampkin (UWA). Ceilalți parteneri din proiect au contribuit la manual, oferind informații despre Planurile Naționale de Acțiune în sectorul ecologic: Institutul de Dezvoltare Durabilă (ISD) Slovenia (Anamarija Slabe); Institutul de Economie Agricolă (VUZE) Republica Cehă (Pavla Wollmuthova); Institutul de Cercetări Economice pentru Agricultură (LEI) Olanda (Robert Stokkers); Societatea Spaniolă de Agricultură Ecologică (SEAE) Spania (Victor González).

O recunoștință deosebită este acordată domnului Christopher Stopes, care s-a implicat în editarea textului acestui manual. De asemenea, suntem recunoscători domnilor Ben Millbank și Joy Carey de la Soil Association pentru aspectul final și pentru designul grafic al manualului.

Recunoaștem sprijinul DG pentru Cercetare al Comisiei Comunităților Europene, în special cel al ofițerului științific, Dr. Danièle Tissot.

Editorii speră că acest manual va contribui la inițierea unui proces de evaluare și la o dezvoltare progresivă a Planurilor de Acțiune pentru Sectorul Ecologic la nivel european, național și regional.

Otto Schmid
Coordonator Științific Proiect ORGAP
Frick, Switzerland,
Aprilie 2008

Introducere

1.1 DESPRE ACEST MANUAL

Ce sunt planurile de acțiune în sectorul ecologic și cui se adresează acest manual?

Planurile de acțiune în sectorul ecologic sunt utilizate în mod obișnuit în Europa pentru a sprijini dezvoltarea sectorului ecologic, prin coordonarea într-un cadru strategic a politicilor publice și a inițiativelor private sau voluntare, pe diferite niveluri de guvernanță - locală, națională sau europeană. Acestea se bazează de obicei pe o abordare partenerială între reprezentanții sectorului ecologic, factorii de decizie politică și alte organizații relevante, pe obiective și acțiuni comune de dezvoltare, stabilite pe o perioadă definită de timp. Acest manual se adresează cetățenilor, organizațiilor și instituțiilor, cu implicare pe diferite niveluri și cu interes în sectorul ecologic, care ar dori să se implice în inițierea, analiza, revizuirea sau actualizarea planurilor de acțiune din sectorul ecologic.

Manualul se adresează tuturor reprezentanților organizațiilor care au participat la elaborarea și punerea în aplicare a planurilor de acțiune din sectorul ecologic, precum și celor care nu au participat:

- Decidenți și strategii de programe și politici publice
- Politicieni
- Membrii ai Comitetului de elaborare a planului de acțiune sau ai Grupului Consultativ pentru politici publice
- Organizații și instituții reprezentative
- Fermieri și întreprinderi agricole
- Întreprinderi agro-alimentare, în special IMM-uri

Manualul, instrument pentru implicarea părților interesate

Obiectivul manualului este acela de a oferi un instrument de implicare a reprezentanților instituțiilor în procesul de elaborare, implementare și evaluare a viitoarelor planuri de acțiune pentru sectorul ecologic la nivelul Uniunii Europene precum și la nivel național și regional.

Ce include acest manual?

Manualul prezintă în linii generale:

- Dezvoltarea sectorului ecologic agro-alimentar în Europa
- Planuri de acțiune din sectorul ecologic, ca și componentă în cadrul politicilor europene, naționale și regionale pentru agricultura ecologică
- Elaborarea și implementarea planurilor de acțiune din sectorul ecologic
- Implicarea organizațiilor relevante în dezvoltarea planului de acțiune
- Metode și instrumente pentru evaluarea planurilor de acțiune din sectorul ecologic

Manualul se bazează pe lecțiile cheie învățate în decursul a peste două decenii de experiență în elaborarea, implementarea și evaluarea planurilor de acțiune din sectorul ecologic în Europa. Prima ediție a acestui manual a fost inițial pregătită ca parte a Evaluării Proiectului European privind Planul de acțiune din sectorul ecologic (ORGAP), publicat în 2008.¹ Această nouă ediție a fost revizuită, actualizată și dezvoltată în continuare ca parte a unui proiect follow-up a planurilor regionale de acțiune din sectorul ecologic, SME Organics, care se desfășoară în perioada 2016-2020. Scopul său este de crește competitivitatea și sustenabilitatea IMM-urilor din sectorul ecologic, în contextul dezvoltării sectorului ecologic european și creșterii interesul consumatorilor pentru alimentele și agricultura ecologică din Europa (a se vedea Caseta 1.1).

Manualul este completat de un Instrument on-line de Evaluare a Planului de Acțiune din sectorul Ecologic (ORGAPET),² care include informații complete, necesare pentru a sprijini elaborarea și evaluarea planurilor de acțiune din sectorul ecologic. Informații suplimentare despre ORGAPET sunt incluse în Anexa 2 a acestui manual. (Instrumentul nu a fost actualizat ca parte a proiectului SME Organics.)

Manualul este un ghid pentru toate organizațiile relevante, nu numai pentru cele din sectorul ecologic

Cu cât implicarea în dezvoltarea strategică a sectorului ecologic este mai mare, cu atât va fi mai eficientă. Departamentele de guvernare locale, regionale și naționale, inclusiv cele de agricultură și alimentație, precum și alte departamente, cum ar fi cele de sănătatea și mediul înconjurător, au în mod evident o preocupare și un motiv clar și

important de a se implica. Dar, de asemenea, înțelegem că organizațiile din agricultura convențională și întreprinderile din sectorul alimentar pot avea toate un interes legitim și important pentru a dezvolta în continuare sectorul ecologic.

Prin urmare, manualul este o sursă de informare care prezintă un interes deosebit pentru organizațiile relevante implicate în sectorul ecologic, dar și pentru cei care nu se consideră neapărat parte a „sectorului ecologic” în prezent.

Caseta 1.1 Ce este SME Organics?

 SME ORGANICS este un proiect susținut de Programul Interreg Europe, care explorează utilizarea planurilor de acțiune din sectorul ecologic pentru a crește competitivitatea și sustenabilitatea IMM-urilor din sectorul ecologic. Proiectul reunește guvernele regionale, agenții de dezvoltare, organizațiile din sectorul ecologic întreprinderi, universități și institute de cercetare, ca parte a unui proces participativ de învățare prin schimburi de experiențe de bune practici pentru elaborarea planurilor de acțiune în sectorul ecologic în șapte regiuni europene. SME Organics recunoaște potențialul autorităților regionale de a sprijini sectoarele ecologice locale și își propune să încurajeze organizațiile relevante în elaborarea de planuri regionale de acțiune în sectorul ecologic.

În acest scop, proiectul explorează modul în care planurile de acțiune din sectorul ecologic pot fi utilizate pentru a sprijini IMM-urile implicate în dezvoltarea întregului lanț de valoare ecologic, inclusiv producția, procesarea și distribuția produselor ecologice. Dezvoltarea sectorului ecologic este benefică tuturor organizațiilor relevante, nu doar ca o modalitate de a crește disponibilitatea produselor ecologice, dar și în ceea ce privește beneficiile aduse mediului înconjurător și a aspectelor sociale asociate cu sectorul ecologic. În întreaga Europă, există deja exemple minunate de sisteme ecologice, care arată felul în care „mâncarea adevărată” pentru „oameni adevărați” poate transforma economia rurală în una vibrantă și re-energizarea culturii alimentare prin inițiative de jos în sus și jos în sus sau printr-o combinație a ambelor.

Prin urmare, manualul evidențiază și atrage atenția asupra câtorva dintre aceste exemple, precum și asupra lecțiilor învățate de la partenerii proiectului sau de la organizațiile relevante care au participat la activitățile derulate în prima fază a proiectului.

Proiectul SME ORGANICS: UN PROCES DINAMIC DE ÎNVĂȚARE

ANALIZA DIAGNOSTICĂ A
SECTORULUI ECOLOGIC
REGIONAL ÎN CONTEXT
NAȚIONAL ȘI EUROPEAN

SCHIMBURI DE EXPERIENȚĂ
ÎNTRU PARTENERII ȘI
REPREZENTANȚII DIN
REGIUNILE PARTENERE

ELABORAREA PLANULUI
REGIONAL DE ACȚIUNE
PENTRU SECTORUL
ECOLOGIC

TRANSFER DE IDEI
ȘI BUNE PRACTICI,
DISEMINATE ÎN EUROPA

Sursă: SME ORGANICS, Folosind planuri de acțiuni pentru a dezvolta produsele ecologice

1.2 CE ESTE AGRICULTURA ECOLOGICĂ?

Idei, principii și definiție

Ideile și principiile care stau la baza agriculturii ecologice au fost utilizate în Europa și pe plan internațional în ultimii 100 de ani, acoperind o gamă largă de aspecte, cum ar fi mediul înconjurător, bunăstarea animalelor, calitatea alimentelor și sănătatea.³ Conceptul de sustenabilitate se află în centrul producției ecologice, în sensul cel mai larg al termenului, care cuprinde sfere de mediu, economice și sociale. Aceste idei au fost exprimate în Principiile Agriculturii Ecologice - sănătate, ecologie, corectitudine și îngrijire (vezi Caseta 1.2).

Principiile, definite într-un proces participativ și democratic, de către International Federation of Organic Agriculture Movements (IFOAM) - Organism International, care subliniază baza pe care agricultura ecologică ar trebui să crească și să se dezvolte în continuare - în întreaga lume. Principiile servesc în mod constant ca o sursă de inspirație pentru mișcarea ecologică și dezvoltarea ei continuă.

Caseta 1.2 Principiile IFOAM pentru Agricultura Ecologică⁴

Principiul SĂNĂTĂȚII

Agricultura ecologică trebuie să susțină și să consolideze sănătatea solului, a plantelor, a animalelor, a omului și a planetei, în mod unanim și indivizibil.

Principiul ECOLOGIEI

Agricultura ecologică trebuie să se bazeze pe sisteme și cicluri ecologice vii, să conlucreze cu ele, să le adopte și să le susțină.

Principiul CORECTITUDINII

Agricultura ecologică trebuie să se bazeze pe legături care să asigure corectitudinea în ceea ce privește mediul înconjurător și oportunitățile vieții.

Principiul PROTECȚIEI

Agricultura ecologică ar trebui gestionată într-un mod preventiv și responsabil pentru a proteja sănătatea și bunăstarea generațiilor actuale și viitoare, precum și a mediului înconjurător.

Pe baza acestor 4 principii, IFOAM definește agricultura ecologică ca:

 *un sistem de producție care susține sănătatea solurilor, a ecosistemelor și a oamenilor. Ea se bazează pe procese ecologice, biodiversitate și cicluri adaptate condițiilor locale, în defavoarea utilizării de inputuri cu efecte adverse. Agricultura ecologică combină tradiția, inovarea și știința, în beneficiul mediului înconjurător, pentru a promova relații echitabile și o bună calitate a vieții pentru toți cei implicați.*⁵

Termenul de „ecologic” se încadrează cel mai bine în conceptul de fermă ca și organism viu, nu doar ca și materie primă ecologică.⁶ Astfel se iau în considerare toate părțile componente ale unei ferme în cadrul unui agro-ecosistem - inclusiv mineralele din sol, materia ecologică, microorganismele, insectele, plantele, animalele și oamenii - și modul în care acestea interacționează pentru a crea un întreg coerent și stabil. Scopul agriculturii ecologice poate fi, prin urmare, descris ca fiind acela:

 *de a crea sisteme de producție agricolă integrate, umane, durabile din punct de vedere ecologic și economic. Încrederea maximă se acordă resurselor regenerabile obținute pe plan local sau în ferme; gestionării proceselor și interacțiunilor ecologice și biologice autoreglabile pentru a asigura niveluri acceptabile de culturi, șeptel și nutriție umană, protecție împotriva pesticidelor și bolilor și o revenire adecvată la resursele umane și de altă natură utilizate.*⁷

Această paradigmă pune, de asemenea, un accent puternic pe reducerea, pe cât posibil, a dependenței de inputuri și materia primă externă (chimice sau ecologice). În multe țări europene, agricultura ecologică este cunoscută și ca agricultură biologică. Aceasta reflectă încrederea în gestionarea ecosistemelor și lucrul cu organismele vii, mai degrabă decât concentrarea asupra inputurilor externe.

Dezvoltarea standardelor ecologice

Ideile, principiile și definițiile care stau la baza sectorului ecologic au contribuit la formarea și încurajarea dezvoltării standardelor ecologice, inițial prin mișcarea ecologică și ulterior prin intermediul instituțiilor publice. Acest lucru a început cu dezvoltarea unor standarde private precum Biofarm în Elveția, Nature & Progrès în Franța, Soil Association în Marea Britanie și Demeter în Germania. În 1980, IFOAM (înființată în 1974) a dezvoltat standarde private acceptate la nivel internațional

pentru producția ecologică. Ulterior, și alte țări au început să-și dezvolte propriile reglementări privind agricultura ecologică în anii 1980 (Austria, Franța, Danemarca și Spania).

În 1991, UE a stabilit și a implementat Regulamentul Consiliului (CEE) 2092/91, care stabilește un prim standard comun la nivelul UE pentru agricultura ecologică. Adoptarea prezentului Regulament a constituit un temelie juridic pentru întreaga producție ecologică în UE. (vezi secțiunea 2). Ulterior, multe alte țări din lume și-au dezvoltat propriile reglementări. Îndrumarea pentru guverne a fost dată de Codex Alimentarius, un program comun al Națiunilor Unite, Organizația pentru Alimentație și Agricultură (FAO) și Organizația Mondială a Sănătății (WHO), care a elaborat liniile directoare pentru alimentele produse ecologic, publicate inițial în 1999.

Sectorul ecologic este totuși un concept „sursă deschisă”, care a evoluat ca o mișcare socială pentru schimbarea agriculturii, cu indivizi, întreprinderi și producători hotărâți să lucreze împreună pentru a defini standarde, a dezvolta sisteme și practici pentru a atinge obiectivele mișcării ecologice de protecție a mediului înconjurător, bunăstarea animalelor, calitatea alimentelor, sănătate și justiție socială. Conceptul ecologic este, de asemenea, condus de piață, beneficiind de disponibilitatea consumatorilor hotărâți să plătească un preț premium și în timp, recunoscut de factorii de decizie ai multor țări din întreaga lume pentru contribuția sa la alimentația și agricultura durabilă.

De-a lungul anilor, mișcarea ecologică a dezvoltat în continuare principiile și regulile agriculturii ecologice dincolo de sfera de aplicare a legislației Uniunii Europene prin normele IFOAM (Standarde de Bază și Criterii de Acreditare)⁸ și la nivel național prin standarde ecologice private, actualizate constant și care oferă detalii și angajamente suplimentare în domenii specifice. Pe măsură ce produsele ecologice depășesc piețele de nișă, mișcarea ecologică acționează proactiv pentru a realiza tranziția sistemelor de alimentație și agricultură la nivel mondial către o abordare sustenabilă bazată pe principiile ecologice (vezi Casetă 1.3).

Caseta 1.3 Viziunea IFOAM 2030 și Harta către Organic 3.0 ⁹

VIZIUNEA 2030

**PRODUSE
ECOLOGICE
LA ORICE
MASĂ**

**ÎMBUNĂ-
TĂȚEȘTE -
INSPIRĂ -
LIVREAZĂ**

**RAPORTUL
CORECT
MUNCĂ -
PLATĂ**

Mișcarea ecologică europeană se angajează să asigure o alimentație și o agricultură echitabilă, ecologică, sănătoasă și grijulie. În acest scop, mișcarea depune eforturi pentru a permite o mai bună adoptare a sistemelor alimentare și agricole cu adevărat durabile, precum și a piețelor bazate pe principiile ecologice și agroecologice. Acest angajament reînnoit este prezentat în „Transformarea Alimentelor și a Agriculturii: O Viziune Ecologică pentru Europa în 2030”, adoptată în 2015 de IFOAM EU, ca parte a procesului global Organic 3.0 inițiat de IFOAM Organics International. Viziunea 2030 a fost completată de documentul în traducere „Transformarea sectorului agricol și al industriei alimentare – O realitate: O Hartă a Sectorului Ecologic pentru Sisteme Durabile de Alimentație și Agricultură în Europa”, publicată în 2017, care stabilește direcțiile strategice pentru atingerea Viziunii, bazată pe trei teme:

- **Ecologic pe fiecare masă:** Contribuția agriculturii ecologice adusă sistemelor alimentare sustenabile este recunoscută de către factorii de decizie și cetățeni, fiind însoțită de o creștere a suprafețelor de teren ecologic și de oferta de produse ecologice.
- **Îmbunătățește - Inspiră - Livrează:** Sistemele ecologice sunt flexibile, își îmbunătățesc continuu performanțele și atrag schimbări pozitive la nivelul cunoștințelor și al alimentației.
- **Muncă echitabilă - Plată echitabilă:** Valoarea și puterea sunt distribuite în mod echitabil între toți operatorii din lanțul de distribuție, cu includerea costurilor de producție și a beneficiilor.

În eforturile sale de a transforma sectorul agricol și industria agro-alimentară, mișcarea ecologică privește abordarea sectorului ecologic ca pe o cale dovedită pentru realizarea unei implementări ambițioase a obiectivelor ONU de Dezvoltare Durabilă în Europa și dincolo de aceasta. Mai mult decât atât, este recunoscut faptul că mișcarea trebuie să se implice în continuare cu alți actori din sectorul ecologic, cât și cu factori de decizie care sunt implicați direct în sectorul ecologic sau în afara lui. Informații suplimentare despre Viziunea Ecologică 2030, inclusiv exemple practice privind modul în care Harta este pusă în aplicare de către mișcarea ecologică și de alte organizații relevante, pot fi găsite pe EUorganic2030.bio

1.3 DEZVOLTAREA SECTORULUI ECOLOGIC ÎN EUROPA

Producția actuală și tendințele pieței reprezintă un indicator important pentru agricultori, IMM-uri și alte întreprinderi în luarea unor decizii de afaceri pe termen lung în ceea ce privește angajamentul lor în sectorul ecologic și de aceea ar trebui să fie luate în considerare cu atenție în elaborarea și punerea în aplicare a unui plan de acțiune în sectorul ecologic.

Industria ecologică este unul dintre sectoarele cele mai rapid dezvoltate ale industriei alimentare din multe țări europene.¹⁰ Figura 1.1 arată că, între 2007 și 2016, piața produselor ecologice din UE s-a dublat de la o valoare a comerțului cu amănuntul de 14,5 miliarde de euro la 30,7 miliarde de euro (de la 15,4 miliarde de euro la 33,5 miliarde de euro în Europa). Pe piața produselor ecologice cu amănuntul, s-a înregistrat o creștere anuală de 12% între 2015 și 2016 (11,4% în Europa). Cu toate acestea, cotele de piață ale comerțului de produse ecologice cu amănuntul variază semnificativ între diferitele țări europene, atât în interiorul cât și în afara UE.

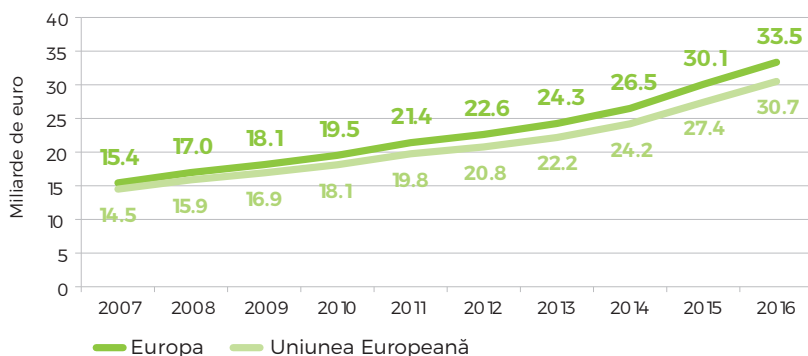

Figura 1.1 Creșterea vânzărilor ecologice cu amănuntul în UE, 2007-2016

Source: Rapoartele FiBL-AMI 2006-2018, Rapoartele OrganicDataNetwork 2013-2015

Figura 1.2 arată că suprafața agricolă ecologică s-a extins rapid și în UE, de la 7,2 milioane de hectare în 2007 la 12,1 milioane de hectare în 2016 (de la 7,8 milioane de hectare până la 13,5 milioane de hectare în Europa). Rata anuală de creștere a fost de 8,2% între 2015 și 2016 (6,7% în Europa). În mod similar, ca în cazul pieței ecologice cu amănuntul, ponderea ecologică din totalul terenurilor agricole variază, de asemenea, în mod semnificativ între diferitele țări europene.

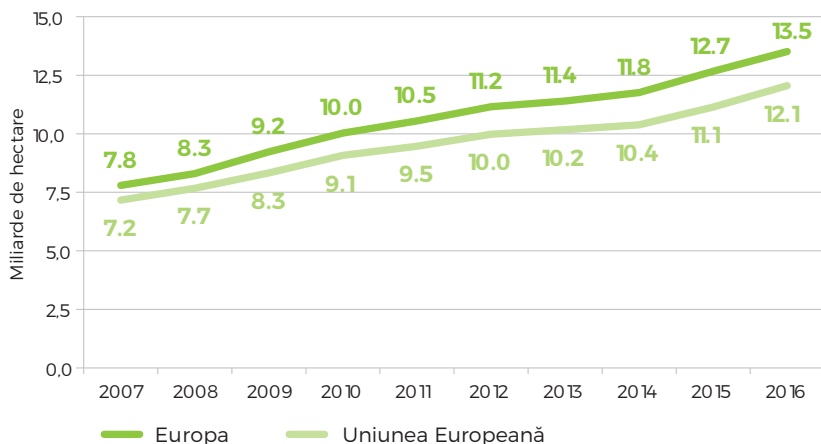

Figura 1.2 Creșterea terenurilor agricole ecologice în Europa, 2007-2016

Sursa: Raportul FIBL 2018, pe baza surselor de date naționale și Eurostat.

Cu toate acestea, creșterea suprafețelor terenurilor agricole ecologice în UE nu este direct proporțională cu ritmul de creștere al pieței ecologice al comerțului cu amănuntul. Într-adevăr, în timp ce creșterea dinamică a pieței ecologice a determinat tot mai mulți importatori și comercianți cu amănuntul să se angajeze în sectorul alimentelor ecologice, creșterea numărului producătorilor ecologici nu este la fel de rapidă și există riscul ca cererea tot mai mare de produse ecologice europene să fie necesar să fie acoperită prin importuri, dacă aceste tendințe continuă.¹¹

O înțelegere solidă a acestor tendințe, ca parte a unei analize mai largi status quo, ar trebui să fie luată în considerare cu atenție în elaborarea și implementarea unui plan acțiune în sectorul ecologic.¹² De asemenea, este important să ne amintim că la nivel european consumatorii privesc de regulă alimentele ecologice ca fiind sănătoase, sigure și de înaltă calitate, acestea fiind principalele motive pentru care sunt dispuși să plătească prețuri mai ridicate în piața ecologică. Cu toate acestea, ei sunt mai puțin motivați de preocupările altruiste legate de protecția mediului, bunăstarea animalelor și susținerea societății rurale - așa-numitele „bunuri publice” și de așteptările consumatorilor furnizate de alimentația și agricultura ecologică. Acest lucru evidențiază necesitatea de a completa cererea de consum în continuă creștere a produselor ecologice cu un mediu politic favorabil, care să asigure dezvoltarea pe termen lung a sectorului ecologic.

Sectorul ecologic și politicile publice

Recunoașterea sectorului ecologic în politica publică

Politicile publice adaptate nevoilor sectorului ecologic pot juca un rol important în promovarea unui mediu mai favorabil pentru producători, IMM-uri și alte părți interesate din domeniul ecologic. Acestea pot, de asemenea, să permită sectorului ecologic să stimuleze dezvoltarea economică și rurală și să obțină beneficii societale, de mediu și de sănătate publică. O gamă largă de părți interesate - de la fermieri, IMM-uri și consumatori, la factorii de decizie, ecologiști și societate civilă - au dezvoltat un interes tot mai mare în alimentația și agricultura ecologică în ultimele decenii, beneficiile acestora fiind multiple și din ce în ce mai bine recunoscute de către factorii de decizie politică. În Europa, atât la nivel național, cât și la nivel regional și în special în UE, sectorul ecologic este recunoscut pe scară largă ca o soluție pentru:

- a răspunde creșterii cererii pentru alimente de înaltă calitate
- integrarea practicilor de protejare a mediului și de bunăstare a animalelor în producția agricolă
- contribuție la dezvoltarea economică a zonelor rurale

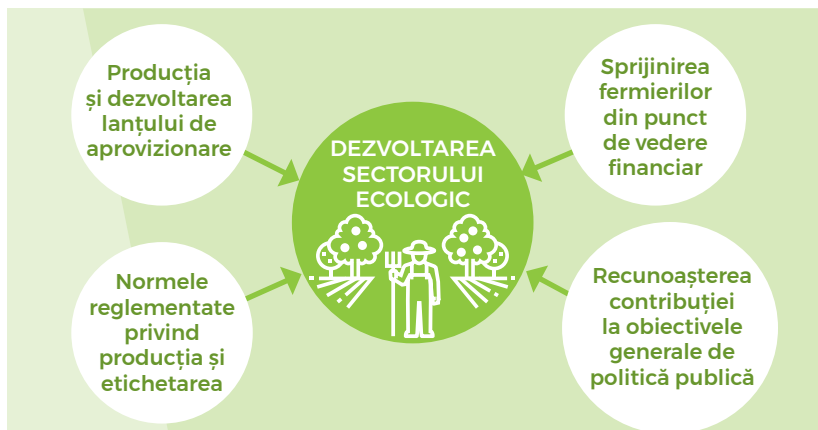
Recunoașterea crescândă a importanței alimentației și a agriculturii ecologice a contribuit în ultimele decenii la creșteri semnificative, atât în ceea ce privește arealul terenurilor ecologice, cât și a pieței alimentelor ecologice (a se vedea secțiunea 1.3) - o tendință care pare să continue.

Cadrul politic al UE pentru sprijinirea dezvoltării sectorului ecologic

În Europa, introducerea unei definiții legale a producției ecologice în anii 1990 a creat o bază importantă pentru stabilirea unui sprijin politic al UE pentru sectorul ecologic, începând cu politicile de agromediu și de dezvoltare rurală și continuând cu politicile legate de cercetare, dezvoltarea pieței și promovarea consumatorilor.¹³ O prezentare generală a cadrului de politică al UE privind alimentația și agricultura ecologică este prezentată mai jos (a se vedea caseta 2.1). Aceste politici

afectează în mod direct statele membre ale UE, dar pot, de asemenea, influența și alte țări europene.

Caseta 2.1 Cadrul politic al UE pentru sprijinirea dezvoltării sectorului ecologic

După cum este ilustrat mai sus, cadrul politic al UE pentru sprijinirea dezvoltării sectorului ecologic constă în patru domenii principale:

- Reguli de producție și etichetare definite legal:** Bazate pe regulamentele UE privind sectorul ecologic și pe o siglă comună recunoscută pe scară largă.
- Susținerea financiară a agricultorilor:** Se asigură compensații pentru costurile de administrare a terenurilor agricole în cadrul producției ecologice cu beneficii pentru mediu și bunăstarea animalelor, precum și acțiuni suplimentare de gestionare a mediului și de gestionare a terenurilor prin intermediul Politicii Agricole Comune (PAC).
- Dezvoltarea producției și a lanțului de aprovizionare:** Sunt disponibile măsuri pentru a sprijini activitățile de formare și consiliere, diversificarea fermelor, inclusiv prelucrarea, dezvoltarea lanțului de aprovizionare, promovarea consumului, educația, dezvoltarea tehnologică, cercetarea și extinderea pentru agricultura ecologică și procesarea prin PAC și prin alte politici orizontale.
- Recunoașterea contribuției la obiectivele generale ale politicii publice:** Sectorul ecologic poate sprijini strategiile UE privind biodiversitatea, solul și legislația UE privind apa, utilizarea durabilă privind pesticidele, calitatea aerului, legislația privind efectele climatice, precum și schemele și orientările UE care promovează alimentația sănătoasă și educația cu privire la metodele de producție durabilă în școli și achizițiile publice verzi pentru servicii alimentare și de catering.

Sprrijinul politic pentru alimentația și agricultura ecologică, împreună cu creșterea cererii de alimente ecologice în rândul consumatorilor europeni, oferă, prin urmare, numeroase oportunități pentru producători și IMM-uri de a genera venituri suplimentare prin adăugarea de valoare produsului lor.

Prin urmare, o înțelegere globală a diferitelor opțiuni de sprijin public disponibile producătorilor, IMM-urilor și altor părți interesate din domeniul ecologic, fie la nivelul UE, fie la nivel național sau regional, este esențială în elaborarea unui plan de acțiuni ecologice. Informații suplimentare privind elementele-cheie ale cadrului de politică al UE pot fi găsite în cadrul acestei secțiuni. Țările individuale (atât din interiorul cât și din afara UE) pot avea politici naționale sau regionale similare sau suplimentare care să vizeze sectorul ecologic.

2.1 REGULAMENTELE UE PRIVIND AGRICULTURA ECOLOGICĂ

În prezent, cadrul de reglementare al UE pentru alimentația și agricultura ecologică operează în principal printr-o serie de reglementări cheie care acoperă toate părțile din producția ecologică (a se vedea Caseta 2.2). În consecință, pentru a utiliza termenul „ecologic”, toate întreprinderile trebuie să respecte standarde specifice, iar toate produsele etichetate ca „ecologice” și vândute în UE trebuie să fie produse în conformitate cu aceste reglementări. Ca și termenul „ecologic”, aceste reglementări includ și alți termeni precum „biologic” care sunt mai relevanți pentru unele regiuni din Europa. Toți acești termeni pentru produsele alimentare și hrană vândute în UE sunt protejați prin lege, fiind necesare, de asemenea, inspecții periodice efectuate de organismele de certificare autorizate.

Reglementările ecologice ale UE sunt puse în aplicare de către guverne sau agenții guvernamentale ca Autoritate Competentă desemnată la nivelul Statelor Membre. Standardele sunt, de asemenea, completate cu reguli suplimentare de la proprietarii de standarde ecologice private, dintre care multe au fost stabilite înainte de 1991. Spre deosebire de guverne sau agenții guvernamentale, proprietarii de standarde private pot avea reguli și cerințe mai stricte.¹⁴

Caseta 2.2 Sumar al Regulamentelor europene pentru agricultura ecologică privind sectorul ecologic¹⁵

-
Regulamentul (CE) nr. 834/2007 al Consiliului stabilește obiectivele și principiile generale ale producției ecologice, definind regulile de bază pentru producția ecologică de culturi, animale, acvacultură și alge marine și prelucrarea produselor alimentare și furajere. Regulamentul include, de asemenea, criteriile pentru utilizarea anumitor produse și substanțe, controlul și inspecția lanțului de aprovizionare și regulile comerțului cu țările terțe.¹⁶
-
Regulamentele (CE) 889/2008 și (CE) 1235/2008 ale Comisiei însoțesc Regulamentul (CE) 834/2007 al Consiliului și prevăd norme detaliate de aplicare care reglementează producția, prelucrarea, ambalarea, transportul, depozitarea, etichetarea și controlul, precum și importurile.¹⁷
-
Noile regulamente ale UE privind sectorul ecologic
 Reglementările UE actuale, prezentate mai sus, au fost în curs de revizuire de către UE începând cu 2012. Obiectivele specifice de revizuire includ eliminarea obstacolelor din calea dezvoltării producției ecologice, precum și menținerea și îmbunătățirea încrederii consumatorilor în produsele ecologice. Un nou regulament, convenit de instituțiile UE în 2017, care a preluat multe dintre recomandările sectorului ecologic, va abroga actualele reglementări. Se preconizează că va intra în vigoare în 2021, completat de un număr de norme de punere în aplicare aflate în curs de elaborare în momentul de față.¹⁸

2.2 POLITICI PUBLICE EUROPENE PRIVIND SECTORUL ECOLOGIC

În Europa, sectorul ecologic este sprijinit adesea prin politicile agricole și de dezvoltare rurală. Întrucât producția ecologică reprezintă un mijloc de tranziție spre dezvoltarea unor sisteme alimentare mai durabile, aspecte precum prelucrarea, distribuția și consumul alimentar minim sunt considerate din ce în ce mai mult ca parte a abordării organice. În mod specific, în UE, există mai multe fonduri, relevante pentru agricultori, IMM-uri și alte părți interesate din domeniul ecologic, care pot contribui la construirea capacităților și durabilității lor pe termen lung. Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (unul din Fondurile Structurale și de Investiții Europene - FESI), care face parte din Politica Agricolă Comună (PAC), a avut o influență semnificativă asupra dezvoltării agriculturii ecologice din UE de-a lungul anilor. Celelalte fonduri FESI sunt, de asemenea, relevante pentru sectorul de ansamblu, în timp ce politicile UE din domenii precum dezvoltarea

pieței și promovarea consumatorilor, cercetare și inovare, oferă instrumente care pot sprijini inclusiv dezvoltarea sectorului ecologic.

Fondurile Structurale și de Investiții Europene

Fondurile Structurale și de Investiții Europene (FESI) oferă sprijin producătorilor din UE, IMM-urilor și altor părți interesate din domeniul ecologic prin diferite programe operaționale naționale/regionale. Fondurile ESI fac parte din Cadrul Strategic Comun al UE (CSF) și au ca scop sprijinirea dezvoltării economice în toate Statele Membre ale UE, ca parte a strategiei Europa 2020, pe baza a 11 obiective tematice (a se vedea Tabelul 2.1). Aceste obiective sunt transpuse în priorități de investiții (în cazul FEADR, ESF și ECF) și priorități ale Uniunii (în cazul FEADR și EMFF). Pentru perioada 2014-2020, fondurile FESI au un buget de 454 de miliarde de euro, cu o cofinanțare națională publică și privată estimată la aproximativ 184 miliarde de euro.¹⁹

Tabel 2.1 Prezentarea generală a obiectivelor Strategiei Europa 2020 și a obiectivelor tematice pentru perioada 2014-2020

Obiectivele Europe 2020	Obiective Tematice ale Fondurilor Structurale și de Investiții Europene
Obiectivele Europe 2020	<ol style="list-style-type: none"> 1. Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării; 2. Îmbunătățirea accesului la ICT, utilizarea și calitatea acestuia; 3. Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor, a sectorului agricol (pentru FEADR) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru EMFF);
Creștere inteligentă	<ol style="list-style-type: none"> 4. Sprijinirea trecerii la o economie cu emisii reduse de carbon în toate sectoarele; 5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor; 6. Conservarea și protejarea mediului și promovarea eficienței resurselor; 7. Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în infrastructurile de rețea cheie;
Creștere incluzivă	<ol style="list-style-type: none"> 8. Promovarea unor locuri de muncă durabile și de calitate și sprijinirea mobilității forței de muncă; 9. Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a oricărei discriminări; 10. Investiții în educație, formare și formare profesională pentru competențe și învățare pe tot parcursul vieții; 11. Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și administrarea publică eficientă.

Sursa: Comisia Europeană, 2015

Fondul principal utilizat în mod obișnuit de către producători, IMM-uri și alte părți interesate, inclusiv sectorul ecologic, este **Fondul European Agricol pentru Dezvoltare rurală (FEADR)**²⁰, care face parte din PAC. În cadrul FEADR, Statele Membre sunt obligate din punct de vedere juridic să aloce cel puțin 30% din cheltuielile lor pentru adoptarea unor practici ecologice și de mediu, inclusiv fermele aflate în curs de conversie și menținere ecologică. Alte măsuri relevante din FEADR sunt utilizate pentru sprijinirea diversificării fermelor, a investițiilor, a transferului de cunoștințe, a inovării și a dezvoltării susținută de comunitate în zonele rurale (a se vedea secțiunea PAC de mai jos).

Alte fonduri FESI care pot fi relevante pentru producători, IMM-uri și alte părți interesate din domeniul ecologic:

- **Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR)**²¹ - care vizează promovarea dezvoltării echilibrate în diferitele regiuni ale UE. Aceasta pune accent pe inovare și cercetare, agenda digitală, sprijin pentru IMM-uri și economie cu emisii reduse de carbon. Fondul urmărește să sprijine toate obiectivele tematice, cu un accent deosebit pe investițiile legate de obiectivele 1-4.
- **Fondul Social European (FSE)**²² - care sprijină proiectele legate de ocuparea forței de muncă în întreaga Europă, concentrându-se pe lucrători, tineri și persoane aflate în căutarea unui loc de muncă. Posibilitățile relevante pot include sprijin pentru formarea profesională și agricultura socială. Fondul pune un accent special pe obiectivele tematice 8-11, dar este, de asemenea, relevant pentru obiectivele 1-4.
- **Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime (FEPAM)**²³ - care promovează adoptarea practicilor durabile de pescuit, diversificarea economică și îmbunătățirea calității vieții în comunitățile de coastă. Susținerea relevantă include conversia la practicile ecologice de acvacultură, precum și prelucrarea și comercializarea.
- **Fondul European de Coeziune (FEC)**²⁴ - care finanțează proiecte de transport și de mediu în țări în care venitul național brut (VNB) pe locuitor este mai mic de 90% din media UE. Fondul pune un accent special pe obiectivele 4-7 și 11.

Informații suplimentare privind oportunitățile specifice disponibile prin fondurile FESI sunt prevăzute în programele operaționale naționale/regionale ale Statelor Membre. Este posibil ca Statele Membre să elaboreze programe operaționale multifond pentru FEDER, FDSE și FEC. Puteți găsi mai multe detalii despre aceste programe contactând autoritatea de management relevantă. Deși toate fondurile FESI pot fi utilizate pentru a sprijini sectorul ecologic în moduri diferite, pentru

perioada 2014-2020, FEADR și FEPAM sunt singurele fonduri FESI care au un temei juridic pentru investițiile în alimentația și agricultura ecologică.

Politica Agricolă Comună

Politica agricolă comună (PAC) este principala politică a UE care a contribuit cel mai mult la sprijinirea dezvoltării agriculturii ecologice din Uniune. PAC oferă în mare măsură sprijin pentru plățile directe acordate fermierilor și pentru măsurile care reglementează sau sprijină piețele agricole. Aceste plăți sunt finanțate integral de către UE prin intermediul **Fondului European de Garantare Agricolă (FEAGA)**.²⁵ Acum că plățile sunt legate de suprafața terenului și nu de producție, există foarte puține diferențe în ceea ce privește impactul asupra producătorilor ecologici în comparație cu producătorii convenționali (deși încercările de „ecologizare” a acestor plăți în reforma post-2013 au recunoscut avantajele agriculturii ecologice asupra mediului înconjurător).²⁶

Principala investiție publică în agricultura ecologică este direcționată către plățile pentru agricultură ecologică pentru conversie și menținere practici ecologice (Măsura 11). Aceste plăți sunt cofinanțate de UE prin intermediul **FEADR**. Aceste plăți compensează venitul pierdut și costurile suplimentare asimilate producției ecologice și sunt oferite în 27 din cele 28 de Programe de Dezvoltare Rurală ale Statelor Membre ale UE²⁷. Întrucât producția ecologică are costuri mai mari decât producția convențională, acest sprijin este recunoscut a fi extrem de important din punct de vedere financiar pentru agricultorii ecologici noi și existenți care internalizează multe dintre costurile externe care nu sunt pe deplin luate în considerare în prețuri premium, de ex. protejarea și menținerea calității apei, a biodiversității (a se vedea Caseta 2.3). Cu toate acestea, deoarece prețurile premium ecologice sunt luate în considerare în calcularea veniturii pierdute, acest lucru poate duce la plăți mai mari pentru producătorii în sistem convențional pentru acțiuni echivalente, cum ar fi îngrășăminte sau pesticide.

Caseta 2.3 De ce sunt necesare subvențiile pentru produsele ecologice?²⁸

Beneficiile agriculturii ecologice, contribuția benefică pentru mediu, sunt adesea văzute ca unul dintre motivele principale pentru care agricultorii ecologici sunt susținuți financiar și motivul pentru care consumatorii sunt dispuși să plătească o primă pentru produsele ecologice. Cu toate acestea, este discutabil dacă se așteaptă ca, clienții care achiziționează produse ecologice să subvenționeze

astfel de beneficii pentru alți cetățeni, fără costuri suplimentare (problema parazitismului), iar prețurile premium ale produselor ecologice nu întotdeauna compensează integral costurile reale ale producției.

Într-adevăr, justificarea pentru susținerea financiară a agriculturii ecologice nu este determinată pur și simplu de interesele investite ale unor grupuri specifice: este susținută de o proporție semnificativă a societății care dorește să atingă obiective comune de mediu și societale (adesea denumite bunuri publice) care sunt compatibile cu producția alimentară pe principii durabile. Deși există foarte puține bunuri publice pure, beneficii cum ar fi peisajele agricole, biodiversitatea, calitatea apei și a aerului, funcționalitatea solului, stocarea carbonului și stabilitatea climatică, viabilitatea rurală, sănătatea și bunăstarea animalelor sunt considerate a fi bunuri publice în anumite proporții, deoarece mulți consumatori nu pot fi în general convinși să le plătească, întrucât aceștia se pot bucura de aceste beneficii chiar dacă nu plătesc pentru ele. Această realitate demonstrează că piețele singure sunt adesea insuficiente pentru a garanta că toate fermele oferă o serie completă de rezultate pozitive din punct de vedere ecologic și socio-economic, așteptate de la societate.

Prin urmare, dacă piețele nu reușesc să recompenseze pe deplin aceste bunuri publice, politica publică trebuie să intervină pentru a sprijini aceste bunuri prin utilizarea stimulentei financiare. Ca o abordare a sistemelor agricole integrate, cu standarde bine dezvoltate, susținute de cerințe obligatorii din punct de vedere juridic în UE și rezultate recunoscute pe plan internațional, sprijinul public pentru agricultura ecologică poate oferi o gamă largă de beneficii în comparație cu alte metode de producție. De exemplu, în domeniul mediului, plățile pentru conversia sau menținerea terenurilor agricole sub formă de producție ecologică sunt măsuri multi-obiective care oferă o soluție mai eficientă din punct de vedere al costurilor pentru o agricultură durabilă decât măsurile de agromediu cu unic obiectiv. Acest lucru se datorează faptului că agricultura ecologică are ca rezultat mai multe sinergii și abordează compromisuri cu alte acțiuni de mediu și are costuri de tranzacționare mai mici comparativ cu intervențiile individuale. Aceste eficiențe sunt în continuare completate de o rentabilitate mai mare a pieței.²⁹

Figura 2.1 Oferă o imagine de ansamblu a contribuției de cofinanțare a UE la plățile pentru agricultura ecologică în cadrul PAC, comparativ cu suprafața totală a terenurilor agricole cu producție ecologică din diferitele State Membre ale UE. Cifrele arată că, deși majoritatea Statelor Membre oferă plăți pentru agricultura ecologică, prioritizarea investițiilor publice în agricultura ecologică variază semnificativ de la un stat membru la altul.

Dovezile arată că, pentru a asigura dezvoltarea durabilă a sectorului „stimulat de ofertă”, sunt necesare măsuri precum plăți/subvenții pentru agricultura ecologică, care trebuie să fie completate de măsuri „cauzate de cerere” pentru a sprijini și încuraja dezvoltarea pieței ca parte a unui mix general de politici.³⁰

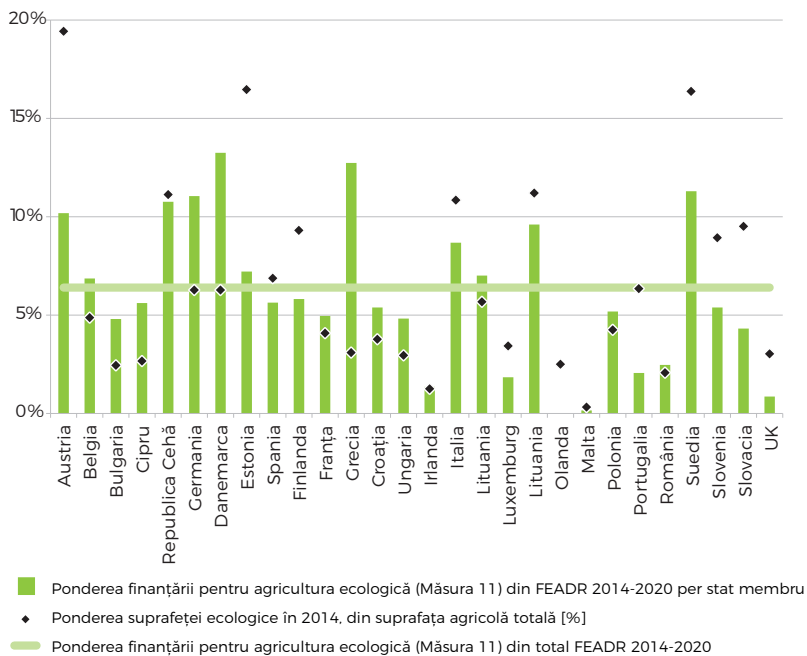

Figura 2.1 Pondere FEADR dedicată agriculturii ecologice raportată la suprafața agricolă ecologică totală în 2014 (Sursa: Stolze et al., 2016 ³¹)

Pe lângă plățile pentru agricultura ecologică, Programele de Dezvoltare Rurală oferă un sprijin mai amplu pentru agricultorii ecologici și pentru IMM-uri, utilizând alte măsuri, cum ar fi investițiile în infrastructură și procesare, formare și marketing, managementul terenurilor și inovare. (a se vedea Tabelul 2.2).

Adoptarea acestor măsuri oferă numeroase posibilități agricultorilor ecologici și IMM-urilor pentru a-și întări capacitatea și sustenabilitatea pe termen lung. În ultimii ani, unele State Membre ale UE au făcut lobby pentru a sublinia necesitatea de a echilibra măsurile stimulate de ofertă cu măsuri cauzate de cerere, orientate spre piață. Evaluările au recunoscut, de asemenea, necesitatea includerii unor măsuri precum cercetarea, formarea și consilierea. Acestea sunt esențiale pentru îmbunătățirea performanței și a competitivității sistemelor, precum și a calității producției atât la nivel de producție, cât și la nivel de piață. Cu toate acestea, în mod similar, pentru a sprijini măsurile oferite pentru perioada 2014-2020, experiența din perioada anterioară a Programului de Dezvoltare Rurală 2007-2013 arată că utilizarea acestor măsuri de

către Statele Membre pentru agricultori, IMM-uri și alte părți interesate din domeniul ecologic poate varia considerabil.³²

Tabel 2.2 Prezentarea generală a măsurilor Programului de Dezvoltare Rurală privind plățile pentru agricultura ecologică

Cod	Măsură Program Dezvoltare Rurală
1	Transferul de cunoștințe și acțiunile de informare
2	Servicii de consiliere, gestionare a exploatațiilor agricole și servicii de ajutor agricol
3	Schemele de calitate pentru produsele agricole și produsele alimentare
4	Investiții în active fizice
6	Dezvoltarea fermelor și a afacerilor
9	Crearea grupurilor și organizațiilor de producători
10	Climat agromediu
12	Natura 2000 și plățile Directivei-Cadru privind Apa
13	Plăți în zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau de altă natură
14	Bunăstarea animalelor
16	Cooperarea (inclusiv crearea unor grupuri operaționale EIP-AGRI)
19	Sprijin pentru dezvoltarea locală LEADER (CLLD - dezvoltare locală condusă de comunitate)

Sursa: Stolze et al., 2016³³

Dezvoltarea pieței și susținerea promovării consumatorilor

În plus față de unele măsuri de dezvoltare rurală, sprijinul pentru dezvoltarea pieței și promovarea consumatorilor este oferit, în primul rând, și prin Organizarea Comună a Piețelor (OCP) în Cadrul Produselor Agricole.³⁴ Acesta acoperă, în principal, măsurile și regulile de intervenție pe piață și normele privind organizațiile de comercializare și de producție. De interes deosebit pentru fermierii ecologici, IMM-urile și alte părți interesate sunt programele și schemele care promovează dezvoltarea produselor ecologice și a lanțului de aprovizionare. Acestea includ:

- **Finanțarea pentru promovarea produselor agricole din UE**, disponibilă pentru inițiativele de informare și promovare din sectorul privat destinate promovării și sensibilizării producătorilor agricoli din statele membre ale UE, precum și din țări din afara UE. În funcție de tipul de program, aplicațiile pot fi făcute de o organizație europeană,

o combinație de organizații din aceeași țară sau din diferite țări ale UE. Contribuțiile UE pentru cofinanțare sunt de obicei de 50%, în timp ce, cel puțin 20% provin din partea solicitantului și restul din Statul Membru, în funcție de programul specific.

- **Finanțarea organizațiilor de producători de fructe și legume**, care este disponibilă Organizațiilor recunoscute de Producători (OP) în sectorul fructelor și legumelor, pentru finanțarea programelor operaționale. Scopul general este creșterea competitivității fermierilor și a producătorilor din lanțul de aprovizionare. Programele operaționale trebuie să se înscrie pe o perioadă de 3 până la 5 ani și să îndeplinească obiective specifice, ca parte a cerințelor de finanțare. În cadrul acestor obiective, se face o referire specifică la agricultura ecologică ca metodă de producție care respectă mediul. Contribuțiile UE pentru finanțare pot fi de până la 50% pentru programele operaționale.

De asemenea, UE dispune de alte sisteme de dezvoltare și promovare a pieței, precum și de orientări pentru sectorul agroalimentar destinate Statelor Membre, care ar putea fi de interes pentru agricultorii ecologici, pentru IMM-uri și pentru alte părți interesate. Acestea includ:

- **Schema UE privind fructele, legumele și laptele în școli**³⁵ care urmărește să sprijine distribuția fructelor, legumelor și laptelui în școli în întreaga UE pentru a încuraja creșterea consumului și pentru a promova beneficiile unei alimentații sănătoase în rândul copiilor. În cadrul sistemului școlar al UE, Statele Membre pot solicita finanțare anuală și sunt obligați să elaboreze o strategie, fie la nivel național, fie regional, care să stabilească prioritățile pentru punerea în aplicare a schemei la fiecare șase ani. Schema încurajează, de asemenea, aprovizionarea cu produse ecologice și promovarea agriculturii ecologice.
- **Directivile UE privind Achizițiile Publice Ecologice (APE) pentru serviciile alimentare și de catering**³⁶ care vizează încurajarea autorităților publice din Statele Membre să elaboreze criterii de achiziții publice care să contribuie la reducerea impactului asupra mediului al bunurilor și serviciilor pe care le achiziționează. În cadrul directivelor UE privind GPP, se încurajează puternic achiziția alimentelor ecologice cu cerințe minime de aprovizionare. Autoritățile publice și sectorul ecologic au elaborat, de asemenea, standarde pentru cateringul ecologic prin legislația națională și standardele private din multe țări europene.

Suport pentru cercetare și inovare

De-a lungul anilor, UE și țările europene individuale au investit în cercetarea agricolă, iar cantitatea dedicată în mod special sistemelor de alimentație și agricultură ecologică a crescut încet, dar progresiv, încă din anii 1990.

Horizon 2020

În UE, 43 de milioane de euro sunt dedicate în mod specific proiectelor alimentației și agriculturii ecologice în cadrul Horizon 2020 - Programul-cadru al UE pentru Cercetare și Inovare. Multe alte proiecte, finanțate în cadrul programului Horizon 2020, sunt necesare pentru a beneficia atât de alimentele și ecologice și de cele convenționale. Aceasta înseamnă că UE este un investitor tot mai important în cercetarea ecologică și, prin urmare, în dezvoltarea sectorului.

Cele trei priorități cheie pentru programul „Horizon 2020” sunt excelente provocări științifice, de leadership industrial și societal pentru perioada 2014-2020. Pentru fiecare dintre aceste priorități, Comisia elaborează programe de lucru cu acțiunile care urmează să fie finanțate, cu suma alocată fiecărei acțiuni și cu calendare orientative.³⁷ De mare importanță pentru sectorul agroalimentar este prioritatea provocării societale, în special Provocarea Societală 2: „Securitatea alimentară, agricultura și silvicultura durabilă, cercetarea în domeniul marin și maritim și al apei din interiorul uscatului și bioeconomia”.

Parteneriatul European pentru Inovare, Productivitate și Sustenabilitate agricolă

Parteneriatul European pentru Inovare, Productivitate și Sustenabilitate Agricolă (EIP-AGRI) a fost lansat de Comisie în 2012 pentru a promova un sector agricol și forestier competitiv și durabil. EIP-AGRI are o componentă la nivelul UE și o componentă națională. Componenta la nivelul UE este finanțată prin programul Horizon 2020. Componentele naționale (sau regionale) sunt Grupurile Operaționale finanțate prin Programele de Dezvoltare Rurală ale Statelor Membre. Grupurile Operaționale încearcă să ghideze și să direcționeze investițiile în acțiuni de inovare care pot sprijini tranziția către o agricultură durabilă și sisteme de producție agroecologică. Prin urmare, EIP-AGRI și Grupurile sale Operaționale sunt instrumente-cheie pentru sprijinirea inițiativelor de inovare din cadrul sectorului ecologic pentru a reduce decalajul dintre cercetare și practică.³⁸

ERA-Net CORE Organic

Finanțarea transnațională este, de asemenea, oferită prin programul CORE Organic, care este unul dintre Programele din cadrul Rețelei Europene de Cercetare, înființată pentru a dezvolta și consolida coordonarea programelor naționale și regionale de cercetare. Consorțiul CORE Organic este alcătuit din 21 de organisme de finanțare din 19 țări europene participante. Acum, în cea de-a patra iterație, este singura structură de finanțare transnațională care se ocupă 100% cu cercetarea ecologică. Scopul său este de a aduna într-o masă critică comunitatea de cercetători ecologici, adesea mică și împrăștiată, pentru a oferi o cercetare mai bună și mai eficientă. Cea mai recentă cerere de propuneri a fost lansată în 2016. CORE Organic explorează acum posibilitatea lansării unui nou apel în 2019.³⁹

Caseta 2.4 TP Organics - Platforma Tehnologică Europeană pentru alimentația și agricultura ecologică⁴⁰

Cercetarea și inovarea cu finanțare adecvată sunt fundamentale pentru dezvoltarea în continuare a sectorului ecologic și pentru tranziția către sisteme durabile de alimentație și agricultură. Într-adevăr, UE și multe țări europene sunt investitori mari în cercetarea agricolă. TP Organics, Platforma Tehnologică Europeană pentru alimentația și agricultura ecologică, a fost înființată în 2007 pentru a se asigura că alimentele și agricultura ecologică sunt prioritare în programele europene de cercetare și inovare. Platforma este una dintre cele 40 de Platforme Tehnologice Europene (PTE) recunoscute oficial de Comisia Europeană. Acesta reunește întreprinderile, fermierii, consumatorii, organizațiile societății civile și cercetătorii care activează în lanțul de valori ecologice de la producție și furnizare, la prelucrarea produselor alimentare, la comercializare și consum în întreaga Europă. Misiunea sa este de a consolida cercetarea și inovarea pentru produsele ecologice și alte abordări agroecologice care contribuie la sisteme durabile de alimentație și agricultură. TP Organics face acest lucru prin identificarea priorităților de cercetare ecologică și agroecologică și prin comunicarea acestora factorilor de decizie din Europa și dincolo de aceasta. De asemenea, aceasta informează membrii despre posibilitățile de finanțare a cercetării și inovării și promovează schimbul de cunoștințe între agricultori, companii și cercetători.

Recunoașterea alimentelor și a agriculturii ecologice în politica publică s-a dezvoltat semnificativ în ultimele decenii, în special în cadrul UE. Cu toate acestea, după cum s-a subliniat mai sus, nivelul de interes pentru alimentele și agricultura ecologică în rândul factorilor de decizie politică diferă semnificativ între diferitele țări europene. Prin urmare, este important ca părțile interesate din domeniul ecologic să lucreze în parteneriat cu factorii de decizie și administratorii de politici din cadrul UE, naționali și regionali, pentru a asigura utilizarea integrală a tuturor măsurilor de sprijin relevante în elaborarea și punerea în aplicare a unui plan de acțiuni ecologie.

Planuri de Acțiune pentru sectorul ecologic – ce reprezintă?

3.1 DE CE PLANURILE DE ACȚIUNE PENTRU SECTORUL ECOLOGIC?

Planurile de acțiuni ecologice oferă un cadru pentru integrarea politicilor și a măsurilor pentru a încuraja dezvoltarea sectorului ecologic. Planurile de acțiune servesc ca un instrument strategic pentru guverne și sector în ansamblu pentru a atinge obiectivele politice. Acest lucru este deosebit de important în cazul în care trebuie luate în considerare multiple obiective politice, cum ar fi creșterea și dezvoltarea sectorului ecologic, dezvoltarea economică, dezvoltarea de piață și rurală, mediul, sănătatea publică și beneficiile societale. Planurile de acțiuni pot contribui la crearea de sinergii și la evitarea unor politici contradictorii, asigurând în același timp că măsurile diferite sunt complementare. În plus, planurile de acțiuni permit o mai bună abordare a blocajelor specifice și permit o implicare largă a părților interesate în formularea politicilor. Ele depind de forumuri eficiente și incluzive pentru a dezvolta o viziune strategică⁴¹

Planurile de acțiuni ecologice pot fi implementate la diferite niveluri de guvernare - de la nivelul UE până la planurile naționale și regionale de acțiuni și toate acestea trebuie să fie coerente și cu o viziune globală - maxima „gândește la nivel global, acționează la nivel local” este relevantă în acest context. Planurile sunt adesea coordonate de guverne, de ministere de resort, dar pot fi, de asemenea inițiate de industrie și facilitate de guvern; acestea pot fi de sus în jos (spre exemplu determinate de politica guvernamentală), de jos în sus (conduse de părțile interesate relevante) sau mixte (o combinație atât de sus în jos, cât și de jos în sus). Secțiunile 4-7 definesc fazele cheie ale dezvoltării planului de acțiune, inclusiv stabilirea agendei, formularea politicilor, implementarea și evaluarea, sumarul etapelor fiind cuprins în Anexa 1 a acestui manual.

Utilizarea planurilor de acțiune pentru a exploata potențialul sectorului ecologic

Pentru factorii de decizie, sectorul ecologic oferă posibilitatea de a contribui la o listă largă de obiective politice, cum ar fi minimizarea impactului negativ asupra mediului, furnizarea de alimente sigure de înaltă calitate, consolidarea competitivității agriculturii europene, consolidarea dezvoltării rurale și reducerea cheltuielilor pentru agricultură pe termen lung.⁴² Astfel, planurile de acțiuni ecologice ar putea juca un rol strategic în trecerea către sisteme alimentare mai durabile.

În același timp, așa cum s-a subliniat în Secțiunea 1, conceptul de sector ecologic nu a fost elaborat de factorii de decizie politică și de experții tehnici care răspund unei nevoi politice specifice. Spre deosebire de multe politici de agromediu și de dezvoltare rurală, acesta a evoluat ca o mișcare socială pentru schimbarea agriculturii și este condus de piață. Creșterea cererii de alimente ecologice evidențiază potențialul său, ca o oportunitate de afaceri viabilă pentru actorii agroalimentari. Dar, rămâne important să recunoaștem faptul că statutul ecologic al produsului este derivat din modul în care produsele alimentare sunt produse la fermă.

Agricultura ecologică nu este exclusiv un tip de mișcare ecologică sau socială, nici nu este pur și simplu o formă de gestionare a terenurilor care urmează un set specific de standarde. Mai degrabă, sectorul ecologic le încorporează pe ambele, oferind în același timp baza pentru un mod de viață durabil din punct de vedere economic pentru agricultori, IMM-uri și alte părți interesate din domeniul ecologic.

Considerarea obiectivelor multiple ale unui plan de acțiuni ecologice

Trebuie să recunoaștem că este puțin probabil ca guvernele să sprijine dezvoltarea sectorului ecologic sau dezvoltarea unui plan de acțiuni din sector pur și simplu pentru sine, iar opiniile din partea autorităților publice și din partea actorilor relevanți cu privire la obiectivele publice de realizat pot fi diferite.

Pentru factorii de decizie politică, provocarea este de a sprijini o abordare multifuncțională privind alimentația ecologică și sistemele agricole, care să poată satisface diversele obiective și priorități ale unei game

variate de grupuri de interese și să facă acest lucru într-un parteneriat "public-privat" cu IMM-urile și cu organizațiile societății civile. Politica guvernamentală și mecanismele pieței trebuie să colaboreze pentru a îndeplini rolul dual al sectorului ecologic, atât în furnizarea bunurilor publice, cât și în satisfacerea cererii consumatorilor pentru alimente de înaltă calitate. Pentru a face ca planurile de acțiune ecologice să aibă succes, acestea trebuie să ia în considerare complexitatea și obiectivele multiple ale abordării ecologice și să furnizeze dovezi cu privire la modul în care dezvoltarea sectorului ecologic poate contribui

Caseta 3.1 Abordarea multi-sector a Planului Francez de Acțiune în sectorul Ecologic⁴³

▶ Lansat în 2013, Planul Francez de Acțiuni Ecologice (Programme Ambition Bio) poziționează agricultura ecologică ca element esențial al programului de politică agroecologică a guvernului francez, pentru a construi un sector ecologic deja bine dezvoltat.

Dezvoltarea a fost condusă de Ministerul Agriculturii cu sprijinul altor ministere, cum ar fi Ministerul Economiei Sociale și a Consumului, Ministerul Ecologiei, Dezvoltării Durabile și Energiei și Ministerul Educației Naționale, recunoscând contribuția pe care o are sectorul ecologic în alte domenii de politică. Planul a fost elaborat prin consultarea părților interesate, pe baza experienței acumulate din planul de acțiuni anterior, inclusiv Consiliul Național de Cercetare pentru agricultura ecologică.

Scopul general al planului a fost de a dubla ponderea terenurilor agricole sub administrare ecologică până la sfârșitul anului 2017. Planul a inclus o serie de inițiative politice în cadrul a șase axe:

- ▶ Dezvoltarea producției ecologice
- ▶ Dezvoltarea specifică sectorului
- ▶ Creșterea consumului
- ▶ Consolidarea diseminării și inovării în domeniul cercetării
- ▶ Sprijinirea proceselor de educație, formare profesională și dezvoltarea carierei
- ▶ Îmbunătățirea cadrului de reglementare

În timp ce planul de acțiune prevede în mod clar obiectivul de a dubla procentajul terenurilor aflate în cadrul agriculturii ecologice, este de asemenea obligatoriu să se sublinieze rolul pe care agricultura ecologică îl poate avea la alte forme de producție agricolă și ca parte a unui program agro-ecologic mai amplu. Planul analizează, de asemenea, posibilitatea contribuției pe care o practică, la fel cum agro-silvicultura o poate face pentru agricultura ecologică.

la realizarea acestor obiective politice mai largi. Agricultorii în sistem ecologic, fermele/IMM-urile și alte părți interesate trebuie de asemenea să ia în considerare elaborarea unui plan de acțiuni în sectorul ecologic în contextul obiectivelor de anvergură, mai extinse, la nivel european, național și regional, legate de creșterea și dezvoltarea sectorului ecologic, dezvoltarea economică, a pieței, cele legate de dezvoltarea rurală și de mediu, sănătate publică și beneficii sociale (a se vedea Casetă 3.1).

Planurile de acțiune ar trebui să acorde atenția cuvenită sinergiilor și conflictelor dintre obiective și diferitele accentuate care vor fi puse pe aceste obiective politice de către diferiți actori, atât din interiorul, cât și din afara sectorului ecologic. Prioritățile și, prin urmare, inițiativele subliniate în planurile de acțiune ecologice vor depinde de obiectivele politice care urmează a fi realizate, de analiza problemelor care trebuie abordate și de specificarea obiectivelor clare. Pentru a fi cât mai eficient, acest lucru se va realiza prin integrarea tuturor părților relevante și prin identificarea nevoilor specifice printr-o analiză sistematică a status quo-ului pentru a identifica cerințele diferitelor grupuri. Acest proces ar trebui să ia în considerare provocările și domeniile de dezvoltare, specifice țării sau regiunii în care se dezvoltă planul. Instrucțiuni detaliate privind acest proces sunt disponibile în Secțiunea 4 a acestui manual.

Echilibrul dintre măsurile stimulate de aprovizionare și cele cauzate de cerere

Politicile de gestionare a terenurilor și a fermelor în favoarea agriculturii ecologice pot avea drept scop principal furnizarea de bunuri publice. Totuși, există riscul ca oferta ridicată să destabilizeze piața dacă cererea este limitată. După cum este subliniat în Secțiunea 2, evaluările au arătat că, în timp ce măsurile stimulate de aprovizionare pot reprezenta un stimulent pentru agricultori pentru a trece la producția ecologică, pentru a fi mai eficiente, acestea ar trebui să facă parte dintr-un amestec de măsuri de susținere, pentru a acorda sprijin concret întregului lanț de aprovizionare ecologică, inclusiv IMM-urilor.⁴⁴

Riscul ca o supraestimare asupra sprijinului aprovizionării să ducă la o depășire a ofertei și la scăderea prețurilor poate fi exacerbată de constrângerile administrative și financiare care afectează deschiderea și închiderea sistemelor, conducând la dezechilibre ale ofertei și la perturbarea investițiilor în infrastructură de către IMM-uri și de către alte părți interesate din domeniul ecologic. Este necesar să se asigure că

acest sprijin politic oferă un context stabil care să permită dezvoltarea pieței fără influențe perturbatoare. În caz contrar, politicile pot deveni mai puțin eficiente dacă destinatarii nu au încrederea că sprijinul este pe termen lung și fiabil.

Obiectivul general este acela de a echilibra inițiativele stimulate de oferta și cele cauzate de cerere pentru a realiza o dezvoltare durabilă a agriculturii ecologice în sprijinul obiectivelor de mediu și de dezvoltare rurală care sunt adaptate situațiilor locale, fără a submina piețele. Cu toate acestea, politicile de susținere sunt menite să modifice status quo-ul, iar dezechilibrele temporare sunt inevitabile. Creșterea pe termen scurt a ofertei dincolo de capacitatea actuală a pieței poate oferi, de asemenea, o oportunitate pentru dezvoltarea viitoare a pieței. În consecință, accentul pe politici ar trebui să garanteze că nu apar dezechilibre pe termen lung. Aceasta necesită o abordare integrată a politicii și intenția de a formula planuri de acțiuni ecologice.

Gama abordărilor din diferitele planuri de acțiuni ilustrează problemele specifice și presiunile politice esențiale realizării acestei abordări integrate. Unele planuri de acțiuni ecologice au o atenție mai accentuată pe piață, în timp ce altele acordă o pondere mai mare mediului și altor aspecte ale „bunului public”. Prin urmare, echilibrul dintre măsurile stimulate de oferta și cele cauzate de cerere trebuie să țină cont de nevoile și obiectivele situațiilor individuale în faza de planificare descrisă în Secțiunea 4.

Domeniul de aplicare al planurilor de acțiuni ecologice

Planurile de acțiuni ecologice au inclus de obicei obiective pentru ca terenurile agricole să fie gestionate în mod ecologic într-o perioadă de timp stabilă, iar în unele cazuri pentru ca piața produselor alimentare să fie ecologică.⁴⁵ În plus, în acest sens, planurile de acțiuni se concentrează pe o combinație a următoarelor domenii:

- Sprijin direct pentru gestionarea mediului și a terenurilor
- Consultanță, formare și educație
- Inițiative de achiziții publice
- Educația și promovarea consumatorilor
- Dezvoltarea pieței și susținerea infrastructurii
- Cercetare și inovare pentru agricultura ecologică
- Sprijin pentru inspecție și certificare

Planurile bine dezvoltate conțin evaluări ale situației actuale și ale eficacității planurilor de acțiuni anterioare și proceduri de monitorizare a impactului. De asemenea, acestea fac recomandări specifice pentru implementare, inclusiv măsuri de ameliorare a conflictelor dintre diferite politici.

Satisfacerea nevoilor părților interesate

Un element-cheie al multor planuri de acțiuni este implicarea activă și integrarea părților interesate într-o abordare de parteneriat pentru elaborarea, implementarea și evaluarea politicii.

Părțile interesate din sectorul ecologic - indiferent dacă sunt agricultori ecologici, întreprinderi de prelucrare sau comercializare, organisme de certificare sau organizații - vor judeca succesul unui plan de acțiune ecologic dacă acesta oferă sprijin adecvat nevoilor lor specifice.

Părțile interesate din afara sectorului ecologic vor evalua, de asemenea, planul de acțiune ecologic. Judecata lor va fi influențată de amploarea dezvoltării sectorului și de impactul pe care acesta îl are asupra intereselor lor neecologice.

În consecință, cu astfel de cerințe diverse, orice plan de acțiune ecologic este un compromis politic care urmărește să încurajeze dezvoltarea și implementarea politicilor care sunt în concordanță cu conceptul unui sistem multifuncțional ecologic. Planul de acțiune ecologic ar trebui să îndeplinească simultan obiectivele multiple privind sustenabilitatea agricolă și producerea de alimente de înaltă calitate într-un mod care să se bazeze pe capacitatea întregului sector ecologic, ținând seama de toate condițiile relevante care prevalează în sectorul alimentar neecologic sau în sectorul alimentar principal. Pentru informații suplimentare despre implicarea părților interesate, consultați Secțiunea 5.

3.2 PLANURIDEACȚIUNEPENTRUSECTORUL ECOLOGIC LA NIVEL EUROPEAN

Începând cu anul 2000, au fost elaborate două planuri de acțiuni ecologice la nivelul UE. În iunie 2004, Comisia Europeană a publicat primul Plan de Acțiune European pentru Sectorul Ecologic. Planul a fost realizat printr-un proces de consultare pe parcursul a trei ani cu

experți din domeniu și cu părțile interesate, precum și cu reprezentanți ai Comisiei, ai Parlamentului European și ai Statelor Membre. Acesta a inclus 21 de puncte de acțiune în cadrul a patru teme principale care acopera reglementarea și standardele ecologice prin campanii de promovare, cercetare și politică de dezvoltare rurală.⁴⁶

Acest plan a fost urmat de Planul de Acțiuni pentru Viitorul Producției Ecologice în Uniunea Europeană, publicat în 2014. Acesta acoperă perioada până în 2020 și cuprinde 18 acțiuni menite să abordeze trei domenii prioritare:

- Competitivitatea producătorilor ecologici în UE
- Încrederea consumatorilor în sectorul ecologic
- Oportunități de comerț și export

Planul de acțiune este aliniat la obiectivele stabilite în Strategia Europa 2020 pentru creștere inteligentă, durabilă și cuprinzătoare, la Programul de Acțiune pentru Mediu până în 2020, precum și la Politica Agricolă Comună(PAC) și la alte politici relevante ale UE.⁴⁷

Ambele planuri se bazează pe aplicarea instrumentelor de politică ale UE, cum ar fi Programele de Dezvoltare Rurală ale UE, care sprijină dezvoltarea sectorului ecologic în Statele Membre, precum și includerea cadrului european de reglementare ecologică. Cu toate acestea, planurile de acțiuni europene nu includ obiective cantitative și limitate în timp legate de furnizarea de acțiuni, și nici un buget dedicat. Aceste planuri de acțiune tind să se concentreze asupra acțiunilor care pot fi puse la dispoziție de Comisia Europeană, în loc să ofere un cadru pentru elaborarea planurilor de acțiuni la nivel național sau regional.

3.3 PREZENTARE GENERALĂ A PLANURILOR DE ACȚIUNE PENTRU SECTORUL ECOLOGIC LA NIVEL NAȚIONAL ȘI REGIONAL

În majoritatea țărilor din UE-28 și din țările EFTA, planurile de acțiune ecologice sunt organizate la nivel național. În mod similar, pentru planurile întreprinse de partenerii din cadrul proiectului SME Organics, unele țări organizează planuri pe baza regională. Exemplele descrise

Caseta 3.2 Regionalizarea dezvoltării planului de acțiune în sectorul ecologic⁴⁸

O serie de țări europene, printre care Belgia, Germania, Spania, Elveția și Marea Britanie, au elaborat planuri de acțiuni ecologice la nivel regional. Planurile de acțiuni sunt prezente doar la nivel regional în Belgia, Elveția și Marea Britanie, în timp ce Germania și Spania au atât planuri de acțiuni ecologice regionale, cât și naționale. În Germania, de exemplu, în 2017 a fost adoptată o strategie națională pentru agricultura ecologică intitulată „Agricultura ecologică - Privind în perspectivă: Către o mai mare sustenabilitate în Germania” (*Zukunftsstrategie ökologischer Landbau - Impulse für mehr Nachhaltigkeit in Deutschland*) cu scopul de a atinge 20% din terenurile aflate sub administrare ecologică (a se vedea Caseta 4.2).

În același an, 9 din cele 16 state (*Länder*) din Germania dispuneau de planuri regionale de acțiuni cu puncte de acțiune și de finanțare care vizau furnizarea de stimulente de creștere și stimulare pentru producția ecologică locală. De exemplu, Planul regional de Acțiuni Ecologice pentru Statul Saxonia Inferioară - care furnizează o mare parte din ouăle și merele ecologice din Germania - s-a axat pe extinderea producției, cu scopul de a dubla numărul operatorilor ecologici până în 2025, pentru a acoperi cererea de alimente organice regionale și locale. Planul include proiecte-pilot pentru a contribui la întărirea lanțurilor de valori ecologice, prin creșterea procesării, a instruirii în agricultura ecologică, a transferului de cunoștințe și cercetare. Planul urmărește, de asemenea, să sublinieze oportunitățile de dezvoltare economică regională în sectorul ecologic.

În mod similar cu planurile naționale, planurile regionale de acțiuni ecologice includ o serie de măsuri, cum ar fi inițiativele axate pe producție, marketing, cercetare, educație și transfer de cunoștințe. Dezvoltarea planurilor la nivel regional reflectă cel mai adesea faptul că responsabilitățile și competențele pentru alimentație, agricultură și dezvoltare rurală aparțin guvernelor regionale sau provinciale din anumite țări din Europa. În același timp, planurile de acțiuni regionale permit ca obiectivele și punctele de acțiune și domeniile prioritare să reflecte mai bine nevoile de dezvoltare ale unei anumite regiuni sau teritoriu și pot, de asemenea, să permită adaptarea obiectivelor generale ale unui plan național de acțiuni ecologice la nivel regional sau context local.

in Caseta 3.2, prezintă, la nivel național, măsuri concrete adaptate la contextul regional. Un raport⁴⁹ din 2015 care a supravegheat 31 de țări a găsit 12 țări cu un plan național și 5 cu planuri regionale. Planurile regionale au fost găsite în țări în care o anumită responsabilitate pentru politica agricolă și de dezvoltare rurală revine guvernelor regionale și, prin urmare, inițiativa de a elabora un plan a fost luată la acest nivel. În 19 țări, la acel moment nu exista un plan național. Cu toate acestea, în mai multe țări au fost întreprinse inițiative recente și/sau au existat discuții în curs despre posibile noi planuri.

În cadrul raportului din 2015, IFOAM UE și partenerii (Andalusia (Spania), Republica Cehă, Danemarca, Germania, Franța și Scoția) au realizat o analiză aprofundată a șase planuri de acțiuni ecologice naționale și regionale. Analiza s-a bazat pe o analiză anterioară efectuată ca parte a proiectului ORGAP.⁵⁰ Acesta a dezvăluit o serie de priorități diferite în ceea ce privește domeniile de interes și abordările pentru dezvoltarea, implementarea și evaluarea planurilor de acțiuni. De asemenea, planurile diferă în ceea ce privește creșterea sprijinului actual pentru alimentele și agricultura ecologică, precum și pentru sectorul ecologic în ansamblu într-o țară sau regiune.

Unele planuri de acțiuni ecologice au fost dezvoltate pe baza inițiativelor de sus în jos (Republica Cehă, Germania). Altele au fost dezvoltate pe baza unei abordări mixte, care a încorporat inițiativele orientate pe sectoare, de jos în sus (Danemarca, Franța, Andalusia, Scoția). În Scoția, de exemplu, dezvoltarea planului a fost realizată de un grup sectorial, cu finanțare guvernamentală. În principiu, studiile de caz au relevat un nivel ridicat de participare a părților interesate la elaborarea planurilor de acțiuni, de multe ori de la începutul procesului, prin crearea unui grup de experți/consultanți cu reprezentare a sectorului ecologic. Planurile din Republica Cehă, Franța, Danemarca și Scoția au inclus o procedură de monitorizare sau evaluare integrată în cadrul planului, iar în Republica Cehă aceasta a inclus monitorizarea de către un comitet consultativ al Ministerului Agriculturii. Obiectivele cantitative - adesea sub formă de suprafețe de teren sub administrare ecologică - erau prezente în planurile pentru Republica Cehă, Danemarca, Franța și Germania, dar nu au fost incluse în planurile pentru Scoția sau Andalusia. O privire de ansamblu asupra studiilor de caz este prezentată în Tabelul 3.1.

Planurile de acțiuni ecologice răspund obiectivelor politicii guvernamentale și analizei status-quo, a dezvoltării sectorului ecologic în fiecare țară sau regiune, care ar putea fi destul de diferite. În consecință, planurile de acțiuni revizuite variază în ceea ce privește procesul de elaborare, obiectivele și accentul măsurilor asupra anumitor domenii. Acest lucru se datorează condițiilor politice și socio-economice diferite pentru sectorul ecologic din fiecare dintre aceste regiuni.

Planurile de acțiuni nu pot fi duse întotdeauna până la finalizare, din cauza schimbărilor politice la nivel guvernamental sau a altor factori. Contextul de „proprietate” al planului și rolul sectorului ecologic în

Tabel 3.1 Prezentarea generală a unor planuri de acțiune naționale și regionale din Europa

Țara/Regiune	CZ	DK	FR	DE	AND	SCO
Începutul elaborării planului	2010	2013	2013	2015	2007	2015
Perioada de implementare	2011-2015	2015-2018	2013-2017	2016-2020	2007-2013	2016-2020
Abordare (de jos în sus, de sus în jos, mixtă)	Sus în jos	Sus în jos (mixtă)	Mixtă	Sus în jos	Mixtă	Mixtă
Participarea părților interesate	Ridicată	Ridicată	Medie	Ridicată	Ridicată	Ridicată
Include monitorizare și evaluare	Da	Nu	Da	Da	Nu	Da
Obiective cantitative	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu

AND – Andalusia (Spania); CZ – Republica Cehă; DE – Germania; DK – Danemarca; FR – Franța; SCO – Scoția

Sursa: Schmid et al., 2015⁵¹

livrarea de vârf ar putea fi necesar să fie luate în considerare de la bun început pentru a ne asigura împotriva unor astfel de eventualități.

Politici specifice pentru zone diferite

Pe baza analizelor planurilor de acțiuni ecologice în UE, la nivel național și regional, Tabelul 3.2 ilustrează o gamă largă de domenii de interes în care un plan poate cădea și demonstrează o provocare cheie pentru cei implicați în elaborarea și implementarea planurilor de acțiuni ecologice – stabilirea de priorități realiste pentru implementare. După cum s-a subliniat mai sus, politicile adoptate în cadrul oricărui plan de acțiune ecologic vor fi diferite în funcție de țara sau regiunea pentru care se dezvoltă și de nivelul de guvernare la care este dezvoltat. Informații privind modul în care prioritățile de acțiune identificate într-o analiză status quo pot fi transpuse în măsuri concrete în cadrul planurilor de acțiuni pot fi găsite în Secțiunea 4.

Tabel 3.2 Componente abordate în planurile de acțiune- diferite acțiuni

Zona de focalizare	Politicile planului de acțiuni ecologice
Informații	<ul style="list-style-type: none"> • Campanii de sensibilizare a consumatorilor • Consolidarea etichetării și controlului • Date de piață și de producție
Formare și educație	<ul style="list-style-type: none"> • Educația și formarea producătorilor • Educație și formare pentru actorii de pe piață • Dezvoltarea curriculumului pentru învățământul de bază și învățământul superior • Servicii de consiliere ecologică pentru agricultori și întreprinderi alimentare
Cercetare, inovare și dezvoltare	<ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea eficienței sistemelor de producție • Facilitarea rețelelor de cercetare și transfer de cunoștințe • Analiza comparativă • Analiza impactului ecologic (schimbări climatice, biodiversitate, energie, apă, sănătate publică)
Sprijin pentru producători	<ul style="list-style-type: none"> • Măsurile de sprijin pentru conversie și întreținere • Dezvoltarea rurală și alte tipuri de investiții • Încurajarea cooperării cu producătorii • Îmbunătățirea performanței economice a întreprinderilor agricole și alimentare ecologice • Sprijin pentru sectoarele mai puțin dezvoltate pentru a satisface cererea consumatorilor
Sprijin pentru procesare	<ul style="list-style-type: none"> • Investiții în instalațiile de prelucrare • Inovare și dezvoltare pentru prelucrare • Dezvoltarea infrastructurii pentru îmbunătățirea proceselor de prelucrare și a lanțurilor de aprovizionare
Dezvoltarea pieței	<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea și sprijinirea principalelor canale de piață • Îmbunătățirea eficienței marketingului • Încurajarea diversificării produselor • Dezvoltarea achizițiilor publice cu alimente ecologice
Certificare, inspecție și reglementare	<ul style="list-style-type: none"> • Extinderea standardelor pentru a acoperi noi domenii • Îmbunătățirea și dezvoltarea standardelor • Creșterea eficienței sistemelor de certificare și inspecție
Dezvoltarea instituțională	<ul style="list-style-type: none"> • Susținerea și promovarea organizațiilor și inițiativelor părților interesate • Coordonarea întregului sector • Strângere de fonduri • Dezvoltarea politicilor și strategiilor
Gestionarea și dezvoltarea planurilor de acțiuni	<ul style="list-style-type: none"> • Monitorizarea și evaluarea planului de acțiuni • Participarea și contribuția comitetelor consultative și a grupurilor de experți

Sursa: Pe baza Schmid et al., 2008⁵² și Schmid et al., 2015⁵³

Dezvoltarea planurilor de acțiune pentru sectorul ecologic

4.1 ELABORAREA POLITICILOR

Planurile de acțiune ecologice vizează definirea unei game de măsuri politice în sprijinul dezvoltării sectorului ecologic, care să răspundă nevoilor sectorului și factorilor de decizie, reflectând interesele mai largi ale societății și ale cetățenilor. Planurile de acțiune pot fi dezvoltate la diferite niveluri de guvernare, inclusiv la nivel regional, național sau european, și ar trebui să aibă în vedere examinarea cu atenție a nevoilor întregului lanț de aprovizionare și modul în care mediul politic susține această dezvoltare.

După cum se arată în Figura 4.1, dezvoltarea politicilor implică o serie de etape legate de proiectarea politicii sau stabilirea agendei, prin formularea politicilor, luarea deciziilor și punerea în aplicare a evaluării, urmând un „ciclu politic”. Acesta este un model teoretic: în realitate, etapele nu apar neapărat într-o ordine ordonată.

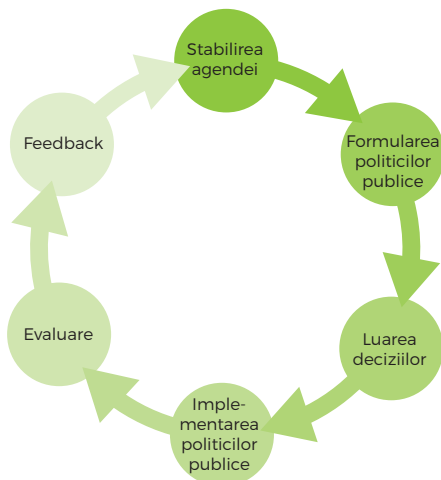

Figura 4.1 Ciclul de politici - etape în elaborarea politicilor ⁵⁴

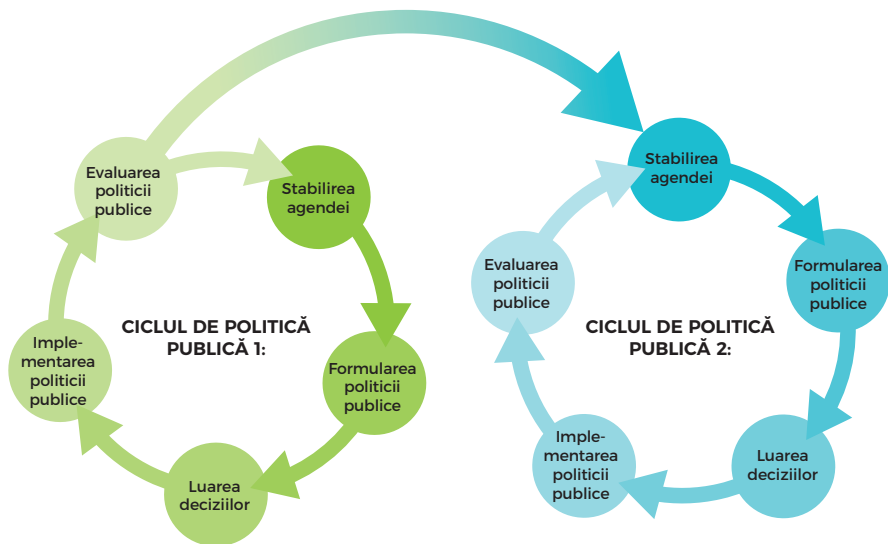

Figura 4.2 Învățarea prin elaborarea ciclurilor de politici⁵⁵

În practică, procesul de elaborare a politicilor este iterativ, cu un ciclu de politici care informează pe următorul într-un proces continuu de învățare (Figura 4.2).

Idealul este ca ciclul politic să se implice procese de învățare prin care factorii de decizie politici și părțile interesate din sectorul ecologic să dezvolte politici care sunt tot mai eficiente în atingerea obiectivelor politicii. Deși toate etapele pot fi amestecate, o conștientizare a ciclului politic poate contribui la informarea actorilor în procesul politic cu privire la locul unde să-și îndrepte atenția și eforturile.

Un element cheie în elaborarea oricărui plan de acțiune este obținerea unei analize status quo a situației actuale a sectorului ecologic, a nevoilor sale de dezvoltare și a soluțiilor potențiale, inclusiv o evaluare a mediului politic actual și a contextului regional. Apoi, măsuri de politică adecvate trebuie identificate pe baza unui raționament solid privind modul în care politicile ar putea influența problemele care trebuie abordate. În cele din urmă, acțiunile trebuie prioritizate, luând în considerare nevoile, oportunitățile de acțiune și resursele disponibile.

În ceea ce privește luarea deciziilor, este probabil să existe un compromis între acceptarea părților interesate și ambiguitatea politicilor. Atunci când factorii de decizie vizează un consens între toate părțile

interesate, atunci planul de acțiuni ecologice (și măsurile de politică pe care le include) trebuie să fie ambiguu pentru a fi acceptat de diversele interese. În schimb, atunci când factorii de decizie politică urmăresc politici clare, acest lucru poate duce la conflicte și la acceptarea limitată a planului de acțiune ecologic de către anumite grupuri de părți interesate. Planurile de acțiune, prin definiție, implică ambiguități, deoarece acestea combină mai multe scopuri sau țeluri, de exemplu, de mediu, de piață, de dezvoltare rurală sau de obiective sociale.⁵⁶

4.2 DEFINIREA NEVOILOR ȘI POTENȚIALULUI DEZVOLTĂRII SECTORULUI ECOLOGIC

Baza pentru orice plan de acțiune ecologic este o definiție clară a diverselor nevoi de dezvoltare ale sectorului ecologic. Acestea pot proveni din perspectivele celor doi factori de decizie (de exemplu, protecția mediului, dezvoltare rurală, siguranță alimentară) și a beneficiarilor vizați (de exemplu agricultorii ecologici, întreprinderile alimentare și cetățenii).

Un punct de plecare rezonabil pentru identificarea acestor nevoi este investigarea punctelor forte și a punctelor slabe ale sectorului ecologic și a oportunităților și amenințărilor care afectează starea actuală și dezvoltarea viitoare a sectorului – de exemplu realizarea unei analize SWOT.⁵⁷ Punctele forte (și punctele slabe) sunt acele trăsături actuale ale sectorului ecologic care îl disting pozitiv (sau negativ) de alte sectoare din economie (cum ar fi agricultura neecologică) sau de sectoare ecologice din alte țări și oferă baza pentru viitoarea dezvoltare a sectorului. Oportunitățile (și amenințăările) sunt evoluții viitoare (politică, economie, etc.) în afara influenței directe a celor care dezvoltă sectorul ecologic, dar care pot influența acest sector. O analiză SWOT poate contribui la generarea de idei, probleme care trebuie abordate și acțiuni de politici adecvate. Ar putea fi util în unele cazuri să se efectueze analize SWOT pentru subsectoare individuale și apoi să se combine rezultatele într-o poziție globală.

Analizele SWOT au fost realizate de fiecare dintre partenerii din cadrul proiectului SME Organics. Tabelul 4.1 ilustrează acest proces cu exemple din cantonul Aargau, din nordul Elveției, care evaluează sectorul ecologic și nevoile sale politice în contextul industriei locale de procesare ecologică.

Tabel 4.1 Analiza SWOT a sectorului de procesare ecologică din Aargau, Elveția

Puncte forte	Flexibilitate ridicată datorită structurilor mici Foarte inovatoare Produse de bună calitate
Puncte slabe	Costuri mari datorate structurilor mici Bugete mici Nu există platformă pentru schimbul de cunoștințe
Oportunități	Cerere puternică pentru produsele ecologice regionale Produse disponibile de înaltă calitate
Amenințări	Concurența din partea produselor importate Achiziționarea de input-uri de specialitate Certificare și altă conformitate

Un criteriu rezonabil pentru selectarea măsurilor de politică pentru un plan de acțiuni ecologice este acela că acestea trebuie să răspundă nevoilor - așa cum sunt definite de deficiențele (interne ale sectorului) și amenințările (externe sectorului) sectorului. În mod similar, este rezonabil ca planul de acțiune să încerce, în același timp, să se bazeze pe succes și să exploateze oportunitățile potențiale - așa cum sunt ele definite de punctele forte (interne ale sectorului) și de oportunități (externe sectorului).

Motivele din spate și mecanismele instrumentelor de politică incluse în planul de acțiuni ecologice s-ar putea referi la:

- **Procesele sociale care trebuie influențate** de ex. procesele prin care se așteaptă ca sectorul ecologic să crească în ansamblu
- **Impactul instrumentelor politice distincte asupra rezultatelor**, de ex. un anumit nivel de sprijin financiar va crește sectorul ecologic
- **Definiția dezvoltării sau îmbunătățirii**, de ex. subvențiile acordate agricultorilor pentru protecția mediului reducând degradarea mediului în loc să optimizeze aprovizionarea cu alimente ecologice; stimulente pentru IMM-urile inovatoare care investesc și se angajează în prelucrarea și comercializarea alimentelor ecologice

Un exemplu al modului în care o analiză SWOT a fost utilizată pentru a elabora măsuri strategice privind acțiuni ecologice, acțiuni concrete și obiective în Scoția este prezentat în Caseta 4.1.

Caseta 4.1 Analiza punctelor tari și a punctelor slabe ale Planului Scoțian de Acțiune în sectorul Ecologic⁵⁸

Planul de acțiune ecologic al Scoției, „Ambiții Ecologice: Un Plan de Acțiune pentru Sectorul Ecologic în Scoția 2016-2020”, a fost elaborat în urma unei analize a punctelor tari și a punctelor slabe în urma unei consultări a sectorului ecologic condusă de Forumul Ecologic Scoțian, cu sprijin din partea Guvernului scoțian. Un obiectiv central al PAC din Scoția a fost consolidarea potențialului agriculturii ecologice pentru a conserva și a spori capitalul natural al Scoției, alături de evoluția pieței, a lanțurilor de aprovizionare, a cercetării, a cunoștințelor, a sprijinului agricultorilor și a achizițiilor ecologice.

Puncte slabe	Oportunități
<ul style="list-style-type: none">• Accesul la pământ• Provocări implicate în certificarea terenurilor închiriate• Lipsa informațiilor privind piețele din sectorul ecologic• Lipsa conștientizării publice a sistemelor de producție ecologică• Izolarea geografică și infrastructura subdezvoltată în cadrul lanțului de aprovizionare ecologic• Costurile de intrare și de certificare• Lipsa de interacțiune între sectorul ecologic și furnizorii de cercetare• Lipsa de competențe	<ul style="list-style-type: none">• Creșterea gradului de conștientizare a sectorului ecologic prin alinierea la strategiile educaționale de bază• Creșterea venitului agricol prin diversificare• Creșterea achizițiilor publice de produse ecologice• Dialogul cu ONG-urile și inițiative de alimentație comunitară• Asigurarea creșterii numărului de produse ecologice în rândul comercianților• Modificarea procesului de certificare și a costurilor

PAE scoțian 2016-2020 a fost lansat în 2016 și finanțat de Guvernul Scoțian în cadrul activității sale de Marketing Alimentar și Consultanță Ecologică. PAE a stabilit 16 acțiuni în patru teme centrale - Cunoștințe, Forță, Competențe și Rezistență - cu rezultate identificate atât pentru Scoția în ansamblul său, cât și pentru sectorul ecologic scoțian.

Cele patru teme au fost dezvoltate în urma consultărilor cu părțile interesate, inclusiv producători, sectorul public și privat, ONG-uri și membri ai publicului, pentru a identifica principalele provocări pentru dezvoltarea sectorului ecologic scoțian. Rezultatele dorite pentru sectorul ecologic includ:

- Strategia de marketing la nivel de sector care are ca rezultat creșterea vânzărilor de produse ecologice la nivel regional, național și internațional și susținută de creșterea gradului de conștientizare și încredere în valoarea producției ecologice scoțiene
- Lanțuri de aprovizionare ecologice mai rezistente, susținute de informații de piață, economii de scară și consolidarea infrastructurii, cum ar fi facilitățile de procesare ecologică
- Sprijinirea formării și consultanței în agricultura ecologică
- Creșterea cercetării și a schimbului de cunoștințe în producția ecologică
- Recunoașterea și recompensarea financiară pentru producătorii ecologici (de exemplu, prin Programul Scoțian de Dezvoltare Rurală a UE)

Examinarea diferitelor contexte sociale, culturale și instituționale

Măsurile similare privind planul de acțiuni ecologice vor funcționa diferit în diferite contexte. Ceea ce ar putea funcționa într-un singur context (cum ar fi Statele Membre cu o experiență îndelungată de dezvoltare ecologică și de investiții) ar putea să nu funcționeze într-un alt context (cum ar fi Statele Membre cu o istorie mai scurtă a dezvoltării ecologice și a investițiilor). Prin urmare, este important să se ia în considerare cu atenție condițiile sociale și instituționale în care va funcționa planul de acțiuni ecologice. Aceste condiții pot include caracteristicile specifice ale organizării pieței produselor alimentare, agriculturii și întreprinderile de prelucrare a produselor alimentare, prioritățile politicii agricole în ceea ce privește domeniile specifice de politică și/sau nivelurile de guvernare (UE, național, regional), de exemplu politici privind produsele alimentare, mediu, sănătate, dezvoltare industrială sau așteptările consumatorilor.

Tabelul 4.2 oferă un exemplu în care pot fi transpuse diferitele priorități pentru dezvoltarea sectorului ecologic în rezultatele dorite (date, rezultate și impacturi).

4.3 DEFINIREA SCOPURILOR ȘI A OBIECTIVELOR POLITICII PUBLICE

După ce sunt definite necesitățile de dezvoltare ale sectorului ecologic, relevante pentru factorii de decizie și beneficiari, urmează de definirea obiectivelor specifice ale planului de acțiune.⁵⁹ Se presupune că procesul de definire a obiectivelor vizează satisfacerea nevoilor sectorului, deși în realitate procesul de politici poate include „agende ascunse” sau poate fi dificil să se stabilească legături clare și sistematice între obiectivele și măsurile de realizare ale acestora. Aceasta face parte din ambiguitatea proceselor politice. Cu toate acestea, formularea unor obiective clare și deschise reprezintă un început util pentru elaborarea unor acțiuni și măsuri adecvate ca bază pentru evaluări.⁶⁰

Table 4.2 Planul de acțiune în sectorul ecologic - priorități pentru dezvoltare și rezultate planificate

Prioritate pentru dezvoltare	Exemple rezultate dorite
Dezvoltarea sectorului ecologic	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea cererii consumatorilor pentru alimente ecologice • Lanțuri de aprovizionare regionale, naționale și de export consolidate pentru a răspunde cererii • Creșterea gradului de conștientizare publică a beneficiilor producției ecologice • Reducerea barierelor pentru intrarea în sectorul agriculturii ecologice • Mai multe alimente ecologice în cadrul catering-ului de masă (inclusiv achizițiile publice și private) • Sector alimentară ecologic competitiv și inovativ prin intermediul parteneriatelor, al sprijinirii cercetării și al schimbului de cunoștințe
Obiectivele economice, ale pieței alimentelor/ consumului și a dezvoltării rurale	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea profitabilității agriculturii ecologice • Prețuri agricole care corespund costului real de producție a producătorului, reflectând costurile de mediu și sociale „externalizate” • Protejarea vieții fermelor și sprijinirea economiilor rurale • Crearea de locuri de muncă și oportunități de dobândire a competențelor
Sănătate publică și ambientală și alte beneficii societale/ publice	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea biodiversității, creșterea capitalului natural care are ca rezultat ecosisteme de fermă mai rezistente • Promovarea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și eficiența utilizării resurselor • Satisfacerea cererii pentru alimente de înaltă calitate, salvând mediul și o bunăstare ridicată a animalelor • Promovarea sănătății prin îmbunătățirea dietei și conștientizarea alimentelor

Obiectivele și scopurile pot fi luate în considerare într-un context ierarhic, în care scopurile de nivel superior reprezintă aspirațiile generale și viziunea pentru program, dar pot fi mai puțin clar definite, cu obiective strategice și puncte de acțiune (obiective operaționale) furnizând detalii mai specifice despre țeluri și activități. Pentru a naviga în ierarhie, se poate porni din partea de sus și se poate pune întrebarea „cum?” cu răspunsul reprezentând obiectivul următor în jos, sau se poate porni din partea de jos și se poate pune întrebarea „de ce?” cu răspunsul reprezentând obiectivul nivelului următor în sus (a se vedea Tabelul 4.3).

Tabel 4.3 Ierarhia obiectivelor

Obiective de nivel superior	Creșterea economică / de piață și dezvoltare rurală	Mediu, sănătate publică și beneficii sociale
<p>Cum?</p> <p>↓</p> <p>De ce?</p> <p>↑</p>	<p>Măsurat de: <i>impacturi, de exemplu, creșterea ocupării forței de muncă, PIB, reducerea poluării, creșterea biodiversității etc.</i></p>	
Obiective strategice	Creșterea rentabilității și a competitivității sectorului ecologic cu x% (sau ținta de valoare)	Creșterea suprafeței terenurilor sub administrare ecologică cu y% (sau zona țintă)
<p>Cum?</p> <p>↓</p> <p>De ce?</p> <p>↑</p>	<p>Măsurat de: <i>rezultate, de exemplu, schimbarea rentabilității întreprinderilor ecologice, creșterea cifrei de afaceri, modificarea suprafeței terenurilor ecologice etc.</i></p>	
Puncte de acțiune / obiective operaționale	<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea produselor ecologice • Investiții în procesare și capacități de piață 	<ul style="list-style-type: none"> • Sprijin financiar pentru conversie și întreținere
	<ul style="list-style-type: none"> • Investiție în cercetare și inovare • Investiție în formare și consiliere 	
	<p>Măsurat de: <i>date, de exemplu suprafața sprijinită, numărul/valoarea proiectelor finanțate, numărul de beneficiari susținuți etc.</i></p>	

Obiective de nivel superior: Obiective globale la nivel de sector, economic și societal

Obiectivele generale ale unui plan de acțiuni ecologice și obiectivele specifice ale fiecărei măsuri politice individuale ar trebui să fie convenite la început. La definirea obiectivelor globale pentru un plan de acțiune, este util să le plasăm în contextul unor obiective politice mai generale (neecologice), demonstrând astfel modul în care dezvoltarea sectorului ecologic poate contribui la obiectivele generale ale politicii economice legate de alimentație și agricultură, precum și la obiectivele mai mari de politică socială, de mediu și sănătate.

Din experiența planurilor anterioare de acțiuni ecologice, ar trebui luate în considerare cel puțin trei tipuri de obiective sau scopuri de nivel superior:

- **Dezvoltarea sectorului ecologic:** Concentrarea pe dezvoltarea (creșterea, competitivitatea și sustenabilitatea) sectorului ecologic, inclusiv a IMM-urilor, care reflectă obiectivele părților interesate din sector, dar contribuie, de asemenea, la realizarea unor obiective politice mai largi
- **Dezvoltarea economică și rurală:** Concentrarea pe obiective generale ale agriculturii, alimentației și politicilor economice, inclusiv satisfacerea cererii consumatorilor pentru alimente ecologice, unde speranța este de a asigura o creștere a sectorului ecologic care să aducă o contribuție pozitivă, de exemplu crearea de locuri de muncă, creștere economică și regenerarea comunităților rurale
- **Beneficiile mediului, sănătății publice și societale:** Concentrarea asupra livrării bunurilor publice ca urmare a gestionării ecologice a terenurilor și a consumului de alimente ecologice

Din perspectiva factorului de decizie, dezvoltarea sectorului ecologic este mai mult un mijloc de a pune capăt căutării scopurilor economice și sociale, nu un final, în timp ce părțile interesate din sectorul ecologic sunt mai probabil (dar nu exclusiv) interesate să vadă dezvoltarea sectorului ecologic ca un final în sine. Reconcilierea intereselor diferitelor grupuri de părți interesate este esențială pentru elaborarea planurilor de acțiuni ecologice.

Obiective și scopuri strategice

Planurile de acțiuni ecologice pot include o multitudine de obiective, iar procesul de stabilire a unor obiective va implica în mod inevitabil un compromis între interesele diferite și uneori concurente ale părților interesate, în funcție de nevoile lor, de punctele forte/puncte slabe interne și de oportunitățile/amenințările externe.

În cadrul unei serii de workshop-uri naționale UE la nivelul Statelor Membre (în cadrul proiectului ORGAP), părțile interesate participante au fost rugate să comenteze cu privire la relevanța unui set de obiective generice bazate pe experiențele lor în domeniul politicilor din diferite țări europene. Din aceste ateliere au fost formulate următoarele obiective strategice.⁶¹ Deși acestea ar putea fi utile ca ghid, fiecare plan de acțiuni ecologice poate necesita obiective specifice fiecărui context, în timp ce punctele de acțiune individuală vor fi, în aproape toate cazurile, unice pentru un plan de acțiuni specific.

Exemple de obiective strategice:

1. a) Menținerea și sporirea performanței tehnice și financiare a fermelor ecologice și a întreprinderilor din sectorul alimentar
b) Menținerea și sporirea performanței tehnice și a viabilității financiare a procesării ecologice, a marketingului și a întreprinderilor din sectorul alimentar
2. Creșterea dimensiunii sectorului ecologic (de exemplu, valoarea vânzărilor cu amănuntul, terenurile aflate sub administrare ecologică, numărul de întreprinderi și cantitatea de produse disponibile și vândute pe piață)
3. a) Îndeplinirea cerințelor consumatorilor pentru alegerea și calitatea produselor alimentare, a fibrelor și a altor produse agricole sigure și accesibile
b) Menținerea și creșterea gradului de conștientizare a consumatorilor și a încrederii în produsele alimentare ecologice, fibre și alte produse agricole
4. Îmbunătățirea reglementărilor, și anume îmbunătățirea transparenței reglementărilor agriculturii ecologice, asigurarea unui mediu concurențial echitabil pe piață (armonizare), integrarea standardelor „bunului public” (sociale, de mediu etc.) și reducerea birocrăției
5. Menținerea și sporirea integrității principiilor ecologice și a alimentelor ecologice
6. Promovarea și dezvoltarea înțelegerii conceptului și a potențialului sectorului ecologic în societate pe baza unor dovezi solide
7. Promovarea utilizării durabile a resurselor naturale
8. Menținerea și consolidarea mediului (inclusiv biodiversitatea, poluarea și problemele legate de schimbările climatice)
9. Menținerea și consolidarea sănătății și bunăstării animalelor
10. a) Menținerea și consolidarea bunăstării sociale, a forței de muncă și a economiei comunităților rurale
b) Conservarea meșteșugurilor tradiționale și autentice amenințate și a sistemelor de producție și procesare a alimentelor cu culturile lor locale asociate
11. Menținerea și consolidarea competitivității agriculturii europene
12. Promovarea sănătății publice, a siguranței alimentare și a securității alimentare

Aceste obiective strategice pot fi făcute "SMART" (a se vedea mai jos) prin includerea unui nivel țintă, sau a creșterii/descreșterii, care trebuie atins și o dată până la care acest lucru ar trebui atins.

Obiectivele strategice ar trebui să corespundă în mod clar obiectivelor generale ale planului de acțiuni.

Caseta 4.2 oferă un exemplu al obiectivelor și țelurilor strategice ale Planului German de Acțiuni Ecologice: „Agricultura ecologică - În Perspectivă”, publicat în 2017.

Caseta 4.2 Scopurile și obiectivele strategice ale Planului German de Acțiune în sectorul ecologic⁶²

 Planul național german de acțiuni ecologice „Agricultura ecologică - În Perspectivă: Către o Mai Mare Sustenabilitate în Germania” (*Zukunftsstrategie ökologischer Landbau - Impulse für mehr Nachhaltigkeit in Deutschland*) a fost dezvoltat pe fondul creșterii semnificative a terenurilor gestionate ecologic și a pieței produselor ecologice începând cu 2000. Planul a demonstrat recunoașterea de către Guvernul Federal a agriculturii ecologice ca având potențialul de a aborda o serie de probleme legate de biodiversitate, emisii, apă, deficit de resurse și probleme sociale. Planul a recunoscut, de asemenea, beneficiile adoptării unor practici ecologice în cadrul sistemelor agricole neecologice.

Obiectivele definite ilustrează modul în care planurile de acțiuni pot adopta abordări diferite pentru a reflecta condițiile locale.

Scopul principal al planului a fost de a depăși provocările legate de politica resurselor din sectorul agricol și de a stimula dezvoltarea sectorului ecologic cu scopul de a obține 20% din terenurile aflate sub administrare ecologică.

Au fost definite cinci domenii prioritare (obiective strategice):

- Elaborarea unui cadru legal coerent și axat pe viitor în cadrul legislației ecologice a UE
- Simplificarea intrării în agricultura ecologică, cu accent pe îmbunătățirea instruirii, consultanței și informării
- Creșterea eficienței și performanței producției ecologice prin cercetare și dezvoltare și transferul efectiv al cunoștințelor
- Creșterea cererii de bunuri ecologice
- Furnizarea unei recompense financiare adecvate pentru serviciile de mediu

Puncte de acțiune / obiective operaționale

Punctele de acțiune sunt sarcinile specifice orientate spre rezultate, obiectivele operaționale sunt concepute pentru a ajuta la atingerea obiectivelor strategice și a scopurilor. Acestea pot fi strâns legate de o măsură politică specifică care poate contribui la livrare. De exemplu, în cazul în care obiectivul strategic este de a crește suprafața terenurilor aflate sub administrare ecologică, punctul de acțiune ar putea fi implementarea unei scheme de sprijin pentru conversie pentru a încuraja 100 sau 1000 de fermieri să treacă la producția ecologică în termen de cinci ani. Acest lucru ar fi strâns legat de mecanismele de sprijin pentru conversia și întreținerea ecologică ale programului de dezvoltare rurală. Un obiectiv strategic de creștere a consumului de produse ecologice cu 10% anual ar putea fi susținut de o acțiune de implementare a unei campanii de promovare pentru informarea consumatorilor cu privire la modul de identificare a produselor ecologice, a beneficiilor acestora și a locului de găsimă a acestora.

Este important atunci când definim punctele de acțiune să fim foarte clari în ceea ce privește:

- Beneficiarii/domeniile de activitate țintă și legătura cu obiectivele strategice
- Nivelul planificat al rezultatelor (de exemplu, numărul de acorduri, amploarea proiectelor)
- Până când trebuie realizat acest lucru
- Bugetul și resursele de personal disponibile pentru implementare
- Instrumentele de politică care ar putea fi utilizate pentru a furniza acest lucru
- Proprietatea asupra acțiunii (cine controlează când începe sau când se termină)
- Agentul de livrare pentru acțiune (dacă este diferit de proprietar)

Obiectivele strategice bine definite și punctele de acțiune ar trebui să fie "SMART"; înseamnă că ar trebui să fie:

- **Specifice:** Obiectivele trebuie să fie suficient de precise și concrete pentru a nu fi deschise interpretărilor diferite
- **Măsurabile:** Obiectivele trebuie să definească o stare viitoare dorită în termeni măsurabili, astfel încât să se poată verifica dacă obiectivul a fost realizat sau nu. Astfel de obiective trebuie să fie cuantificabile, fie se bazează pe o combinație de grile de scoruri sau/și descrieri.

- **Realizabile:** Obiectivele și scopurile ar trebui să fie ambițioase, în timp ce acestea sunt realizabile în mod realist, având în vedere resursele disponibile.
- **Relevante:** Obiectivele ar trebui să fie direct legate de problemele pe care încearcă să le abordeze.
- **Dependente de timp:** Obiectivele și nivelurile țintă rămân vagi dacă nu au legătură cu o dată sau o perioadă fixă.

4.4 LUAREA DECIZIILOR: SELECTAREA, INTEGRAREA ȘI PRIORITIZAREA MĂSURILOR RELEVANTE

Luarea de decizii eficiente este esențială în elaborarea unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic. Deciziile solicitate privesc conținutul (obiectivele, țelurile și punctele de acțiune), disponibilitatea resurselor și prioritizarea lor, forma de implementare (procesele și organizarea), rezultatele dorite și metodele de evaluare. Se întâmplă adesea ca măsurile politice și punerea în aplicare să aibă loc în absența oricărei baze vizibile de luare a deciziilor politice (fie la nivel oficial sau politic, indiferent de interesele actorilor locali). Luarea de decizii eficiente necesită planificare, participare și transparență (deschidere).

4.4.1 Decizia privind instrumentele de politică și punctele de acțiune

Secțiunea 4.3 din acest manual prezintă aspecte legate de specificarea scopurilor și a obiectivelor planului de acțiune, care ar trebui să reflecte nevoile părților interesate (inclusiv beneficiarii și factorii de decizie).

Claritatea scopurilor și a obiectivelor este o primă etapă importantă. Conținutul final al unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic va fi rezultatul deciziilor politice care au fost supuse agendei politice dominante, gamei de opțiuni politice introduse, istoriei generale a domeniului politic (cum au fost percepute problemele și soluțiile în trecut), nivelului conflictelor politice din zonă și modului în care a fost tratat conflictul în trecut.

De exemplu, factorul-cheie al politicii pentru un plan de acțiune ecologic poate fi „condus de mediul înconjurător” (bunăstare publică/ofertă) sau

poate fi „condus de piață” (cerere), în care principalele motoare sunt cererea consumatorilor și semnalele pieței. Planurile de acțiune eficace ar trebui să urmărească obținerea unui echilibru al măsurilor „stimulate de aprovizionare” și a celor „cauzate de cerere”, demonstrând totodată rolul pe care îl poate juca un plan de acțiune contribuind la obiective mai ample ale politicilor.

Percepția inițială poate deveni fixă

Percepția inițială a problemelor și soluțiilor tinde să stabilească percepția viitoare; prin urmare, dacă mediul înconjurător a fost întotdeauna văzut ca elementul de referință, atunci așa va rămâne și în continuare - făcând mai grea reorientarea spre un element de referință de piață - și viceversa.

În fiecare caz, instrumentele de politică selectate, punctele de acțiune prioritare și efectele asupra beneficiarilor vor fi diferite. Natura părților interesate vizate poate fi, de asemenea, diferită, cu o posibilă concentrare asupra publicului (guvernamental și neguvernamental) sau asupra actorilor publici și privați. Un accent pe „public” evită riscul de capturare a politicii de către interesele private, dar poate limita impactul asupra pieței și a cererii consumatorilor și poate fi mai vulnerabil la constrângerile bugetare.

Conținutul trebuie să fie logic

După stabilirea scopurilor și a obiectivelor, etapa următoare este aceea de a decide punctele individuale de acțiune și instrumentele de politică care trebuie incluse. Pericolul în acest stadiu este de posibilă identificare a unei „liste de cumpărături” foarte lungi de acțiuni, care trebuie structurată și prioritizată în mod coerent. Analiza logică⁶³ oferă un mijloc de a face acest lucru.

Primul pas este identificarea posibilelor acțiuni / instrumente de politică care ar putea fi utilizate pentru atingerea obiectivelor, prin extinderea structurii ierarhice a obiectivelor descrise în secțiunea 4.3.⁶⁴ În acest stadiu ar putea fi posibilă eliminarea oricăror acțiuni/ instrumente redundante care nu contribuie la atingerea scopurilor și obiectivelor. La fel de importantă va fi posibilitatea de identificare de scopuri și obiective care nu sunt susținute de nicio acțiune.

Al doilea pas este acela de a examina dacă instrumentele de politică alese sunt cele mai eficiente posibil,⁶⁵ și dacă pot exista consecințe

neintenționate (de exemplu, conflicte sau contradicții între instrumente) sau duplicări inutile. Scopul trebuie să fie acela de a obține efectul maxim pentru resursele (întotdeauna limitate) disponibile și de a evita risipirea resurselor.

De exemplu, sprijinul financiar pentru fermierii ce realizează conversia la sistemul ecologic, va determina supra-producție, scăzând astfel prețurile care, în cele din urmă, vor diminua veniturile beneficiarilor vizați, în loc să îi ajute? În mod alternativ, va reduce sprijinul limitat acordat producătorilor care își comercializează produsele ca produse ecologice potențialul de a obține beneficii ecologice din gestionarea terenurilor ecologice? Ar putea condițiile de eligibilitate pentru un instrument

Caseta 4.3 Matricea de impact-încrucișat pentru Planul de Acțiune European pentru agricultura ecologică 2014-2020 ⁶⁶

Plan de acțiune pentru viitorul Producției Ecologice în Uniunea Europeană	ACȚIUNEA 1: Publicarea unui document informativ care să stabilească normele aplicabile producției ecologice, procesării și comerțului	ACȚIUNEA 2: Includerea agriculturii ecologice ca temă specifică în viitoarea cerere de propuneri de sprijin pentru măsurile de informare	ACȚIUNEA 3: Creșterea gradului de conștientizare a posibilităților de informare și promovare a activităților pe piața internă și în țările terțe
ACȚIUNEA 1: Publicarea unui document informativ care să stabilească normele aplicabile producției ecologice, procesării și comerțului		0	+
ACȚIUNEA 2: Includerea agriculturii ecologice ca temă specifică în viitoarea cerere de propuneri de sprijin pentru măsurile de informare	+		+
ACȚIUNEA 3: Creșterea gradului de conștientizare a posibilităților de informare și promovare a activităților pe piața internă și în țările terțe	0	0	

Pozitiv = +, Negativ = -, Neutru = 0

să ducă la imposibilitatea utilizării altor instrumente? Îmbunătățirea condițiilor-cadru pentru IMM-uri va conduce la creșterea investițiilor și a inovării în sectorul alimentelor ecologice?

Evaluarea sinergiilor și a conflictelor cu o matrice de impact transversal

Potențialele sinergii și conflicte dintre punctele de acțiune individuale și instrumentele de politică pot fi evaluate cu o matrice de impact transversal⁶⁷, utilizând un sistem de notare variind de la ++ pentru foarte pozitiv la - - pentru foarte negativ. În mod normal, numai jumătatea inferioară a matricei ar fi completă. În cazul identificării de conflicte potențiale grave, vor fi necesare modificări ale acțiunilor propuse, în timp ce acțiunile care implică sinergii semnificative pot fi preferate în etapa de prioritizare. Un exemplu este prezentat în Casetă 4.3 pentru Planul de Acțiune Ecologic European 2014.

4.4.2 Priorități de acțiune - alocarea resurselor

Odată ce lista acțiunilor posibile a fost simplificată și verificată pentru completitudine și coerență logică, prioritizarea este esențială, deoarece resursele nu vor fi nelimitate.⁶⁸

Mai multe metode pot contribui la procesul de prioritizare, cum ar fi votul la vedere (alegerea opțiunilor în funcție de resurse), exercițiile de alocare bugetară (distribuirea de bugete limitate) și tehnicile anonime de vot electronic.

Vot la vedere pentru prioritățile politice

Votarea poate ajuta la selectarea opțiunilor. Un sistem de vot la vedere permite participanților să se comporte într-un mod strategic, deoarece rezultatele intermediare sunt vizibile pentru toți cei implicați în procesul de votare. Acest lucru poate permite părților interesate să-și schimbe opțiunile dacă observă că un obiectiv politic nu a fost votat sau să consolideze o decizie de grup.

Votarea prin intermediul sistemelor electronice poate fi de asemenea utilizată în cazul în care tuturor participanților li se alocă un control la distanță conectat la un program informatic adecvat. O variantă a Tehnicii Grupului Nominal⁶⁹ ar putea fi, de asemenea, utilizată pentru a

ajunge la un consens privind prioritățile printr-un proces iterativ, care solicită participanților de la distanță să-și explice preferințele.

Alocare bugetară (tehnica de evaluare prioritară)

Exercițiile bugetare permit alocarea unui anumit buget pentru opțiuni de cheltuieli diferite în cadrul unui proces decizional de grup. Întrucât grupul care ia deciziile nu poate fi grupul care alocă și cheltuie efectiv resursele, se poate folosi un buget național, fiecare participant indicând modul în care ar trebui să fie cheltuit, luând în considerare măsura în care fiecare activitate poate fi susținută. De exemplu, respondenților li s-ar putea oferi cinci „bunuri” în trei cantități diferite (de exemplu 1, 2 și 3 unități) la anumite prețuri.

Metoda permite identificarea schimburilor prin trecerea de la un nivel al fiecărui atribut la altul, în timp ce respondentul alege cel mai bun pachet, dat fiind bugetul fix de cheltuială.

Exercițiul poate fi repetat pentru fiecare persoană cu prețuri relative diferite până când rezultatul dorit este atins.⁷⁰

Implicarea organizațiilor relevante

Cazul implicării părților interesate

Procesul de definire a nevoilor de dezvoltare ale sectorului ecologic, împreună cu scopurile și obiectivele politice asociate, implică o gamă largă de părți interesate, inclusiv politicieni, factori de decizie politică, grupuri de experți, asociații de agricultori ecologici, ONG-uri, întreprinderi și persoane fizice. Toate aceste grupuri interesate sunt preocupate de dezvoltarea sectorului ecologic. Cu toate acestea, nu toate aceste părți interesate vor fi implicate direct în sectorul ecologic.⁷¹ Unele părți interesate se vor opune, probabil, dezvoltării sectorului ecologic sau îl vor plasa ca o prioritate scăzută, dar aceste părți interesate ar putea fi importanți „portari” pentru politică sau implementare. Prin urmare, este important ca politicienii și factorii de decizie să găsească modalități eficiente de a se angaja cu acele părți interesate considerate relevante pentru definirea și prioritizarea nevoilor și obiectivelor publice de dezvoltare. Acest lucru poate contribui la asigurarea respectării eficiente a măsurilor de politică.

Alegerea părților interesate pentru implicarea în planurile de acțiune poate face referire la principiile bunei guvernante prezentate de Comisia Europeană. Obiectivul lor este „să deschidă politica de luare a deciziilor pentru a o face mai incluzivă și mai răspunzătoare”.⁷²

5.1 IDENTIFICAREA PĂRȚILOR INTERESATE RELEVANTE

Identificarea părților interesate relevante pentru implicarea în planurile de acțiune pentru sectorul ecologic, se poate baza pe recunoașterea rolului dual societal al produselor ecologice:

- Ca răspuns la cererea consumatorilor și, prin urmare, guvernat de regulile pieței
- Ca furnizor de bunuri publice (bunuri de mediu, dezvoltare rurală,

bunăstare îmbunătățită a animalelor, obiective generale de politică socială și de sănătate

Rolul dublu al sectorului ecologic a determinat primul plan european de acțiune pentru sectorul ecologic, să se concentreze asupra măsurilor politice care pun accentul pe trei perspective cheie ale sectorului ecologic:

- **Perspectiva valorilor ecologice**, care implică definirea principiilor de bază ale sectorului ecologic
- **Perspectiva pieței**, care este considerată principalul element de referință al dezvoltării
- **Perspectiva bunurilor publice**, care este considerată principalul motiv pentru promovarea sectorului ecologic prin intermediul sprijinului public

Fiecare dintre aceste perspective implică grupuri separate de părți interesate, așa cum este ilustrat în Figura 5.1.

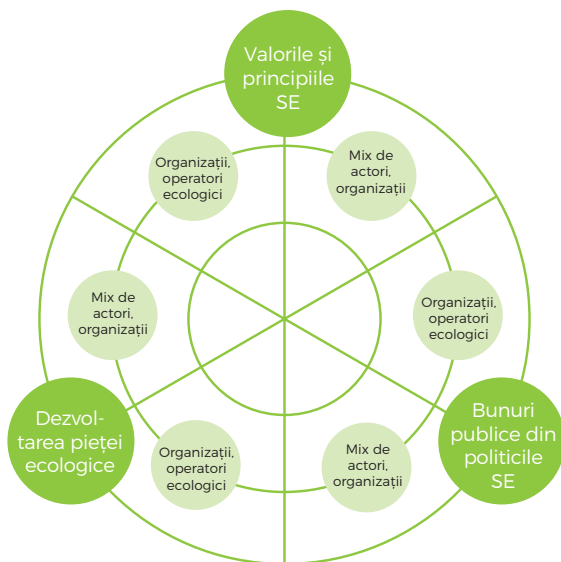

Figura 5.1 Perspective ale organizațiilor implicate în planurile de acțiune din sectorul ecologic⁷³

SE = Sectorul ecologic

Propunerile privind perspectiva valorilor ecologice nu pot fi fundamentate sau puse în aplicare fără a implica cel puțin o parte dintre

părțile interesate care sunt purtătorii legali ai acestor valori, cum ar fi asociațiile de agricultură ecologică sau agricultorii ecologici. Dar, chiar și în ceea ce privește perspectiva pieței sau a bunurilor publice, ar putea fi relevantă implicarea părților interesate care posedă sau au acces la informații sau influențe relevante pentru oricare dintre etapele ciclului politic care conduce la elaborarea unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic (proiectarea, formularea politicilor, luarea deciziilor, implementarea și evaluarea).

Ce părți interesate să implicăm?

Atunci când se decid care sunt părțile interesate să se implice în oricare etapă a procesului de politică, s-ar merita inițial identificarea tuturor părților interesate considerate relevante pentru această situație și clarificarea pentru fiecare dintre ele a perspectivelor pe care acestea le reprezintă ca o primă prioritate. Printre părțile interesate relevante se pot număra părțile interesate pur ecologice, sau cele implicate în politica de mediu și sănătate publică mai largă (precum ONG-urile de mediu), precum și părțile interesate care nu sunt implicate în activități ecologice sau din sectorul agroalimentar neecologic. Exemplele includ:

- Departamentele guvernului
- Organele de reprezentare publică
- ONG-uri
- Întreprinderi și asociații private - pentru profit
- Întreprinderi și asociații private - non profit
- Institutele de cercetare și organismele consultative

Fiecare dintre aceste grupuri și fiecare membru al grupului poate avea interese legitime în planul de acțiune pentru sectorul ecologic și poate ajuta la elaborarea planului. Cu toate acestea, este posibil să se facă distincția între membrii grupului care sunt mai afectați (direct sau indirect) de măsurile de politică a planului de acțiune pentru sectorul ecologic decât alții. Deși merită implicată o gamă largă de părți interesate, este necesar să se acorde prioritate celor cel mai afectați.

Se poate face o distincție suplimentară între actorii considerați importanți pentru sectorul ecologic (cum ar fi agricultorii ecologici), actorii de la interfață (cum ar fi firmele care furnizează date) și un al treilea grup care este considerat parte a mediului extern sau periferic care stabilește cadrul de condiții pentru sectorul ecologic, cum ar fi părțile neecologice ale administrației publice. Această analiză a poziției

centrale a părților interesate în ceea ce privește planul de acțiune în cauză, sau componentele sale, oferă o bază bună pentru selectarea părților interesate pentru a se implica în orice etapă a ciclului de politică, însă selectarea părților interesate se poate baza, de asemenea, pe evaluarea resurselor pe care diferite părți interesate le au la dispoziție în ceea ce privește informarea, legitimitatea și influența.

Există riscul ca procesul politic să fie întârziat dacă sunt implicate prea multe părți interesate; în consecință, factorii de decizie ar trebui să se asigure că sunt selectați cei care vor contribui cel mai probabil la obținerea unui rezultat, de exemplu în ceea ce privește puterea politică sau atitudinea și interesul pozitiv.

Implicarea părților interesate necesită o bună pregătire, un timp suficient și metode adecvate

Mecanismul din spatele implicării părților interesate implică schimbul de „bunuri”, cum ar fi informații, legitimitate și influență între factorii de decizie politică și alte părți interesate. Schimbul se bazează pe reciprocitate și, prin urmare, părțile interesate care nu au nimic de contribuit nu pot fi implicate. Nu există un anumit rezultat al implicării părților interesate, având în vedere că acesta va depinde de modul în care vor fi gestionate conflictele politice dintre diferitele grupuri de părți interesate, pe lângă interesul politic general în agricultura ecologică.

Implicarea părților interesate necesită pregătiri atente și timp suficient, de exemplu, pentru pregătirea consultării în orice etapă a procesului de elaborare politicilor și a metodelor adecvate ce vor fi utilizate pentru inițierea și promovarea participării.

5.2 ABORDĂRI PARTICIPATIVE PENTRU IMPLICAREA PĂRȚILOR INTERESATE

Implicarea poate fi înțeleasă și pusă în aplicare în numeroase moduri, inclusiv prin furnizarea de informații, prin facilitarea oportunităților de a discuta propunerile și prin împuternicirea părților interesate pentru a-și pune în aplicare propriile alegeri și concepte.

Analiza planurilor de acțiune anterioare și a programelor politice pentru agricultura ecologică a arătat că, în unele cazuri, implicarea a fost

limitată doar în anumite etape ale procesului.⁷⁴ Implicarea ar putea avea loc permanent sau temporar/ad hoc, de ex. prin înființarea unui grup de experți sau a unui comitet consultativ pentru sectorul ecologic sau prin consultarea experților și a părților interesate, susținută în cadrul elaborării unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic (a se vedea Casetă 5.1).

Casetă 5.1 Implicarea părților interesate în dezvoltarea planului de acțiune în Nouvelle-Aquitaine, Franța⁷⁵

O gamă largă de părți interesate au fost implicate în elaborarea unui plan regional de acțiune pentru sectorul ecologic pentru regiunea franceză Nouvelle Aquitaine. Implicarea părților interesate a fost condusă de INTERBIO Nouvelle-Aquitaine, o asociație regională a sectorului ecologic, care a reunit reprezentanți ai agricultorilor ecologici, ai prelucrătorilor, ai meșteșugarilor și ai distribuitorilor, ai grupurilor de cooperare și ai organizațiilor asociate, cum ar fi instituțiile publice de formare și camerele consulare. Pe lângă colaborarea cu membrii săi, INTERBIO a căutat să ia legătura direct cu factorii de decizie politică și cu administratorii din regiune. Aceasta a inclus reprezentanți ai administrației și consiliilor regionale, precum și ai birourilor regionale ale Ministerului Agriculturii și Silviculturii.

Părțile interesate au fost implicate în mod oficial printr-o serie de ateliere care au avut loc o dată sau de două ori la fiecare 6 luni, precum și prin corespondența dintre întâlniri. De-a lungul procesului, s-au făcut eforturi pentru a se asigura că participarea părților interesate a fost gestionată într-un mod participativ, iar persoanele care au participat la vizitele pe teren în cadrul proiectului SME Organics au solicitat să se țină seama de exemple relevante de bune practici. Părțile interesate au discutat aspecte specifice ale acestor exemple, inclusiv cele care ar putea fi adaptate contextului Nouvelle Aquitaine. Părțile interesate au fost, de asemenea, implicate în identificarea punctelor tari, a punctelor slabe, a oportunităților și a amenințărilor cu care se confruntă sectorul ecologic, pentru a determina domeniile de interes, obiectivele și acțiunile care ar putea face parte din plan. Deși nu a fost întotdeauna clar, s-a pus un accent puternic pe obținerea unui consens cu privire la prioritățile planului pentru a asigura intrarea tuturor părților interesate relevante.

Interesul părților interesate din domeniul ecologic și al factorilor de decizie în elaborarea unui plan a fost, de asemenea, stimulat de o inițiativă paralelă de dezvoltare a unui pact regional pentru agricultura ecologică (*Pacte d'ambition régionale pour l'Agriculture Biologique 2017-2020*) în regiune. Prin urmare, planul a fost considerat complementar cu strategia generală stabilită în Pacte, adoptată oficial de regiune în iulie 2017.

Implicarea ad-hoc este probabil să fie relevantă, în cazul în care sunt disponibile doar resursele limitate sau informații puține pentru administrațiile publice, precum și pentru grupurile principale de interese și cei implicați, indiferent dacă sunt agricultori ecologici sau întreprinderi ecologice.

Folosirea diferitelor metode participative

Implicarea părților interesate are mai multe șanse de reușită dacă utilizează mai multe metode și se desfășoară pe tot parcursul ciclului politic al unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic (stabilirea agendei, formularea politicilor, luarea deciziilor, implementarea politicilor și evaluarea politicilor). Tabelul 5.1 prezintă diferite abordări și sugerează calendarul adecvat pentru implicarea părților interesate. Implicarea cu succes a părților interesate depinde de comunicare, adică de realizarea unui flux de comunicare bidirecțional.

Tabel 5.1 Cum și când să implicăm părțile interesate?

CUM?	<ul style="list-style-type: none"> • Participare la grupuri sau comitete implicate în sectorul ecologic • Accesare sistematică a rețelelor • Colectare activă și supraveghere de date • Surse electronice și scrise - „Ce gândim/gândesc noi/ei?” • Implicare în evenimente • Legături cu organismele consultative • Ateliere de lucru • Focus grupuri • Seminarii tematice • Consultări electronice și forumuri on-line • Interviuuri directe • Participare la cercetare și cursuri
CÂND?	<ul style="list-style-type: none"> • Identificare timpurie a obiectivelor și indicatorilor de impact • Dezvoltare și formulare a politicilor, precum și luare de deciziilor • Implementare • Evaluare

Gradul în care metodele participative își realizează potențialul, depinde de modul în care sunt utilizate și de contextul în care sunt utilizate. Nu există un set de tehnici care să fie aplicat mecanic în toate contextele pentru toți participanții. Mai degrabă ar trebui să fie dispusă o gamă

diversă de tehnici posibile, care ar trebui adaptate flexibil la anumite situații și nevoi.

În aplicarea abordărilor participative, în special în cadrul atelierelor sau al contextelor grupurilor de conducere, o problemă esențială este asigurarea participării active, spre deosebire de participarea pasivă. Poate fi aplicată o gamă largă de metode specifice, care nu pot fi descrise în detaliu în acest manual. Unele dintre aceste metode sunt bine cunoscute, cum ar fi brain-stormingul, evaluarea rapidă, focus grupurile etc. Una dintre tehnicile mai puțin cunoscute, cea a gândirii laterale, este descrisă ca un exemplu în Casetă 5.2.⁷⁶

Casetă 5.2 Metoda de gândire laterală - creativitate prin provocare

▶ Pentru a converti obiective în scopuri politice, ar fi util să se utilizeze tehnici neconvenționale, cum ar fi metoda de gândire laterală. Gândirea laterală⁷⁷ poate ajuta la schimbarea conceptelor și percepțiilor noastre și poate genera noi idei. Deoarece conceptele, percepțiile și ideile sunt implicate în fiecare activitate care necesită gândire, fiecare persoană are nevoie de abilități de gândire laterală. Ideile creative nu se pot ivi în mod spontan; tehnicile formale și sistematice de gândire laterală pot ajuta la evadarea din efectele restrictive ale judecății.

Provocarea implică un „salt” de la modelele stabilite de gândire și experiență și, astfel, poate deschide o nouă cale de gândire.

De exemplu, declarația provocatoare ar putea fi „conflicte alimentare în sectorul ecologic”:

- ▶ **Consecințe:** consumatorii nu ar mai cumpăra produse ecologice, deoarece ar fi mult mai sigur să cumpere produse neecologice. Mai multe produse ecologice ar trece prin canalul neecologic. Produsele ecologice ar fi mai ieftine, iar magazinele ecologice s-ar închide.
- ▶ **Circumstanțe:** asociațiile fermierilor ar solicita controale eficiente pentru a garanta consumatorilor calitatea ecologică; ar crește campaniile de informare și promovare publică pentru sistemul de certificare și calitate a produselor ecologice. Agricultorii și-ar transforma fermele, astfel încât consumatorii nu numai să cumpere produse ecologice, ci și să mănânce produse regionale și tradiționale sau să meargă în vacanță la ferme.
- ▶ **Soluție:** obiective politice, dezvoltate pentru a face față declarației cu caracter controversat „conflicte alimentare în sectorul ecologic”.

Implementarea planurilor de acțiune pentru sectorul ecologic

Implementarea cu succes a unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic depinde de politicile potrivite, stabilite pentru a îndeplini obiective clare care reflectă nevoile sectorului ecologic, precum și de factorii de decizie politică. Claritatea, deschiderea și transparența deciziilor și a obiectivelor favorizează implementarea cu succes. Obiective ambigue sau agende ascunse, care ar putea fi rezultatul unor conflicte (sau neînțelegeri tacite) în timpul prioritizării și luării deciziilor, pot împiedica implementarea. Implementarea cu succes depinde, de asemenea, într-o mare măsură de implicarea părților interesate - implicând agențiile publice și angajații acestora și grupurile țintă ale diferitelor măsuri incluse în planul de acțiune ecologic. Agricultorii și întreprinderile din sectorul alimentar, în special IMM-urile (care, în majoritatea cazurilor, dispun de resurse foarte puține de timp), trebuie să fie motivate de oportunitățile prevăzute în măsurile de politică.

Prin urmare, implementarea necesită adesea angajamentul atât a beneficiarilor vizați, cât și a funcționarilor care implementează sau administrează programul. De exemplu, personalul din front office care se ocupă direct de beneficiari poate să nu fie suficient implicat în procesul de promovare sau de prioritarizare a acțiunilor care au fost luate în considerare de către funcționarii implicați în proiectarea politicilor sau la un nivel superior. Diferitele tipuri de funcționari ar putea, de asemenea, să nu înțeleagă problemele specifice care au condus la formularea inițială a planului de acțiune. Structurile instituționale sau departamentale pot acționa împotriva implementării, dacă scopul de aplicare al planului de acțiune depășește limitele departamentale. Funcționarii pot lua în considerare numai zona lor individuală sau departamentală de responsabilitate, pierzând astfel beneficiile sinergetice ale integrării pe care planul de acțiune a fost proiectat să le atingă. Prin urmare, oportunitățile și provocările pentru obținerea de rezultate într-un mod mai integrat prin abordări multi-departamentale ar trebui să fie luate în considerare cu atenție în cadrul planificării implementării.⁷⁸

Caseta 6.1 Elaborare și implementare condusă de Guvern a unui Plan de Acțiune pentru Sectorul Ecologic în Finlanda⁷⁹

O creștere a producției ecologice și locale a fost identificată ca fiind unul dintre obiectivele strategice ale politicii agricole finlandeze.

Pentru a-și continua obiectivul, Ministerul Agriculturii și Siviculturii a înființat și a condus un grup de conducere trans-ministerial pentru elaborarea programelor de dezvoltare ale guvernului pentru sectoarele alimentare ecologice și locale. O parte a acestui lucru a culminat în „MAI ECOLOGIC! Programul de dezvoltare guvernamentală pentru sectorul produselor ecologice și obiectivele sale până în 2020” (*Lisää luomua! Hallituksen luomualan kehittämisohjelma ja luomualan kehittämisen tavoitteet vuoteen 2020*).

Pe baza unei evaluări a situației actuale și a nevoilor de dezvoltare ale lanțului alimentar ecologic finlandez, au fost identificate o serie de domenii prioritare, programul fiind construit pe trei obiective generale care trebuie atinse până în 2020:

- Creșterea suprafeței terenurilor agricole cu producție arabilă ecologică cu 20%
- Creșterea gamei de produse ecologice interne necesare pentru a satisface cererea pe diferite piețe
- Îmbunătățirea accesului la alimentele ecologice pentru comerț și bucătării instituționale, cu scopul de a ajunge până în 2020 la 20% alimente ecologice în sectorul alimentar public

Pentru fiecare dintre obiective, au fost elaborate o serie de măsuri sau puncte de acțiune și, pentru a sprijini implementarea programului, s-au avut în vedere programele și bugetele relevante europene și naționale precum și măsurile disponibile în cadrul Programului European Finlandez de Dezvoltare Rurală 2014-2020 și politica de promovare a produselor agricole din UE până în 2020. Programul a făcut, de asemenea, trimitere la strategiile guvernului finlandez, cum ar fi Strategia Națională Alimentară și conceptul de promovare a exportului Echipei Finlandeze. Sectorul ecologic a fost consultat pe scară largă prin intermediul Asociației Finlandeze pentru Alimente Ecologice (*Pro Luomu*), o asociație pentru cooperarea actorilor din sectorul ecologic. Responsabilitatea pentru implementarea și monitorizarea fiecărui punct de acțiune a fost atribuită unor ministere specifice. Grupul de conducere inițial a preluat și sarcina de a monitoriza realizarea obiectivelor până la sfârșitul mandatului guvernului, moment în care monitorizarea ar fi o parte obișnuită a activităților fiecărui minister.

Înțelegerea, capacitatea și disponibilitatea beneficiarilor sunt decisive

Dacă sprijinul și oportunitățile puse la dispoziție prin punctele de acțiune specifice din planul de acțiune pentru sectorul ecologic nu sunt exploatate de beneficiarii vizați, atunci planul nu va reuși la implementare. Există trei caracteristici ale beneficiarilor planului de acțiune pentru sectorul ecologic care definesc măsura în care vor beneficia de măsurile de politică incluse în plan:

- **Înțelegere** – măsurile de politică ar trebui să fie ușor de înțeles de către beneficiar
- **Capacitate** – beneficiarul ar trebui să poată profita de măsurile care trebuie să fie relevante pentru el
- **Dorință** – beneficiarul trebuie să fie pregătit să preia oportunitățile concrete

Factorii de decizie responsabili de elaborarea planului de acțiune pentru sectorul ecologic pot îmbunătăți toate cele trei aspecte prin:

- **Influențarea** funcționarilor de rang înalt în scopul de a furniza resurse adecvate punctelor specifice de acțiune din plan
- **Încurajarea** funcționarilor juniori responsabili cu implementarea pentru a maximiza absorbția în raport cu resursele disponibile

Parteneriatul public-privat este important pentru succesul planurilor de acțiune

În timp ce faza de implementare poate implica în primul rând departamentele guvernamentale la nivel național sau regional care oferă măsurile politice, planurile de acțiune pentru sectorul ecologic pot fi dezvoltate și implementate fie printr-o abordare „de sus în jos” sau „de jos în sus”, fie printr-o combinație a celor două. De cele mai multe ori, randamentul va implica un parteneriat între interesele publice și private, eventual colaborând cu ONG-uri și organisme de interes public. Astfel, implementarea unei politici sau a unui plan de acțiune este inițiată de interacțiunea dintre o multitudine de organizații publice și private și persoane fizice. Implementarea reușită depinde de implicarea părților interesate în elaborarea unui plan de acțiuni pentru sectorul ecologic (a se vedea Caseta 6.2).

Comportamentul diferitelor grupuri determină succesul

Există trei tipuri de comportament care vor determina succesul planului de acțiune pentru sectorul ecologic în faza de implementare.

- **Organizațional și interorganizațional:** Implică interacțiunea între organizații din sectoare politice distincte, cum ar fi ministerele sau departamentele mediului și ale agriculturii, guvernele regionale/locale sau dintr-un sector politic, cum ar fi diverse agenții ale ministerului agriculturii. Acest tip de interacțiune poate fi influențat de jocurile de putere birocratice privind „supraviețuirea” financiară sau extinderea organizațiilor implicate, iar implementarea oricărei decizii politice poate fi influențată pozitiv sau negativ de aceste jocuri de putere.
- **Personalul Front Office:** Acesta este comportamentul așa-numiților „administratorii nivelului de stradă”, și anume, oamenii aflați în contact direct cu grupurile țintă, care adesea oferă suport sau prelucrează aplicațiile de proiect. Comportamentul personalului front-office poate fi influențat de preferințele individuale și de condițiile de muncă, precum și de intențiile deciziilor/programelor politice care urmează să fie implementate.
- **Beneficiarii:** Acest aspect se referă la comportamentul grupului țintă. Acțiunile lor pot fi mai mult sau mai puțin în conformitate cu obiectivele deciziei/programului de politică, iar reacțiile lor la deciziile/programele politice pot depinde foarte mult de dependența de sprijinul politic și de tipurile de stimulente implicate. Comportamentul lor este deosebit de important atunci când planul de acțiune este condus de industrie, într-o abordare de parteneriat public-privat, iar ambele părți necesită o înțelegere comună a căii de urmat.

Caseta 6.2 Parteneriate public-private pentru promovarea cererii interne de alimente ecologice în Planul Danez de Acțiune în Sectorul Ecologic⁸⁰

 Danemarca înregistrează o abordare colaborativă în ceea ce privește dezvoltarea sectorului ecologic, demonstrată prin colaborarea guvernelor succesive cu Organic Denmark - o asociație națională, companii ecologice, fermieri și consumatori. De-a lungul anilor, Organic Denmark a lucrat în parteneriat cu guvernul pe programe menite să aibă impactul dublu de a sprijini sectorul ecologic, precum și de a realiza obiective politice mai ample.

În cadrul „Planului de acțiune pentru sectorul ecologic pentru Danemarca: Cooperarea pentru mai multe alimente ecologice” (*Økologiplan, Danmark Sammen om mere økologi*) pentru perioada până în 2020, achizițiile publice de produse ecologice au fost identificate ca o modalitate majoră de a încuraja simultan cererea și oferta. Eforturile depuse de Organic Denmark au contribuit la atingerea obiectivului național de a avea 60% din alimentele ecologice în bucătăriile publice până în 2020. Pentru a promova cererea internă, resursele sunt alocate promovării vânzărilor ecologice, încurajând utilizarea și achiziționarea de produse ecologice în sectorul public și promovând brandurile ecologice, printr-o serie de măsuri oferite, și prin colaborarea între diferiți actori din lanțul de aprovizionare prin achiziții publice puternic încurajate.

Planul include inițiativa privind Achizițiile de Alimente Inteligente, care urmărește să încurajeze creșterea achiziției de alimente ecologice prin intermediul furnizorului principal pentru sectorul public și stabilirea unor ținte pentru creșterea achiziționării de alimente organice de către administrațiile locale și regionale prin Parteneriatul pentru Achiziții Publice Ecologice (POGI). Finanțarea a fost acordată, de asemenea, organizației Organic Denmark în parteneriat cu alte organizații pentru a sprijini conversa și educația ecologică în bucătăriile publice, precum și pentru a sprijini proiectele de colaborare între fermierii ecologici, companiile din domeniul alimentar și distribuitorii en-gros care fac parte din Organic Denmark, în vederea extinderii aprovizionării ecologice la cantinele publice.

Planul vizează, de asemenea, dublarea până în 2020 a suprafeței terenurilor ecologice față de nivelurile din 2007, completând eforturile de creștere a cererii de produse ecologice care stimulează conversa la agricultura ecologică. Mai pe larg, guvernul încurajează, de asemenea, grupuri de producători, companii și alte organizații să depună cereri pentru proiecte axate pe dezvoltarea pieței, pe conștientizarea și instruirea consumatorilor și pe programele educaționale pentru agricultori și pentru sectorul alimentar ecologic.

Evaluarea precoce a potențialelor riscuri și probleme asociate implementării

Pentru a oferi o evaluare timpurie a potențialelor riscuri și probleme asociate implementării unui plan de acțiune, s-ar putea utiliza o versiune adaptată a Procesului Modulului de Eșec și de Analiză a Efectelor (FMEA), combinând expertiza internă cu cea externă.

FMEA este o tehnică de proiectare utilizată pentru a defini, identifica și elimina abateri, probleme, erori potențiale și/sau cunoscute din sistem, proiectare, proces și/sau serviciu înainte de a ajunge la client. Acest lucru poate fi aplicat în mod util pentru a asigura implementarea cu succes a planurilor de acțiune pentru sectorul ecologic. Acesta implică:

- Generarea unei liste de probleme potențiale de implementare care pot apărea
- Identificarea unei explicații logice cauză-efect pentru potențialul eșec
- Pentru fiecare mod de eșec, estimarea Numărului de Prioritate a Riscului (RPN), care se referă la probabilitatea apariției și detectării erorilor și la gravitatea impactului acestora
- Clasificarea celor mai relevante domenii problematice folosind RPN
- Asigurarea urmăririi problemelor și acțiuni corective

Această metodă ar putea fi folosită și în scopuri de evaluare (a se vedea Secțiunea 7).⁸¹

6.1 INCLUDEREA MONITORIZĂRII ȘI EVALUĂRII PLANURILOR DE ACȚIUNE PENTRU SECTORUL ECOLOGIC ÎNCĂ DE LA ÎNCEPUTUL PROCESULUI

Monitorizarea și evaluarea sunt adesea văzute ca o sarcină administrativă supărătoare care implică colectarea unor cantități mari de date în scopuri puțin importante. Cu toate acestea, evaluarea joacă un rol fundamental în îmbunătățirea înțelegerii problemelor abordate și în elaborarea unor politici mai bune. Rolul său poate, prin urmare, să fie formativ (de dezvoltare) și sumativ (de analiză). Acest lucru poate fi deosebit de util în fazele de proiectare (de exemplu, analiza status

quo-ului) și implementare ale unui plan de acțiune, permițând o mai bună orientare a măsurilor de la bun început, precum și o reglare finală și o acțiune de remediere rapidă pe măsură ce implementarea avansează.⁸²

Evaluarea se face pentru a îmbunătăți programele, nu pentru a îndeplini doar o etapă din plan. Managerii de programe trebuie să se gândească la evaluare ca o resursă: o sursă de feedback, un instrument de îmbunătățire a performanței, o avertizare timpurie a problemelor (și a soluțiilor) și o modalitate de sistematizare a cunoștințelor. O aliniere clară a evaluărilor la etapele relevante ale ciclului de politică le va face să fie cele mai eficiente - dacă se pierde această fereastră relevantă de oportunitate, evaluarea devine doar de interes istoric.

Trebuie luate în considerare obiectivele și punctele de vedere ale diferitelor grupuri de interese, nu doar a celor care pun în aplicare evaluarea. Dacă un interes major al părților interesate este ignorat, este posibil ca acesta să reducă importanța unei evaluări, fie pentru că aceasta va fi prost concepută și/sau pentru că rezultatele acesteia vor lipsi de credibilitate. Implicarea factorilor de decizie și a celor responsabili de programe va asigura că aceștia iau în serios rezultatele. În mod similar, beneficiarii vizați ar trebui să fie implicați activ în procesul de evaluare, incluzând criteriile și judecățile lor într-o evaluare și acceptând că experiența și beneficiile acestora sunt justificarea intervențiilor programului.

În ciuda acestui fapt, există puține exemple de evaluări formale ale planurilor de acțiune pentru sectorul ecologic. Atunci când au fost întreprinse, evaluările au fost deseori planificate abia după ce programul a fost implementat. Acest lucru înseamnă adesea pierderea oportunității de a defini indicatorii cheie și de a culege date încă de la începutul programului, iar baza pe care se poate face o evaluare și pe care se pot formula concluzii este limitată.

În consecință, evaluările ar trebui integrate pe deplin în planificarea și implementarea programelor încă de la început, incluzând definirea timpurie a indicatorilor cheie și alocarea resurselor pentru monitorizarea preluării și colectării datelor statistice.⁸³

6.2 GESTIONAREA COMUNICĂRII

Comunicarea pe parcursul întregului ciclu politic

Elaborarea și implementarea unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic necesită implicarea părților interesate din cadrul sectorului ecologic și din afara acestuia. Astfel, o strategie clară de comunicare este esențială. Comunicarea este necesară în șase etape:

- **În faza de inițiere a procesului de planificare a planului de acțiune pentru sectorul ecologic**, pentru a se asigura că toți actorii interesați cunosc planul de acțiune pentru sectorul ecologic, astfel încât aceștia să se poată implica dacă doresc, și să arate unele beneficii potențiale pentru întreprinderi, în special pentru IMM-uri
- **Pe parcursul elaborării**, pentru a maximiza participarea, în special pentru a informa în permanență acele părți interesate care nu sunt implicate activ în elaborarea planului
- **La lansare**, când se finalizează conceptul de plan de acțiune pentru sectorul ecologic și se lansează măsurile, astfel încât beneficiarii să poată fi conștienți de oportunitățile disponibile prin măsurile de politică incluse în plan (a se vedea Caseta 6.3)
- **În timpul implementării**, consiliile consultative sau grupurile de conducere utilizate pentru a controla implementarea planului de acțiune pentru sectorul ecologic ar trebui să includă și reprezentanți ai grupurilor interesate relevante; acestea pot transmite informațiile privind planul înapoi altor părți interesate
- **După evaluare**, pentru a transmite rezultatele evaluării tuturor părților interesate și publicului în general
- **After the evaluation** to disseminate the findings of the evaluation to all stakeholders and the public in general

Dacă există o comunicare slabă sau deloc cu privire la existența unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic, atunci va exista o implicare necorespunzătoare și o implementare slabă a măsurilor. În consecință, nu este suficient să se anunțe doar lansarea unui plan de acțiune: este important să se continue cu o strategie clară de comunicare.

Caseta 6.3 Prezentarea elementelor-cheie ale unui Plan de Acțiune în Sectorul Ecologic

Odată cu lansarea unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic, este important ca toate părțile implicate, inclusiv beneficiarii, să fie pe deplin conștienți de conceptul final al planului de acțiune pentru sectorul ecologic. Prezentarea planului trebuie să fie total accesibilă tuturor părților interesate relevante și nu trebuie să fie prea lungă sau detaliată, altfel va fi dificil pentru toți oamenii să fie capabili să se implice și să o înțeleagă. Deși nu există o cale de a elabora documentul final privind planul de acțiune pentru sectorul ecologic, există câteva elemente comune care pot fi prezentate. Acestea includ:

- Un cuvânt introductiv, care este de obicei scris de o persoană-cheie cu o poziție semnificativă în cadrul sectorului ecologic. Cuvântul introductiv ar putea fi, de exemplu, scris de un ministru al agriculturii sau de un campion în cadrul sectorului ecologic, care poate da o anumită greutate sau gravitate politică documentului.
- Un rezumat care să prezinte principalele aspecte și cele mai importante părți ale planului de acțiune. Rezumatul ar trebui să prezinte temele principale ale fiecărei secțiuni a planului, și nu să detalieze fiecare punct de acțiune.
- O descriere a situației actuale sau a status quo-ului sectorului ecologic din țară sau regiune, pentru a evidenția problemele cheie cu care se confruntă produsele ecologice în contextul unei industrii agroalimentare mai largi în zonă. În unele cazuri, această descriere ar putea fi completată de rezultatele unei evaluări a unui plan de acțiune anterior, care să identifice ceea ce s-a realizat și ceea ce este necesar pentru planurile viitoare.
- O declarație de Misiune sau o Viziune care descrie ceea ce planul de acțiune încearcă să realizeze în ansamblu în ceea ce privește scopurile și temele generale și modul în care acestea se reflectă în obiectivele strategice.
- O prezentare generală a scopurilor, obiectivelor strategice și a punctelor de acțiuni ale planului organizate pe teme relevante, inclusiv a instrumentului politic relevant care va fi utilizat. Prezentarea generală ar putea fi făcută în formă tabelară pentru a evidenția diferențele părți simple și concis. De asemenea, ar putea rezuma etapele de realizare, grupul responsabil pentru fiecare acțiune, resursele alocate, monitorizarea și evaluarea, precum și rezultatele așteptate.
- O recunoaștere a părților interesate implicate în elaborarea și implementarea planului de acțiune, pentru a evidenția natura participativă a planului
- O prezentare generală a monitorizării și a perspectivelor planului în ceea ce privește modul în care persoanele implicate sau cu o miză în implementarea și dezvoltarea planului vor fi informate constant cu privire la progresul planului, precum și la procedurile de monitorizare și evaluare.

Resurse suficiente pentru măsurile de comunicare

Întrucât comunicarea este atât de esențială pentru acceptarea și succesul planului de acțiune pentru sectorul ecologic, trebuie alocate resurse suficiente pentru comunicare pe parcursul etapelor de proiectare și elaborare a politicilor, de luare a deciziilor, de implementare și evaluare a ciclului politic al planului de acțiune. Unele dintre aceste măsuri vor fi mai ușor comunicate (de exemplu, disponibilitatea plăților pentru a încuraja conversia, sau subvențiile pentru cercetare și dezvoltare). Altele pot prezenta mai multă provocare, în special în cazul în care măsura politică a planului de acțiune pentru sectorul ecologic se referă la un program mai amplu, disponibil în cadrul politicii agricole naționale sau europene. Aceasta ar putea include, de exemplu, sprijinul pentru investiții pentru întreprinderile ecologice în cadrul unui Plan Național de Dezvoltare Rurală (a se vedea Caseta 6.4).

Caseta 6.4 Comunicarea privind elaborarea și implementarea Planului German de Acțiune în Sectorul Ecologic

Planurile germane de acțiune pentru sectorul ecologic anterioare și recente (a se vedea Caseta 4.2) au demonstrat cât de bine poate fi realizată comunicarea diferitelor programe, în special prin intermediul mijloacelor de informare online, precum și prin ateliere și evenimente de comunicare specifice.

ökolandbau.de
Das Informationsportal

Ökolandbau.de se axează pe publicul țintă pentru programul de comunicare, inclusiv producători, procesatori, comercianți, furnizori de servicii de catering, consumatori, copii și profesori.

Acesta conține informații complete privind acțiunile, inițiativele, beneficiile agriculturii ecologice și date statistice.

BÖLN

Bundesprogramm Ökologischer Landbau
und andere Formen nachhaltiger
Landwirtschaft

BÖLN se axează pe programul de cercetare pentru a sprijini dezvoltarea unor forme ecologice și (mai recent) a altor forme de agricultură durabilă. Acesta conține detalii complete privind proiectele care au fost întreprinse, noi cereri de

propuneri și alte inițiative. Mai multe informații sunt disponibile pe pagina: www.bundesprogramm.de.

Zukunftsstrategie
ökologischer Landbau

Pentru elaborarea noului plan de acțiune pentru sectorul ecologic din 2017, aproximativ 140 de experți și factori interesați au fost implicați în conferințe și ateliere de lucru. Un site web a fost

înființat, de asemenea, de Institutul Thünen și este actualizat periodic cu știri de la evenimente și este folosit ca vehicul principal pentru documentarea procesului. Mai multe informații sunt disponibile pe pagina: www.thuenen.de.

6.3 ELABORAREA PLANURILOR DE ACȚIUNE ÎN REGIUNI SAU ȚĂRI ÎN CARE SECTORUL ECOLOGIC ESTE SUB-DEZVOLTAT

În regiuni cu sectoare ecologice sub-dezvoltate, există unele aspecte legate de dezvoltarea planului de acțiune pentru sectorul ecologic, care trebuie luate în considerare în mod special.

În astfel de regiuni, reprezentanții guvernelor, precum și părțile interesate, atât din cadrul sectorului ecologic cât și din afara acestuia, pot avea o capacitate redusă (personal și resurse financiare, precum și cunoștințe și informații) necesară participării la procesul de elaborare a unui plan de acțiune. O altă problemă poate fi un nivel mai scăzut de experiență și tradiție în implicarea activă a părților interesate.

Experiențele au arătat că poate fi dificil să se asigure un nivel satisfăcător de implicare a ONG-urilor, în ciuda faptului că aceste părți interesate sunt, de obicei, foarte interesate de elaborarea unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic. Prin urmare, este de dorit să se acorde suficientă atenție următoarelor întrebări și aspecte în pregătirea unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic:

- Care este capacitatea de personal și capacitatea financiară a ONG-urilor relevante? Dacă este necesar, asigurați un sprijin financiar orientat spre părțile interesate cheie ale ONG-urilor pentru a permite participarea lor activă (aceasta ar putea fi sub forma unui proiect sau a unei acțiuni similare).
- Cât de bine sunt informate părțile interesate cu privire la elaborarea unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic și cu privire la aspectele relevante asociate și care este nivelul cunoștințelor acestora? Dacă este necesar, organizați cursuri de formare pe teme cheie (posibil și prin intermediul unui alt ONG expert bine informat).
- Dacă nu există sau dacă există foarte puține asociații ecologice specifice care să reprezinte consumatorii, agricultorii etc., identificați alte ONG-uri cu interese comune relevante pentru planul de acțiune.

- Asigurați implicarea și cooperarea departamentelor guvernamentale relevante. În ceea ce privește ONG-urile, seminarii și/sau cursuri de formare pot fi organizate pentru a îmbunătăți nivelul de cunoștințe a persoanelor relevante.
- În cazul în care există o problemă de număr a personalului, prioritizarea adecvată a planului de acțiune la nivelul guvernului este foarte utilă. O provocare mai mare ar putea fi realizarea unei coordonări eficiente între diferitele ministere și sectoarele lor specifice.

Alte aspecte care ar putea necesita o atenție deosebită atât în faza de inițiere cât și în etapa de evaluare a unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic sunt următoarele:

- Dezvoltarea cererii interne pentru produsele ecologice ar trebui, de preferință, să nu rămână în urma producției. În multe astfel de regiuni, o creștere inițială mare a producției ecologice este legată de export, deoarece piața internă este subdezvoltată. Chiar și în regiunile unde exportul este relativ limitat, cererea de piață pentru produsele ecologice este încă slabă.
- Încurajarea adecvată a cooperării dintre producători, IMM-uri și alte părți interesate din domeniul ecologic în legătură cu marketingul
- Consolidarea capacităților asociațiilor de agricultori ecologici, mai ales dacă este evidentă slăbiciunea lor.

Evaluarea planurilor de acțiune pentru sectorul ecologic

7.1 PRINCIPII DE EVALUARE

Evaluarea planului de acțiune pentru sectorul ecologic este o parte esențială a ciclului politic și un instrument util pentru dezvoltarea planurilor viitoare.⁸⁴ Scopurile evaluării programului sunt ilustrate în Figura 7.1. Evaluările pot fi utilizate pentru:

- Îmbunătățirea planificării unui program sau a unor măsuri unice (evaluare *ex-ante*, înainte de începerea planului)
- Monitorizarea proceselor de implementare (evaluarea continuă, în faza de implementare)
- Evaluarea eficacității și durabilității (evaluarea *ex-post*, după încheierea planului)

O evaluare *ex-post* clasică implică evaluarea retrospectivă a meritului și a valorii măsurilor de politică în ceea ce privește rezultatul planului de acțiune pentru sectorul ecologic. În mod ideal, monitorizarea și evaluarea sunt incluse încă de la început.

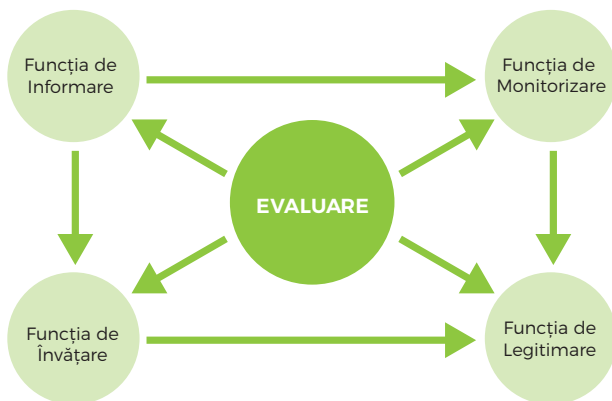

Figura 7.1 Obiectivele evaluării programului ⁸⁵

Scopul evaluării

Evaluarea poate avea două scopuri: fie unul formativ (de dezvoltare) fie unul sumativ (de judecată). Evaluarea formativă este orientată spre proces, este constructivă și promovează comunicarea. Evaluarea sumativă este orientată către rezultat, finalizare și explicație. Evaluările pot fi, de asemenea, efectuate în diferite etape ale ciclului politic, cu accente diferite pe rolurilor formative sau sumative (a se vedea Caseta 7.1).

Caseta 7.1 Tipuri de evaluare pentru diferite etape ale ciclului de politici publice

EVALUARE EX-ANTE

înainte de punerea în aplicare a politicii sau programului

Rezultatele acestei evaluări formative ar trebui incluse în planul de acțiune pentru sectorul ecologic. O evaluare ar putea fi efectuată pentru a clasifica opțiunile politice de politică, identificând care opțiune este cel mai bine aliniată la obiectivele și țelurile părților interesate. În acest stadiu, pot fi identificate și abordate deficiențe de politică. Această analiză se poate baza pe evaluările ex-post ale politicii anterioare.

EVALUARE INTERMEDIARĂ

(formativă sau sumativă) pentru a îmbunătăți punerea în aplicare a planurilor de acțiune pentru sectorul ecologic în faza de implementare

Aceasta evaluează relevanța continuă a politicii sau programului și subliniază schimbările în contextul economic și social general care afectează politica. Aceasta se bazează pe evaluarea ex-ante a politicilor și pe evaluările ex-post ale politicilor anterioare.

EVALUARE EX-POST

(sumativă) pentru a informa viitoarele politici și programe de dezvoltare

Efectuată după finalizarea planului de acțiune pentru sectorul ecologic, permițând astfel ca rezultatele să devină evidente. O evaluare ex-post poate informa evaluarea ex-ante a următorului ciclu politic.

EVALUĂRI ÎN CURS

evaluări ex-ante - intermediare - ex-post

Ciclurile de politici succesive ar trebui, dacă sunt gestionate bine, integrate astfel încât să se minimizeze suprapunerea și repetarea evaluării și colectării datelor. Programele și politicile noi ar trebui dezvoltate în funcție de performanțele politicilor și programelor recente.

Cu excepția cazului evaluării *ex-ante*, evaluările pot permite observarea proceselor operaționale și identificarea problemelor legate de program, cum ar fi:

- Acceptabilitatea măsurilor pentru părțile interesate
- Conflicte de interes
- Disponibilitatea personalului calificat pentru implementarea măsurilor
- Eficiența comunicării și coordonării cu grupul țintă
- Dacă inovațiile din program îndeplinesc obiectivele programului

Evaluarea politicii implică evaluarea unui program în funcție de criterii specifice, pentru a face judecăți cu privire la valoarea programului în funcție de obiectivele părților interesate, incluzând factorii de decizie politică, beneficiarii și terții. În acest sens, evaluarea are loc în scopul îmbunătățirii programelor - este un mijloc pentru un scop, nu un scop în sine.

Așteptările părților interesate privind evaluarea

Diferite părți interesate (de exemplu, factorii de decizie politică, profesioniștii din industrie, managerii, consumatorii de alimente ecologice și cetățenii) au așteptări diferite de la evaluare. Dacă un interes major al părților interesate este ignorat, este posibil ca acest lucru să slăbească o evaluare, fie pentru că va fi prost concepută, fie pentru că rezultatele acesteia vor fi lipsite de credibilitate. Implicarea factorilor de decizie și a celor responsabili de programe în cadrul evaluării va asigura că aceștia iau în serios rezultatele. O atenție deosebită trebuie acordată participării active a beneficiarilor vizați de planul de acțiune, în conformitate cu logica abordărilor ascendente, participative și descentralizate.⁸⁶

În cadrul procesului politic, este posibil ca unele părți interesate să nu pună preț pe evaluare. Părțile interesate ar putea crede că știu oricum rezultatele, așadar consideră evaluarea o risipă de resurse. De asemenea, este posibil ca părțile interesate implicate în program sau care beneficiază de acesta să fie interesate să evite interesul public suplimentar și transparența programului, adesea asociate cu evaluări bine efectuate. Cu toate acestea, în majoritatea cazurilor, agenția sau instituția care implementează planul este o agenție publică, iar interesul public pentru transparență și deschidere ar trebui să depășească orice interes parțial.

Integrarea evaluării în elaborarea planului de acțiune pentru sectorul ecologic

După cum s-a argumentat în secțiunea anterioară, evaluarea ar trebui integrată de la început în planurile de acțiune. Aceasta înseamnă o planificare atentă a evaluării,⁸⁷ identificarea obiectivelor-cheie și a indicatorilor și implementarea unui program de monitorizare de la bun început pentru a se asigura că datele sunt disponibile atunci când este necesar. Extragerea de date - adică colectarea a tot ceea ce ar putea fi util la o dată ulterioară - este aproape întotdeauna ineficientă. Având clare ipotezele într-un stadiu incipient, luând în considerare teoria disponibilă despre impacturile posibile ale acțiunilor și cunoscând tipul de evaluare care este necesară, evaluările pot fi mai concentrate și oferă un beneficiu mai mare pentru resursele cheltuite.

Examinarea contextului politic al unei evaluări

Contextul politic este un cadru important în care trebuie să se găsească evaluările. Bineînțeles, politicile se schimbă sau sunt reluate în mod constant în termeni diferiți și cu priorități schimbate subtil. În unele cazuri, pot apărea chiar și schimbări majore în prioritățile politicilor pe parcursul vieții unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic. Acestea se pot datora unor condiții modificate (de exemplu, modificări ale cererii pentru produse ecologice) sau unor majorității politice modificate sau se pot datora ambelor. Astfel, este întotdeauna necesar să se țină cont de dezbaterile și deciziile politice, pentru a se asigura că evaluările sunt sensibilizate la prioritățile politice. Criteriile mai largi care trebuie elaborate în evaluări provin de obicei din cadrul politic general.

Planul de acțiune pentru sectorul ecologic și evaluările politicii sectorului ecologic trebuie să țină cont și de sistemele complexe și de obiectivele multiple, inerente complexității sistemelor organice, acordând atenția cuvenită sinergiilor și conflictelor dintre obiective și diferitele accente care se vor pune pe acestea de diferite părți interesate.

Implementarea evaluărilor de la zero poate fi totuși dificilă și consumatoare de timp, în special în cazul în care informațiile sunt limitate și lipsesc sistemele de monitorizare. În absența oricărui cadru existent, chiar și etape mici pot ajuta - evaluarea nu trebuie să se potrivească idealului perfect.

7.2 EFECTUAREA UNEI EVALUĂRI

Această secțiune prezintă măsurile practice care trebuie luate pentru inițierea și gestionarea unei evaluări. Planificarea unei evaluări a unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic trebuie să țină cont de momentul evaluării și de tipurile de întrebări de evaluare. Acestea pot acoperi:

- Procesul de programare
- Rezultatele programului
- Atribuirea de rezultate măsurilor
- Legături între program și proces
- Explicarea legăturii dintre măsuri și rezultate

De ce este nevoie pentru o evaluare reușită?

O evaluare reușită a unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic ar trebui pregătită cu atenție. Următoarele întrebări-cheie ar putea fi utile:

- Care este scopul (țelurile, obiectivele, rezultatele dorite) evaluării?
- Este scopul definit cât mai specific posibil (de exemplu, natura programului și perioada în care urmează să fie evaluat)?
- Este planificată o evaluare de la început, cu un program adecvat de monitorizare și date de bază?
- Când și la ce etapă a ciclului de politică urmează să fie efectuată evaluarea (ex-ante, intermediar, ex-post)?
- Ce tip de evaluare este necesară (formativă - pentru a ajuta planificarea viitoare, sumativă - pentru a evalua acțiunile anterioare sau ambele)?
- Care este agenția/organizația care va efectua evaluarea și ce persoane vor efectua evaluarea (consultanți, părți interesate, alții)?
- Care este calendarul corespunzător (grafic) după care ar trebui să se realizeze evaluarea?
- Cum și de cine pot fi utilizate rezultatele evaluării (diseminarea, gestionarea și luarea deciziilor)?
- Au fost făcute înainte evaluări sau recenzii relevante?
- Evaluarea va respecta liniile directoare privind asigurarea calității (de exemplu, SEVAL, EVALSED sau altele)?
- Au fost definiți clar termenii de referință pentru evaluare?⁸⁸

Etape în pregătirea unei evaluări

În pregătirea unei evaluări sunt necesare mai multe etape clar definite; acestea sunt prezentate în Tabelul 7.1.

Tabel 7.1 Etape în pregătirea unei evaluări⁸⁹

Type	A Formativă	B	C Sumativă	D
Calendarul implementării planului de acțiune	La început (<i>ex-ante</i>)	Intermediară	Intermediară	La final (<i>ex-post</i>)
Cine comandă evaluările?	Grupuri de planuri de acțiune, administrații	Grupuri de planuri de acțiune, administrații	Grupuri de planuri de acțiune, administrații	Administrații, cercetători, auditori
Decizie privind evaluarea				
Stabilirea scopului	Ce se va evalua? Definiți: limitele geografice, temporale și de finanțare și interacțiunile cu ciclul politic actual			
Specificarea motivelor	De exemplu: identificarea obiectivelor și/sau a măsurilor relevante; îmbunătățirea relevanței și coerenței programului; identificarea liniei de bază/ status quo-ului	De exemplu: propunerea realocării resurselor, modificări (reglarea finală) ale măsurilor	De exemplu: evaluarea preliminară a rezultatelor, și a impactului; analiza tendințelor	De exemplu: validarea celor mai bune practici; determinarea rentabilității; bază pentru alegerile viitoare de politică
Planificarea participării principalilor parteneri într-un grup de conducere	Include: factorii de decizie politică; beneficiari, cercetători, alte părți interesate afectate etc.	Include: ca și la A și managerii de măsuri, oficialii de implementare și alții care lucrează cu beneficiarii (de exemplu, consultanții)	Includeți: ca și la B	Include: purtători de cuvânt ai grupurilor interesate (părțile interesate - cei afectați și care afectează)

Type	A Formativă	B	C Sumativă	D
Elaborarea termenilor de referință				
Solicitarea partenerilor de a-și exprima așteptările; selectarea întrebărilor evaluative și a criteriilor de judecată	Argumentare, relevanță și coerență	Eficacitatea și eficiența coerenței	Eficacitatea și eficiența coerenței	Eficacitatea și eficiența rezultatelor și a impactului
Amintirea cadrului de reglementare și descrierea programul	Propunere de program	Revizuirea și modificarea programului	Descrierea programului așa cum a fost aplicat	Ca și la C
Listarea cunoștințelor disponibile	Includerea evaluărilor programelor anterioare	Includerea evaluărilor <i>ex-ante</i>	Includerea evaluărilor <i>ex-ante</i>	Includerea evaluărilor intermediare
Verificarea fezabilității metodelor de evaluare și a întrebărilor	Verificarea relevanței, eficacității, eficienței și utilității evaluării			
Definirea regulilor de conduită, a programului și a bugetului	Includerea constrângerilor legate de planificarea evaluării, în special în ceea ce privește programul de luare a deciziilor			
Lansarea evaluării				
Definirea cerințelor de competență pentru selectarea echipei de evaluare	Adesea o echipă mixtă, cu, cunoștințe specifice domeniului programului și evaluări independente ale ordonatorului			
Planificarea lucrărilor de evaluare, în special măsurile de control al calității	Definirea și implementarea procesului de asigurare a calității			

Etape în efectuarea unei evaluări

Există trei etape clare în efectuarea unei evaluări, prezentate în Tabelul 7.2.

- Examinarea logicii planului;
- Examinarea efectelor planului;
- Formularea, validarea și utilizarea concluziilor.

Tabel 7.2 Etape în efectuarea unei evaluări⁹⁰

Type	A Formativă	B	C Sumativă	D
Calendarul implementării planului de acțiune	La început (ex-ante)	Intermediară	Intermediară	La final (ex-post)
Examinarea logicii programului⁹¹				
Analiza strategiei și evaluarea relevanței acesteia, inclusiv claritatea și coerența obiectivelor	Forte importantă	Este strategia încă relevantă în lumina schimbării contextului? Sunt obiectivele înțelese de către manageri și operatori?	Este implementarea conformă cu strategia originală?	Ce obiective au fost urmărite și cum diferă acestea de strategia planificată?
Examinarea coerenței dintre obiectivele, resursele și punctele de acțiune (măsurile)	Evaluare necesară pentru planificarea anticipată	Necesitatea de a asigura compatibilitatea continuă pentru a evita eșecul implementării		Coerența explică succesul/eșecul programului?
Identificarea rezultatelor și a impactului preconizat	Proiecții, setări de ținte, matrice de impact transversal	Sunt proiecțiile, țintele încă potrivite?	Cum se compară înțelegerea reală cu obiectivele?	Cât de bine au fost obținute rezultatele și impacturile?
Examinarea calității sistemului de monitorizare	Sunt adecvați indicatorii propuși? Există bază de date?	Sistemul de monitorizare captează date utile?		Datele sunt capabile să evalueze efectele?

Type	A	B	C	D
	Formativă		Sumativă	
Examinarea efectelor programului⁹²				
Selectarea și utilizarea informațiilor existente	Pentru a defini situația de bază (analiza status quo)	Pentru a examina progresul și a redirecționa resursele, inclusiv datele de monitorizare		Pentru a furniza o evaluare de bază a absorbției, rezultatelor și contextului
Realizarea de sondaje suplimentare	Pentru a defini situația actuală status quo	Poate fi necesară în cazul în care datele nu sunt disponibile din sistemul de monitorizare		Oferă cunoștințe mai aprofundate cu privire la rezultatele și impacturile specifice
Estimarea rezultatelor și impacturilor	Extrapolarea de la impactul unor intervenții similare	Analiza mai aprofundată a rezultatelor specifice și a mecanismelor de impact		Integrarea întregii game de surse de date, inclusiv cercetare și expertiză
Formularea, validarea și folosirea concluziilor⁹³				
Interpretarea rezultatelor anchetelor și analizelor; pregătirea analizei împărțiale	Analiza ambiției obiectivelor și probabilitatea de a le atinge	Analiza progreselor diferitelor măsuri și contribuția acestora la succesul programului		Analiza succesului general al programului și eficiența costurilor
Redactarea unei evaluări	Formularea concluziilor reale prin răspunsul clar la întrebările evaluative			
Reflectarea și acțiunea pe rezultate, în contextul părților interesate adecvate	Ajustarea obiectivelor, a sistemului de monitorizare etc.	Îmbunătățirea măsurilor și relansarea resurselor		Evidențierea celor mai bune practici și a lecțiilor generale învățate
Diseminarea rezultatelor	de exemplu, seminar pentru partenerii implicați în elaborarea programului următor	de exemplu, publicarea evaluării intermediare		de exemplu, seminar pentru autoritățile responsabile de program, publicarea evaluării finale
Monitorizarea acțiunilor întreprinse, inclusiv definirea responsabilității	Integrarea analizei status quo în documentul planului de acțiune	Integrarea concluziilor în gestionarea programelor și alocarea resurselor		Integrarea concluziilor în determinarea viitoarelor direcții de politică

Alinierea ciclurilor de timp ale evaluărilor la ciclurile de timp ale programelor și politicilor poate contribui la asigurarea contribuției maxime a evaluărilor. Este mai bine să se efectueze o evaluare incompletă sau imperfectă la timp decât să se obțină o îmbunătățire cu 10% a calității evaluării și să se rateze oportunitatea atunci când factorii de decizie și managerii de programe pot utiliza rezultatele evaluării și să integreze constatările în elaborarea de noi programe și politici.

Caseta 7.2 Evaluarea celui de al doilea Plan de Acțiune în Sectorul Ecologic din Cehia⁹⁴

Ca parte a celui de-al treilea „Plan de Acțiune pentru Dezvoltarea Agriculturii Ecologice al Republicii Cehia 2016-2020” (*Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2016-2020*), o evaluare a celui de-al doilea plan de acțiune 2011-2015 este raportată și utilizată pentru a sprijini anumite acțiuni în noul plan.

Baza pentru evaluare a fost colectarea de informații despre toate activitățile majore implementate în 2011-2015. Unele activități au făcut parte din planul de acțiune, altele s-au bazat pe o altă inițiativă (indirectă). Evaluarea a luat în considerare toate activitățile din perioada dată.

Constatările cheie au fost:

- Cotă ecologică de 11,7% (țintă de 15%) din suprafața agricolă totală
- Cotă de teren arabil de 11,4% (țintă de 20%) din suprafața ecologică totală
- Cotă ecologică de 0,7% (țintă de 3%) din cantitatea totală de alimente consumate
- Cotă de 43% (țintă de 60%) a produselor alimentare ecologice din Cehia
- Creșterea anuală a consumului ecologic de 6,8% (țintă de 20%)

Principalele lecții învățate din procesul de evaluare au inclus:

- mai mulți indicatori și o mai mare monitorizare cantitativă/precisă
- un grup predefinit de actori cheie responsabili (așa-numita Comisie de Implementare) care să se reunească de cel puțin 4 ori pe an
- rapoarte de activitate și indicatori de performanță anuali
- încercarea de a lega activitățile/sugestiile propuse pentru dezvoltarea agriculturii ecologice cu activitățile și programele existente, în căutarea sinergiilor
- mărirea Comisiei de Implementare cu organizații din afara sectorului ecologic, dar care au fost importante pentru dezvoltarea sectorului, și pentru a ajuta la găsirea de noi soluții la probleme greu de rezolvat, de exemplu cum să se pună la dispoziție produsele ecologice în școli.

Experiențe practice cu evaluarea planurilor de acțiune pentru sectorul ecologic

O analiză din 2015 a planurilor anterioare de acțiune pentru sectorul ecologic a arătat că există puține exemple de evaluări formale care sunt incluse în mod explicit într-un plan de acțiune.⁹⁵ Cu toate acestea, o evaluare anterioară a evaluărilor planului de acțiune pentru sectorul ecologic realizată ca parte a proiectului ORGAP a arătat că, în câteva cazuri, s-a efectuat o evaluare sistematică.⁹⁶

7.3 EVALUAREA PROCESULUI DE PROIECTARE ȘI IMPLEMENTARE A PLANULUI DE ACȚIUNE

Multe dintre tehnicile propuse în Secțiunile 4-6 ale acestui manual pentru a îmbunătăți proiectarea și implementarea planului de acțiune pot fi, de asemenea, aplicate la evaluarea acestor chestiuni.⁹⁷ Există trei domenii cheie care trebuie luate în considerare:

- Procesul de proiectare și implementare a planului, inclusiv motivele potențialelor probleme care pot apărea/au apărut
- Structura logică (coerența) și riscurile de eșec ale planului însuși
- Nivelul și eficacitatea implicării părților interesate

7.3.1 Evaluarea proceselor de proiectare și implementare a programelor

Evaluarea procesului de proiectare și implementare se referă la măsura în care informații relevante au fost obținute și utilizate pentru susținerea procesului; dacă au fost utilizate proceduri de bune practici în proiectarea programelor; și dacă strategii de comunicare eficiente au fost utilizate pentru a sprijini implementarea programului.

Întrebările utile cheie includ:⁹⁸

- Care a fost dimensiunea (tipul, amploarea și orientarea politică) inițiativelor politice anterioare în sprijinul sectorului ecologic?
- Cum a fost definită ordinea de zi a procesului politic și care au fost caracteristicile sale (descrieți procesul politic adoptat)?
- Care a fost ocazia/problema specifică care a condus la inițiativa politică, dacă există?

- Ce fel de analiză (dacă există) a sectorului alimentar ecologic și a nevoilor acestuia a fost efectuată în pregătirea deciziei?
- Au fost disponibile rezultatele evaluărilor anterioare? Dacă da, cum au fost aplicate rezultatele acestor evaluări?
- Care este conținutul programului (de ex. punctele de acțiune ale planului de acțiune) și cadrul de reglementare (legislativ) relevant?
- Au fost definite obiective clare și specifice (SMART - Specifice, Măsurabile, Realizabile, Relevante și Dependente) de timp?⁹⁹
- S-a elaborat o bază teoretică adecvată pentru a justifica și pentru a evalua impactul potențial al măsurilor de politică propuse și a fost relevantă pentru rezolvarea problemei inițiale?
- A fost efectuată o analiză a conflictelor și a sinergiilor (coerenței) și a riscurilor de nereușită a implementării?¹⁰⁰
- Care au fost/sunt opțiunile de politică alternative relevante (complementare sau exclusive) care ar fi putut fi implementate (ar fi putut fi obținute rezultatele dorite prin politici diferite sau suplimentare, precum interzicerea utilizării azotului sau a pesticidelor, prin sprijinirea agriculturii integrate sau prin impozitare)?
- Ce tipuri de schimbări în organizațiile publice sau private din sectorul agricol au fost necesare și/sau făcut cu relevanță specifică pentru sectorul ecologic?
- A fost strategia/programul dezvoltat în final relevant pentru problema inițială și pentru cât timp a rămas relevant? Dacă nu mai este relevant, ce factori s-au schimbat pentru a provoca acest lucru?
- Care au fost principalii actori implicați în luarea deciziilor?¹⁰¹
- Care a fost nivelul conflictelor politice? Care au fost principalele puncte de discuție? Ce propuneri au fost respinse și de ce?
- Cât de puternic a fost nivelul angajamentului politic față de plan (foarte scăzut, scăzut, moderat, ridicat, foarte ridicat)?
- Care instituție/instituții a fost/au fost responsabilă/responsabile pentru implementarea planului (descrieți tipul și afilierea, de exemplu guvernamentală/nonguvernamentală, și principalele caracteristici ale instituției/instituțiilor) și evaluați înțelegerea, disponibilitatea și capacitățile instituției/instituțiilor privind obiectivitatea politicii)?
- S-a alocat un buget și resurse de personal pentru planul de acțiune?¹⁰²
- Care aspecte/constrângeri administrative specifice ar fi putut influența implementarea?
- Au fost abordate în mod corespunzător încă de la început problemele de monitorizare și evaluare?¹⁰³
- A fost implementat un plan eficient de comunicare, care să includă atât administratorii cât și beneficiarii?

7.3.2 Evaluarea coerenței programului

Baza pentru această parte a evaluării este cel mai bun ghid de practici stabilit în Secțiunea 4.4 a acestui manual.¹⁰⁴

Primul pas: identificarea obiectivelor¹⁰⁵

Primul pas este acela de a identifica atât obiectivele implicite, cât și cele explicite (formulate în mod ideal într-o formă SMART) și de a le structura într-un cadru ierarhic, astfel încât să fie clar văzută legătura dintre obiectivele generale, obiectivele strategice și punctele de acțiune individuale. În acest moment, inadecvările în specificarea obiectivelor sau în structura logică ar trebui să devină evidente.

În cazul în care scopurile și obiectivele nu sunt specificate în mod clar, următoarele întrebări pot fi utile pentru specificarea scopurilor și obiectivelor care pot fi evaluate:

- Obiectivele generale (nivel superior) stabilite în Secțiunea 4.3 din acest manual corespund planului de acțiune care urmează să fie evaluat? Dacă nu, care ar trebui adăugate sau eliminate?
- Obiectivele strategice stabilite în Secțiunea 4.3, completate de orice scopuri ale planului de acțiune publicat, reflectă obiectivele implicite și explicite ale planului de acțiune? Dacă nu, ce ar trebui adăugat sau eliminat?
- În contextul planului de acțiune și în contextul situației regionale, naționale sau internaționale specifice, care trebuie evaluat, în ce măsură (de exemplu, deloc, parțial, ridicat, complet) sunt obiectivele definite SMART (specifice, măsurabile, realizabile, relevante și dependente de timp)?
- Pot fi structurate punctele de acțiune, scopurile generale și obiectivele strategice într-o diagramă sau tabel de obiective ierarhice, identificând relații cauză-efect și, dacă este cazul, obiective implicite suplimentare?

Al doilea pas: identificarea sinergiilor și a conflictelor

Al doilea pas este acela de a evalua gradul de sinergie și de conflict dintre obiectivele/punctele de acțiune, care pot fi realizate utilizând abordarea matricii de impact transversal, prezentată în Secțiunea 4.4.1.¹⁰⁶ Experții implicați în acest proces de evaluare (echipa de evaluare) ar trebui să identifice orice sinergie care ar putea exista între perechi de măsuri și să li se ceară să potrivească evaluările cantitative

ale conflictelor și sinergiilor cu comentariile calitative și explicațiile ratingurilor date.

În funcție de structura programului în cauză, va fi mai relevant să se analizeze sinergia dintre axe, măsuri, acțiuni sau proiecte. Nivelul de analiză ales, în mod evident, depinde de numărul de componente ale programului la fiecare nivel. Unele programe cuprind doar câteva proiecte, ceea ce face posibilă analiza rapidă a sinergiei la un anumit nivel. Dacă numărul proiectelor este foarte ridicat, ar fi preferabil să se analizeze sinergia la nivelul măsurilor de politică sau al obiectivelor strategice. Alegerea unui nivel de analiză poate fi făcută prin trimiterea la ierarhia obiectivelor.

Al treilea pas: identificarea eșecului implementării

Al treilea pas este evaluarea potențialului de eșec al implementării, luând în considerare cauzele și efectele modului de eșec, probabilitatea apariției unui anumit mod de eșec, probabilitatea de detectare a acestuia și severitatea impactului, așa cum s-a discutat în Secțiunea 6.¹⁰⁷

Tabelul 7.3 ilustrează aplicarea unei părți a acestui proces în Planul European de Acțiune pentru Sectorul Ecologic.¹⁰⁸ Fiecare dintre cazuri este clasificat pornind de la cel cu cel mai mare număr de prioritate de risc, RPN (lipsa implicării părților interesate) la cel cu cel mai mic număr (interese diferite între Statele Membre). Astfel, implicarea inadecvată a părților interesate are cea mai mare probabilitate de a apărea și de a fi detectată și impactul cel mai sever.

Tabel 7.3 Modalități defectuoase aplicate într-un plan de acțiune în sectorul ecologic

Cauză	Efect
Lipsa implicării părților interesate	Lipsa consolidării capacităților
Comunicare și promovare necorespunzătoare	Lipsa de cunoștințe/conștientizare cu privire la AE
Lipsa informațiilor	Lipsa de interes politic pentru a sprijini AE
Lobby slab pentru AE	Fără implementarea obligatorie a PA
Cercetare nedezvoltată suficient	Importanță insuficientă acordată AE
Interese non-ecologice care lucrează împotriva lobby-ului ecologic	Lipsa resurselor financiare
Diferite priorități între state/regiuni	Probleme generale de implementare
Interese diferite între nivelurile național și regional	Reguli/proceduri inadecvate

AE = Agricultură Ecologică PA = Plan de Acțiuni SM = Stat Membru

7.3.3 Evaluarea implicării părților interesate

Părțile interesate pot fi implicate în orice etapă a ciclului politic (stabilirea agendei, formularea politicilor, luarea deciziilor, punerea în aplicare și evaluarea). În cadrul unei evaluări a unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic, poate fi utilă evaluarea nivelului și naturii implicării părților interesate: care au fost părțile interesate implicate în fiecare etapă, în ce măsură au fost implicate de factorii de decizie, au căutat părțile implicate însele implicare și ce a rezultat din implicarea lor?¹⁰⁹ Acestea și alte întrebări pot fi relevante ca parte a oricărei evaluări, care evaluează condițiile pentru o implementare reușită, deoarece este de așteptat ca un nivel ridicat de implicare a părților interesate să ducă la un nivel înalt de implementare cu succes. Implicarea părților interesate poate fi chiar un scop în sine și, prin urmare, evaluarea poate face parte din evaluarea măsurii în care acest obiectiv a fost atins.

Gruparea părților interesate pentru evaluare

Există probabil numeroase părți interesate implicate în planurile de acțiune pentru sectorul ecologic. Acestea ar trebui grupate în funcție de tipul de mize/interese pe care le reprezintă în acest context. Un tip de grupare este menționat în Secțiunea 5 privind cele trei perspective cheie ale primului Plan European de Acțiune pentru Sectorul Ecologic: perspectivele privind valorile ecologice, perspectivele pieței și perspectivele bunurilor publice. Unele părți interesate sunt centrale pentru toate perspectivele, în timp ce altele sunt centrale doar pentru o singură perspectivă, iar altele au implicare periferică, posibil doar într-o singură perspectivă. În plus, unele părți interesate reprezintă sectorul ecologic, în timp ce altele reprezintă sectoare mixte sau exclusiv neecologice. Pe baza grupării părților interesate, este posibil să se evalueze echilibrul părților interesate implicate în orice etapă a ciclului politic. Sunt toate părțile interesate centrale implicate în mod egal în toate etapele? Sunt unele părți interesate periferice implicate mai mult decât cele centrale? Sau sunt anumite tipuri de părți interesate abandonate din anumite etape? Există motive întemeiate pentru implicarea diferitelor părți interesate în diferite domenii în diferite etape ale procesului de politici, însă aceste motive trebuie clarificate ca parte a evaluării.

Evaluarea resurselor și nivelul conflictelor

După ce au fost clasificate părțile interesate implicate și gradul de implicare a acestora, ar putea fi util să se identifice tipurile de resurse schimbate între părțile interesate în cadrul ciclului de politici și care a fost impactul asupra conținutului politicilor provenite din aceste schimburi. Cele trei resurse principale sunt informația, legitimitatea și puterea/influența. Ce tipuri de părți interesate au furnizat, ce fel de resurse și ce au obținut în schimb? Astfel de întrebări pot fi adresate actorilor cheie în fiecare etapă a procesului politic și pot ajuta la explicarea conținutului planului de acțiune și de ce anumite părți ale acestuia au fost implementate cu mai mult succes decât altele. În cele din urmă, evaluarea poate include nivelul conflictelor și nivelul de comunicare între părțile interesate în încercarea de a explica rezultatele.

Ce trebuie să se ia în considerare pentru evaluarea implicării părților interesate? ¹¹⁰

Pentru fiecare etapă relevantă a ciclului de politică (stabilirea agendei, formularea politicilor/luarea deciziilor, implementarea și evaluarea), ar trebui abordate următoarele întrebări, dacă este necesar, luând în considerare perspectivele diferiților informatori (de exemplu: guvern, sectorul ecologic, cercetare):

- 1. Referitor la TOATE părțile interesate relevante (indiferent dacă sunt implicate sau nu), identificați următoarele informații pentru fiecare parte interesată în formă tabelară:**
 - a. Identitatea și tipul părților interesate/grupului de părți interesate
 - b. Domeniile lor de interes specifice (de exemplu, agricultura, alimentația, mediul, consumatorul, sănătatea, bunăstarea animalelor)
 - c. Nivelul lor de expertiză în domeniul politic
 - d. Prioritățile, obiectivele și „autoritatea”
 - e. Implicarea lor în procesul politic - dacă este cazul, aduceți argumente
 - f. Gradul de impact al politicii propuse asupra diferitelor părți interesate
 - g. Orientarea lor spre politică
 - h. Influența lor asupra politicii - explicați de ce?

Pe baza acestor informații tabelare și a altor surse relevante, luați în considerare:

2. Rezultatul general privind implicarea părților interesate:

- a. Ce prioritate a fost acordată implicării părților interesate?
- b. Cât de bine și de care părți interesate au fost abordate principalele perspective ale părților interesate (valori/principii ecologice, piețe/afaceri și bunuri publice (mediu etc.)?)
- c. În ce măsură poate fi considerat imparțial procesul de implicare a părților interesate?
- d. Cât de bine a echilibrat procesul incluziunea, angajamentul, legitimizarea și cunoașterea, pe de o parte, împotriva promovării nedorite a intereselor personale, de afaceri sau instituționale pe de altă parte?
- e. Cât de mulțumite au fost părțile interesate de acest proces?

3. Angajamentul real al părților interesate în procesul de elaborare a politicilor și angajamentul dintre ele:

- a. Ce influență (efect) a avut decizia de implementare a procesului politic asupra părților interesate?
- b. Ce părți interesate au promovat ce idei?
- c. Care a fost soarta sugestiilor lor și din ce motive?
- d. Cine i-a sprijinit/li s-a opus și pentru ce motive?
- e. Ce conflicte, dacă există, au apărut între diferite tipuri de părți interesate?
- f. Care a fost gradul de conflict?

4. Nivelul de comunicare și înțelegere a procesului politic și a rezultatelor:

- a. Ce mecanisme au fost utilizate pentru a promova comunicarea bidirecțională cu părțile interesate? ¹¹¹
- b. Cum au fost documentate și comunicate planurile și activitățile de implicare a părților interesate?
- c. Cât de bine au înțeles părțile interesate politica și cât de bine au avut capacitatea și disponibilitatea de a acționa și de a schimba politica?
- d. În ce măsură implicarea în procesul politic a dus la învățare și înțelegere de către părțile interesate?

7.4 EVALUAREA EFECTELOR PLANURILOR DE ACȚIUNE

Este un lucru să se evalueze modul în care a fost elaborat și implementat un plan de acțiune și altul să se evalueze efectele sau rezultatele acestui plan de acțiune. Cele mai multe evaluări vor încerca să cuantifice efectele cât mai mult posibil, pentru a determina amploarea beneficiului în raport cu resursele investite. În cazul programelor politice complexe, cum ar fi planurile de acțiune, acest lucru implică de obicei definirea și măsurarea unui sistem de indicatori care pot fi evaluați utilizând tehnici precum analiza multi-criterială.¹¹²

Cu toate acestea, acest lucru nu poate fi întotdeauna posibil, fie pentru că există date insuficiente, fie pentru că există alte dovezi pentru a determina mărimea efectului sau fie pentru că relațiile cauzale între măsura politică și efectul observat sunt dificil de stabilit. În astfel de cazuri, ar fi nevoie să se apeleze la abordări ale judecării experților.¹¹³

7.4.1 Elaborarea și utilizarea indicatorilor pentru evaluare¹¹⁴

Indicatorii oferă un mijloc de măsurare a efectului unei acțiuni sau a unei măsuri politice asupra unui obiectiv și sunt de obicei însoțiți de criterii (de tip promovare/respingere sau scor) care permit să se facă o judecată de forma dacă, sau cât de bine a fost realizat un obiectiv. Prin urmare, alegerea indicatorilor se va baza pe obiectivele definite ale unui plan de acțiune pentru sectorul ecologic, precum și pe orice alte obiective implicite care pot fi obținute ca parte a procesului de evaluare prezentat în Secțiunea 7.3.2.

Ce este un indicator util?

Indicatorii sunt deseori aleși pentru a reprezenta probleme complexe într-un mod simplu, care pot fi ușor de cuantificat sau de descris în termeni calitativi. „Un indicator bun trebuie să furnizeze informații simple, pe care atât furnizorul, cât și utilizatorul să le poată comunica și înțelege cu ușurință.”¹¹⁵ Indicatorii trebuie să fie relevanți pentru politică, siguri din punct de vedere analitic, măsurabili și ușor de interpretat.

Indicatorii trebuie să fie relevanți pentru factorii de decizie și ar trebui să fie strâns legați de scopurile și obiectivele părților interesate. Pentru ca indicatorii să fie acceptați pe scară largă, părțile interesate trebuie să includă o gamă largă de persoane care au puterea de a afecta dezvoltarea politicilor și pe cei care vor fi afectați de politică.

În orice caz, alegerea acestora este, de asemenea, influențată de costurile de obținere a datelor referitoare la beneficiile pe care datele le vor aduce. Un indicator precis și apropiat de o problemă (de exemplu, analizele solului pentru măsurarea scurgerilor efective a nitraților) poate fi foarte costisitor pentru evaluarea poluării din agricultură la scară europeană, în timp ce un indicator alternativ (cum ar fi zona de teren gestionată ecologic, pe baza presupunerii că agricultura ecologică conduce la reducerea poluării) ar putea fi mult mai ușor de obținut, dar și mult mai puțin precis în ceea ce privește relațiile cauză-efect.

Conectarea indicatorilor la obiective

Pe lângă întrebări privind disponibilitatea datelor, relațiile de precizie și de cost/beneficiu, indicatorii trebuie să fie relevanți pentru a fi eficienți, adică, în mod clar *legați de obiective specifice*, pe baza unui concept clar al efectului pe care o anumită politică sau acțiune o va avea asupra respectivului obiectiv (adică o declarație de impact derivată din măsura de politică inclusă în planul de acțiune pentru sectorul ecologic). De asemenea, ar trebui să existe o înțelegere clară a modului în care un rezultat al indicatorului poate fi utilizat pentru a indica performanța în raport cu obiectivul - criteriile sunt necesare pentru a determina dacă indicatorii arată a) modificări pozitive sau negative în timp, b) succes sau eșec, sau c) grad de succes (un sistem de clasificare sau punctare). În acest context, criteriile SMART pentru definirea obiectivelor sunt relevante.

Este posibil ca definiția și cuantificarea precisă a indicatorilor să nu fie posibile în toate, sau în multe cazuri, și poate fi necesară o evaluare bazată pe judecată. Aceste evaluări pot implica judecarea unui evaluator individual sau a unui grup de evaluatori. În aceste situații, va fi necesar un proces de obținere a avizului experților.

Alegerea indicatorilor necesită o analiză atentă: aceștia trebuie să fie adecvați pentru luarea deciziilor și evaluarea fiecărei situații. În fiecare caz, trebuie să se gândească la scara temporală, geografică și organizatorică la care va fi măsurat indicatorul și la care vor fi făcute evaluări.

Tipuri diferite de indicatori

Indicatorii corespunzători pentru evaluarea planului de acțiune pentru sectorul ecologic vor reflecta diferitele niveluri ierarhice ale obiectivelor. O clasificare a indicatorilor este prezentată în Caseta 7.3.

Caseta 7.3 Tipologia indicatorilor

Există diferite tipuri de indicatori, fiecare având scopuri diferite:

- **Indicatorii procesului de proiectare** oferă informații despre natura procesului de proiectare, inclusiv gradul și calitatea implicării părților interesate și relevanța (apropierea) procesului pentru beneficiarii vizați.
- **Indicatorii de program sau de context** furnizează informații despre caracteristicile de afaceri, sociale și de mediu ale sectorului ecologic, inclusiv poziția sa față de agricultură și industria alimentară în general.
- **Indicatorii de resurse și ai procesului de implementare** oferă informații despre resursele utilizate de operatori în implementarea unei politici sau a unui program (resurse financiare, umane, materiale, organizaționale și de reglementare), inclusiv implicarea părților interesate în procesul de implementare.
- **Indicatorii de capacitate** reprezintă efectul direct al programului asupra beneficiarilor imediați, de exemplu numărul de hectare susținute sau numărul de agricultori care participă la o schemă, sau alte măsuri de absorbție în ceea ce privește acțiunile specifice într-un plan de acțiune pentru sectorul ecologic.
- **Indicatorii de rezultat** reprezintă avantajele imediate pentru beneficiarii direcți ai programului care sunt indirect rezultatul activității programului, de exemplu creșterea veniturilor agricole sau a cotei de piață - acestea sunt cel mai probabil legate de obiectivele la nivel sectorial, axate pe performanța unui sector împotriva unui set definit de obiective și a beneficiarilor programului.
- **Indicatorii de impact** reprezintă efectele modificărilor aduse de beneficiari ca rezultat al programului în ceea ce privește obiectivele generale ale politicii publice, cum ar fi obiectivele de protecție a mediului sau bunăstare a animalelor - acestea sunt cel mai probabil legate de obiectivele la nivel de societate și de indicatorii „de stat” (impactul asupra mediului) și indicatorii de „răspuns” (modificări ale politicii ca răspuns la schimbările în mediu).

Indicatorii trebuie să identifice:

- Capacitatea imediată a planului de acțiune pentru sectorul ecologic de a dezvolta agricultura ecologică și sectorul alimentar - indicatorii de rezultat sunt deosebit de relevanți
- Efectele mai largi ale dezvoltării sectorului ecologic ca rezultat al planului de acțiune pentru sectorul ecologic în ceea ce privește obiectivele politicii de agromediu și de dezvoltare rurală - aici sunt relevanți indicatorii de impact
- Procesul de proiectare și implementare, inclusiv implicarea părților interesate - aici sunt relevanți indicatorii de process

Persoanele interesate din punct de vedere ecologic sunt mult mai probabil să fie preocupate de indicatorii de capacitate și de rezultate. Aceștia reflectă efectul planurilor de acțiune pentru sectorul ecologic asupra comunității ecologice. Factorii de decizie politică pot avea un interes mai mare în ceea ce privește indicatorii de impact. Astfel, selectarea indicatorilor poate duce la rezultate conflictuale de evaluare a politicilor. Totuși, nevoile tuturor grupurilor interesate de rezultatele evaluărilor ar trebui luate în considerare în alegerea indicatorilor.

Indicatorii trebuie să fie conectați la tipurile de evaluare

Tabelul 7.4 arată unde anumite tipuri de indicatori pot fi relevante pentru diferitele tipuri de evaluare.

Tabel 7.4 Corelarea indicatorilor și tipurilor de evaluare

Tip	A Formativă	B	C Sumativă	D
Calendarul implementării planului de acțiune	La început (ex-ante)	Intermediară	Intermediară	La final (ex-post)
Procesul de proiectare	Da	Da		Da
Program/context	Da	Da	Da	Da
Resurse și procesul de implementare	Bugete și proceduri planificate	Compararea bugetelor cu cele reale și revizuirea acestora		Da
Capacități	Prevăzute, de bază	Cheie pentru a examina progresul implementării	Da	Da
Rezultate	Prevăzute, de bază		Evaluare preliminară	Evaluare finală
Impacturi	Prevăzute, de bază		Evaluare preliminară	Evaluare finală

Definirea indicatorilor prin utilizarea declarațiilor de impact

EVALSED Guide și Sourcebook¹¹⁶ (și abordarea mai veche a METODELOR) conține sugestii utile privind metodele de producere și utilizare a indicatorilor. În special, ghidul evidențiază faptul că un sistem de indicatori are mai multe șanse de funcționare atunci când furnizorii și utilizatorii informațiilor au fost implicați în crearea acestuia, sugerând că un grup închis de specialiști va fi tentat să construiască un sistem, ideal din punct de vedere tehnic, dar care nu poate fi niciodată operațional. Pentru a rezolva această problemă, se sugerează crearea unui grup de coordonare care să includă furnizorii și utilizatorii de date, care ar trebui să își asume responsabilitatea pentru definirea indicatorilor. Acest grup poate fi foarte similar cu grupul care ar putea fi responsabil de efectuarea evaluării. O implicare mai largă a publicului sau a părților interesate ar putea fi realizată printr-o serie de ateliere sau interviuri pentru a oferi contribuții la discuțiile grupului de conducere.

Se recomandă următorul proces în șapte etape pentru a defini indicatorii adecvați:¹¹⁷

1. Specificarea sau clarificarea obiectivelor (sau număr mic de grupuri de obiective) așa cum s-a descris anterior în manual
2. Definirea declarațiilor de impact (pe baza literaturii sau a opiniilor experților; a se vedea exemplul din Casetă 7.4) și structurarea lor într-o diagramă de efecte (a se vedea Figura 7.1)
3. Utilizarea diagramei de efecte pentru a aduna declarații de impact pentru a identifica câteva impacturi cheie și pentru a reduce numărul potențial de indicatori
4. Folosirea declarațiilor de impact adunate și a listei de indicatori generici¹¹⁸ ca ghid, pentru a identifica o listă parsimonioasă de indicatori relevanți pentru programul specific de evaluat
5. Cuantificarea și descrierea indicatorilor utilizând surse de date adecvate¹¹⁹
6. Definirea criteriilor de performanță pentru indicatorii specifici, de ex. arată indicatorii succesul sau eșecul și în ce măsură?¹²⁰
7. Efectuarea unei evaluări a calității indicatorilor individuali și a sistemului de indicatori¹²¹

Caseta 7.4 Exemple de măsurare a impactului și a evoluției indicatorilor din perspectiva obiectivelor planului de acțiune

Acțiunea (Obiectivul) 1:

Asigurarea unui sprijin financiar direct pentru gestionarea terenurilor ecologice

Acțiunea 2:

Furnizarea de asistență financiară pentru consultanță privind conversia

Declarația de impact 1:

Furnizarea de asistență financiară directă va crește/a crescut suprafața terenurilor aflate sub administrare ecologică (de exemplu, numărul de hectare).

Declarația de impact 2:

Sprijinul pentru consilierea de conversie va crește/a crescut suprafața terenurilor aflate sub managementul ecologic (ar putea lua în considerare și calitatea aceluia management).

Indicator (combinarea declarațiilor de impact legate):

Suprafața cu gestionare ecologică

Aceste declarații de impact și acești indicatori ar putea fi corelați, la rândul lor, cu obiective mai mari (țeluri/scopuri):

Scop (obiectiv de nivel superior): Menținerea și îmbunătățirea mediului

Declarația de impact: Cercetările arată că managementul ecologic are, în general, un impact pozitiv (cât de mare?) asupra mediului, astfel încât o creștere a suprafeței terenurilor sub administrare ecologică să fie benefică pentru mediu.

Indicator (ca și pentru obiectivele de nivel inferior): Suprafața cu gestionare ecologică

Folosind această abordare, suprafața aflată sub management ecologic poate servi ca indicator pentru mai multe obiective și este un indicator relativ ușor de cuantificat la un cost rezonabil. Cu toate acestea, s-ar putea argumenta că suprafața indicată sub management ecologic este prea imprecisă pentru a măsura impactul asupra mediului și că ar fi de preferat un indicator mai strâns legat, cum ar fi balanțele nutritive, cu condiția ca datele să poată fi obținute/estimate la un cost rezonabil. Acest lucru trebuie luat în considerare în contextul evaluărilor individuale, în funcție de prioritățile și de resursele (expertiză și parte financiară) disponibile la nivel local.

Vizualizarea relațiilor cauză efect și a impacturilor

Procesul de identificare și structurare a relațiilor cauză-efect și a declarațiilor de impact poate fi facilitat prin utilizarea diagramelor cauză-efect. Un exemplu de diagramă cauză-efect este prezentat în Figura 7.2.

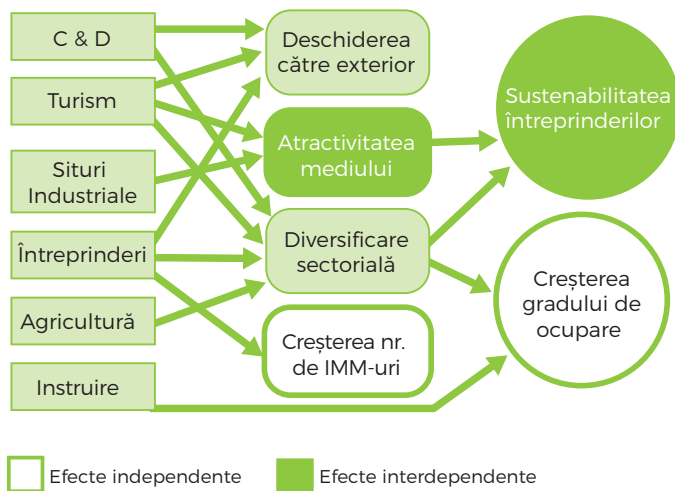

Figura 7.2 Model de diagramă cu efecte care arată legăturile și impactul dintre măsurile de politică publică și acțiunile planului¹²²

Simplificarea și reducerea numărului de indicatori

În programe complexe, multi-obiective/multi-politice, tentativa este de a măsura totul, inclusiv cantitățile și rezultatele fiecărei acțiuni, dar dacă un plan de acțiune pentru sectorul ecologic are 20 sau mai multe acțiuni, numărul de indicatori ar ieși rapid de sub control. Simplificarea poate fi realizată prin diferențierea între nevoile operatorilor de monitorizare a implementării, și indicatorii necesari pentru evaluarea programului, ceea ce poate necesita introducerea doar a unei părți din datele de monitorizare colectate de operatori.

Indicatori generici cheie pentru planuri de acțiune pentru sectorul ecologic

Pe baza consultării la nivel național și european în cadrul ORGAP și a altor proiecte de cercetare, Tabelul 7.5 furnizează o listă a indicatorilor cheie generici care au fost definiți, cu detalii suplimentare disponibile pentru fiecare, ca parte a setului de instrumente de evaluare ORGAP.

Tabel 7.5 Lista indicatorilor-cheie generici pentru planurile de acțiune în sectorul ecologic¹²³

Indicatori generici

A: Proiectarea indicatorilor de proces

- A1 Conținutul programului
- A2 Evaluarea designului programului
- A3 Evaluarea calitativă a designului programului
- A4 Implicarea părților interesate (evaluarea calitativă)

B: Indicatorii procesului de implementare și a resurselor

- B1 Cheltuieli bugetate/planificate pentru acțiuni individuale sau pentru plan în total
- B2 Numărul de luni de personal alocate pentru implementarea acțiunilor individuale sau a planului în total
- B3 Cadru legal pentru program
- B4 Monitorizare/evaluare implementată de la începutul programului
- B5 Implicarea părților interesate (evaluare calitativă)

C: Indicatori de realizare

- C1a Numărul (sau proporția) punctelor de acțiune obținute/completate cu descriere
- C1b Numărul (sau proporția) punctelor de acțiune începute/în curs cu descriere
- C2 Cheltuieli reale pentru acțiuni individuale sau pentru plan în total
- Zona C3/exploatații/întreprinderi/persoane/animale/proiecte/evenimente susținute de puncte individuale de acțiune
- C4 Disponibilitatea datelor statistice pentru a răspunde nevoilor de evaluare a afacerilor și a politicilor conform subiectelor/indicatorilor

D: Indicatori de rezultate

- D1 Numărul de exploatații certificate ecologice și în conversie
- D2 Zona terenurilor certificate ecologice și în curs de conversie
- D3 Venituri agricole ecologice
- D4 Numărul de operatori de piață certificați
- D5 Dimensiunea pieței ecologice (valoarea și/sau volumul vânzărilor cu amănuntul) pe regiuni
- D6 Încrederea consumatorilor
- D7 Încrederea acordată afacerii
- D8 Numărul organizațiilor de control
- D9 Numărul vizitelor de inspecție
- D10 Numărul/frecvența revizuirilor regulamentelor cheie
- D11 Povara de reglementare a întreprinderilor
- D12 Numărul organizațiilor de cercetare și extindere care susțin sectorul ecologic

E: Indicatorii de impact

- EE1 Impactul global asupra mediului
- E2 Impactul general asupra sănătății și bunăstării animalelor
- E3 Impactul social general
- E4 Impactul general asupra dezvoltării economice/rurale
- E5 Impactul general al calității/ siguranței/securității alimentare

7.5 EVALUAREA GENERALĂ A PLANURILOR DE ACȚIUNE PENTRU SECTORUL ECOLOGIC - JUDECÂND MĂSURAREA SUCCESULUI

Multe dintre instrumentele de evaluare prezentate în acest manual au fost dezvoltate în contextul unor programe relativ simple în care utilizarea unuia sau a câtorva indicatori nu prezintă probleme majore. Provocarea cu programele politice complexe, cum ar fi planurile de acțiune pentru sectorul ecologic cu obiective multiple, puncte de acțiune multiple și instrumente politice și mulți actori și beneficiari, este de a ajunge la o concluzie care să reflecte toate elementele în mod corect și adecvat.

Întrebările cheie pe care trebuie puse în acest stadiu sunt:¹²⁴

1. Este calitatea evaluării acceptabilă astfel încât să poată oferi o bază solidă pentru învățare și acțiuni viitoare?
2. Cum pot fi interpretate rezultatele indicatorului și toate părțile interesate percep rezultatele în același mod?
3. Pot combinații ale rezultatelor indicatorului să furnizeze informații mai bune? De exemplu, dacă cheltuielile planificate, cheltuielile angajate și cheltuielile reale sunt analizate împreună, există dovezi de eșec în implementare care ar putea să nu fie văzute dacă indicatorii sunt analizați individual?
4. Au fost anumite instrumente de politică mai rentabile decât altele? (de exemplu, aceleași resurse ar obține rezultate mai bune dacă ar fi utilizate într-un alt mod?)
5. Au fost pozitive beneficiile generale de mediu și cele economice?
6. Ce factori externi (șocuri economice sau politice, epidemii ale animalelor) ar fi influențat semnificativ rezultatele?
7. Ce s-ar fi întâmplat dacă nu ar fi existat un plan de acțiune (situația contra-factuală)?
8. Există încă nevoi nesatisfăcute care trebuie rezolvate?

Integrarea rezultatelor de la mai mulți indicatori

Deși ar fi tentant să se combine rezultatele mai multor indicatori într-un singur scor global sau un indice global, acest lucru nu este recoman-

dabil, deoarece se pot pierde detalii importante, iar ponderile utilizate (dacă există) pot reflecta doar o singură perspectivă printre multe altele.

Un mod alternativ de a face față mai multor indicatori este vizualizarea lor utilizând diagrame radar sau "tip pânză de paianjen", mai ales când se compară diferite opțiuni (Figura 7.3). O singură opțiune poate funcționa foarte bine cu privire la un obiectiv, dar relativ prost față de celelalte obiective, în timp ce o altă opțiune ar putea să nu facă puncte atât de multe pe acel obiectiv, dar scorul mai mare obținut pentru celelalte să ofere un rating mai bun în ansamblu.

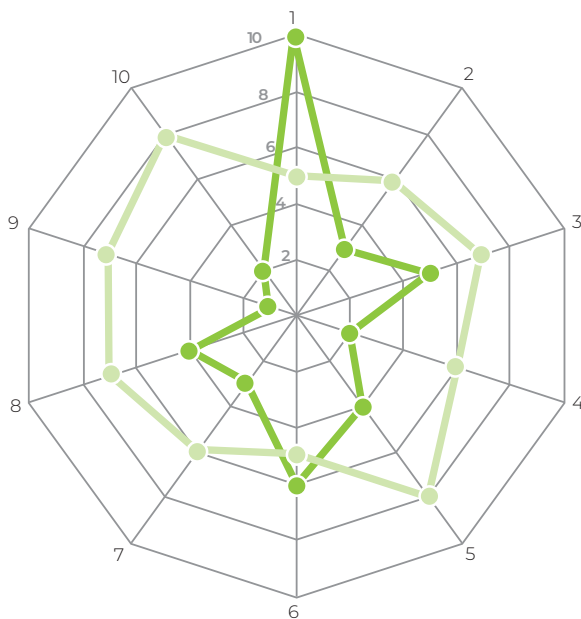

Figura 7.3 O diagramă ipotetică a radarului – diagrama tip pânză de paianjen

Utilizarea analizei multicriteriale

O abordare mai formalizată constă în utilizarea analizei multicriteriale, un instrument de luare a deciziilor folosit pentru evaluarea proiectelor alternative luând în considerare simultan mai multe criterii într-o situație complexă. Metoda este concepută astfel încât să reflecte opiniile diferiților actori, iar participarea acestora este esențială pentru abordare. Aceasta poate duce la o singură concluzie sintetică sau la o gamă care să reflecte diferitele perspective ale partenerilor.

Multe dintre etapele abordării analizei multicriteriale sunt similare procedurilor descrise în acest manual pentru structurarea obiectivelor și definirea indicatorilor. Problema cheie în faza de sinteză este modul în care sunt stabilite ponderile pentru (și compromisurile între) criteriile de performanță (de către evaluatori sau de către părțile interesate).¹²⁵

Alte tehnici adecvate pentru evaluarea planurilor de acțiune pentru sectorul ecologic

Alte tehnici formalizate care ar putea fi relevante includ analiza cost-beneficiu și cost-eficiență, benchmarking-ul și analiza impactului asupra mediului.¹²⁶ Unele dintre acestea implică alocarea de valori monetare rezultatelor care în mod normal nu sunt evaluate, ceea ce le poate face mai dificil de aplicat. Cu toate acestea, dacă se poate face acest lucru, atunci ar putea fi stabilită o măsură de revenire la resursele investite în planul de acțiune.

Utilizarea grupurilor de experți

O abordare alternativă la sintetizarea judecăților este utilizarea grupurilor de experți.¹²⁷ În acest context, însă, grupul de experți/părți interesate nu este utilizat pentru a elabora propuneri de politici sau pentru a evalua impacturile în contextul indicatorilor individuali, ci pentru a produce o judecată de valoare asupra programului în ansamblul său. Grupurile de experți sunt folosite pentru a ajunge la un consens privind întrebările complexe și insuficient structurate, pentru care alte instrumente nu oferă răspunsuri clare sau credibile. Este un instrument deosebit de util în relația cu programele complexe, atunci când pare prea dificil sau complicat, într-o evaluare, să se lanseze explicații sau să se clasifice criteriile pentru a formula concluzii. Grupurile de experți pot lua în considerare informații cantitative și calitative asamblate în cadrul evaluării, precum și experiențe anterioare și externe ale experților.

Experții sunt aleși pentru a reprezenta toate punctele de vedere, într-un mod echilibrat și imparțial. Experții sunt specialiști independenți, recunoscuți în domeniul programului evaluat. Ei sunt rugați să examineze toate datele și toate analizele făcute în timpul evaluării, apoi să sublinieze un consens cu privire la concluziile pe care trebuie să le elaboreze evaluarea și, în special, la răspunsurile pe care trebuie să le adreseze întrebărilor evaluative. Grupul nu explică pe deplin referințele de judecată și nici compromisul între criterii, dar credibilitatea evaluării este garantată de faptul că, concluziile rezultă din consensul

dintre oameni care sunt specialiști renumiți și reprezintă diferitele școli de expertiză. Avantajul acestui tip de abordare este acela că ia în considerare diferite interpretări posibile ale rezultatelor care ar putea fi făcute de diferiți experți.¹²⁸

Realizarea celei mai bune evaluări

Este inutil să completezi o evaluare dacă raportul este apoi depus și nimic nu se face cu acesta. Este necesar să se reflecte și să se acționeze asupra rezultatelor, într-un context adecvat al părților interesate, cum ar fi un grup de coordonare a planului de acțiune. Într-o evaluare ex-ante sau intermediară, aceasta poate implica ajustarea obiectivelor, îmbunătățirea procedurilor de monitorizare, rafinarea măsurilor sau redirectionarea resurselor. Într-un context ex-post, sumar, accentul se poate pune mai mult pe evidențierea celor mai bune practici și a lecțiilor generale învățate (a se vedea Tabelele 7.1 și 7.2 din acest manual).¹²⁹

Rezultatele trebuie apoi comunicate eficient, de exemplu prin seminarii și publicații, către o serie de grupuri:

- Administratori de programe, în special în cazul în care sunt necesare ajustări ale programelor sau lecții care trebuie învățate, pentru a evita probleme de implementare care ar putea apărea.
- Beneficiari și alți actori din industrie, pentru a demonstra că au fost învățate lecțiile și că feedback-ul a fost luat în serios.
- Factori de decizie politică care pot fi implicați în proiectarea viitoarelor programe.

În cele din urmă, este necesar să fie clar cine este responsabil pentru luarea măsurilor care rezultă din evaluare și pentru monitorizarea îndeplinirii acțiunilor.

Planuri de Acțiune în Sectorul Ecologic – Recomandări

Planurile de acțiune oferă sectorului ecologic, factorilor de decizie politică și altor părți interesate un cadru pentru coordonarea politicilor publice și a inițiativelor private sau voluntare la diferite niveluri de guvernare - regionale, naționale sau europene, pentru a sprijini dezvoltarea sectorului ecologic în Europa. În acest scop, există câteva recomandări-cheie care pot contribui cu succes la asigurarea dezvoltării, implementării și evaluării planului de acțiune pentru sectorul ecologic.

1. Efectuarea unei analize amănunțite a status quo-ului sectorului ecologic, care implică grupuri-cheie ale părților interesate, pentru a identifica necesitățile și prioritățile de dezvoltare relevante

- 1.1 Este necesară înțelegerea sectorului ecologic și unde se află situat în industria agroalimentară, inclusiv a domeniilor politice relevante ale țării sau regiunii, pentru a informa evoluția obiectivelor planului.
- 1.2 Diferitele grupuri de părți interesate, de la factorii de decizie politică și administratorii la producătorii ecologici și convenționali, IMM-uri și societatea civilă, ar trebui să fie implicați îndeaproape în identificarea nevoilor și a priorităților pe baza unei abordări de parteneriat.
- 1.3 Ar trebui să se realizeze o analiză a punctelor tari, a punctelor slabe și a oportunităților și amenințărilor externe (SWOT) ale sectorului ecologic pentru a identifica nevoile și prioritățile specifice de dezvoltare

2. Stimularea implicării participative a părților interesate pe parcursul fazelor de planificare, implementare și evaluare, recunoscând că părțile interesate pot să conducă acțiuni și să beneficieze de ele

- 2.1 O abordare participativă, bazată pe un parteneriat între factorii de decizie și părțile interesate, încurajează asumarea responsabilită-

- ții, asigură un grad înalt de acceptare a rezultatelor procesului și contribuie la atribuirea unor roluri de conducere pentru anumite acțiuni.
- 2.2 Alocarea de timp suficient pentru planificare și consultare (aproximativ 12-18 luni) pentru a informa dezvoltarea obiectivelor și punctelor de acțiune ale planului.
 - 2.3 Un proces transparent și o bună comunicare între diferitele departamente guvernamentale, agenții și părți interesate implicate este esențial.

3. Conectarea planului la strategiile globale ale țării sau ale regiunii pentru a stimula dezvoltarea economică și rurală și pentru a obține beneficii de mediu și alte beneficii societale

- 3.1 Un plan este un instrument strategic pentru consolidarea sectorului ecologic, dar, întrucât este puțin probabil ca guvernele să sprijine dezvoltarea sectorului ecologic doar de dragul lui, trebuie văzut ca un mijloc pentru a atinge un scop și nu ca scop în sine.
- 3.2 Ar trebui să se facă trimitere la politicile europene, naționale sau regionale care au impact asupra dezvoltării durabile a sectorului agroalimentar, inclusiv la domeniile legate de mediu și schimbările climatice, sănătate și bunăstare, precum și creștere economică și creare de locuri de muncă.
- 3.3 Un plan de succes ar trebui să implice departamentele guvernamentale relevante, cum ar fi agricultura și alimentația, sănătatea, educația, dezvoltarea durabilă, mediul și cercetarea, unde un sector ecologic consolidat poate contribui la atingerea scopurilor lor politice.

4. Definirea obiectivelor strategice clare, măsurabile și prioritare, care trebuie atinse într-un interval de timp relevant

- 4.1 Obiectivele trebuie să fie formulate cu precizie pentru a asigura o concentrare clară asupra planului. Obiectivele mai generale pot fi sprijinite de toate părțile interesate, însă obiectivele orientate spre rezultate permit o mai bună orientare a resurselor.
- 4.2 Obiectivele ar trebui să fie ambițioase, dar și realiste și să necesite o prioritizare clară pentru a asigura sprijinul și credibilitatea intereselor principale ale părților interesate.

- 4.3 Este necesar un echilibru adecvat între obiectivele economice, sociale și de mediu care stimulează creșterea pieței ecologice și recunoaște furnizarea bunurilor publice din gestionarea terenurilor ecologice.

5. Selectarea acțiunilor care sunt bine aliniate la obiectivele planului și care răspund în mod clar nevoilor sectorului ecologic din țară sau regiune

- 5.1 Concentrarea pe nevoi specifice, bazată pe analiza status quo-ului, poate contribui la prioritizarea obiectivelor, la o mai bună direcționare și adaptare a acțiunilor și la evitarea transformării planului într-o listă de aspirații.
- 5.2 Este necesară specificarea detaliată a fiecărui punct de acțiune, inclusiv a obiectivelor, resurselor și responsabilităților legate de scopurile generale și obiectivele strategice ale planului.

6. Asigurarea unui echilibru între acțiunile „stimulate de aprovizionare” și cele „cauzate de cerere” care recunosc nevoile IMM-urilor pentru produse de înaltă calitate și pentru bunuri publice din gestionarea terenurilor ecologice

- 6.1 Este nevoie de exploatarea sinergiilor și de evitarea conflictelor dintre punctele de acțiune „stimulate de aprovizionare” (orientate spre producător) și cele „cauzate de cerere” (orientate către consumatori) pentru a sprijini producătorii și IMM-urile să dezvolte lanțuri de aprovizionare noi și existente, în timp ce asigură cerere suficientă pentru produse ecologice.
- 6.2 Ar trebui să se utilizeze pe deplin toate instrumentele politice relevante disponibile la nivel regional, național sau european, care să reflecte contribuția sectorului ecologic la obiective economice și sociale mai largi, dintre care multe provin din gestionarea terenurilor ecologice și nu din piața ecologică.

7. Asigurarea schimbului de cunoștințe și informații pentru a sprijini un sector ecologic în creștere, în special dacă există numeroși participanți noi

- 7.1 Formarea și consilierea profesională specializată este esențială atât pentru producătorii, cât și pentru IMM-urile care doresc să

facă trecerea la sectorul organic. Cunoștințele producătorilor privind gestionarea ecologică a terenurilor sunt esențiale, în timp ce IMM-urile au un rol activ în a lucra direct cu producătorii pentru a îmbunătăți practica și calitatea.

- 7.2 Sunt necesare programe de conștientizare pentru profesioniștii care lucrează cu producătorii noi și existenți și cu IMM-urile implicate în lanțurile de valori ecologice.
- 7.3 Educația formală în sectorul ecologic este, de asemenea, importantă pentru a promova reînnoirea generațiilor și pentru a crea o forță de muncă ecologică mai bună pentru viitor, inclusiv producători, IMM-uri, consilieri, administratori, factori de decizie politică și alți furnizori de servicii.
- 7.4 Ar trebui creat un program de cercetare și inovare și o platformă de cunoștințe care să sprijine colectarea și diseminarea datelor tehnice și de piață, care să încurajeze schimbul de informații între părțile interesate și care să consolideze capacitățile și cunoștințele din sectorul ecologic. La nivelul european, de exemplu, există o finanțare specifică prin programul Horizon 2020 - Programul-Cadru pentru Cercetare și Inovare al UE.

8. Îmbunătățirea accesului consumatorilor și a cetățenilor ecologici la cunoașterea și înțelegerea sectorului ecologic

- 8.1 Campaniile de promovare pot contribui la clarificarea privind ceea ce oferă standardelor ecologice, în ceea ce privește gestionarea durabilă a terenurilor, bunăstarea animalelor și calitatea alimentelor și modul în care pot fi identificate produsele ecologice și unde pot fi găsite.
- 1.2 Finanțare specifică disponibilă la nivelul european, de exemplu, pentru a sprijini părțile interesate din domeniul ecologic care dezvoltă campanii de informare, promovare și acțiuni, ar trebui să fie pe deplin utilizate colectiv atât de producători, cât și de IMM-uri.
- 1.3 Achizițiile publice și private au un mare potențial de a îmbunătăți accesul la produsele alimentare ecologice și de a spori gradul de conștientizare și de înțelegere a consumatorilor și cetățenilor cu privire la producția și consumul durabil de la fermă la furculiță. Inițiativele existente pentru dezvoltarea achizițiilor publice ecologice, cum ar fi standardele naționale și private pentru serviciile de alimentație și serviciile de catering ecologice, precum și orientările voluntare ale UE, pot fi utile în conceperea de noi inițiative.

9. Alocarea de resurse financiare și umane suficiente pentru a pune în aplicare planul, inclusiv finanțări specifice din surse private și publice, care se bazează pe programele existente

- 9.1 Este necesar un personal adecvat în cadrul ministerelor, departamentelor și agențiilor relevante atât pentru dezvoltarea planului, cât și pentru implementarea acestuia. Diferitele nivele și competențe administrative necesare pentru implementarea cu succes trebuie luate în considerare cu atenție.
- 9.2 Un buget specific și dedicat, care să profite de politicile regionale, naționale sau europene existente, poate contribui la realizarea cu succes a tuturor punctelor de acțiune. Vor fi necesare inițiative specifice pentru asigurarea sprijinului politic din partea miniștrilor, a factorilor de decizie și a parlamentarilor.
- 9.3 Sprijinul disponibil pentru activitățile ecologice și durabile de gestionare a terenurilor, investițiile în infrastructură, transferul de cunoștințe și inovarea, de exemplu în cadrul programelor de dezvoltare rurală ale UE, ar trebui să fie pe deplin utilizat.
- 9.4 Dezvoltarea și spiritul antreprenorial al IMM-urilor și alte inițiative ecologice trebuie să fie prioritare în toate fondurile publice relevante, de exemplu Fondurile Europene Structurale și de Investiții și, în special, Fondul European de Dezvoltare Regională, precum și finanțarea cercetării și inovării. Sistemele transparente și simple pentru producători și IMM-uri pentru a obține sprijin sunt esențiale.
- 9.5 Parteneriatele public-private sunt, de asemenea, esențiale pentru ca IMM-urile să investească în produse de înaltă calitate și în livrarea de bunuri publice. Acest lucru ar putea implica organizații și întreprinderi ecologice care licitează individual sau colectiv pentru sisteme sau proiecte specifice europene, naționale sau regionale, precum și pentru a oferi contribuții financiare, indiferent de implicarea directă a guvernului.

10. Integrarea monitorizării și evaluării periodice de la început

- 10.1 Evaluarea este o parte vitală a procesului de învățare din experiențe și/sau de evaluare a impactul implementării planului și ca instrument de sprijinire a dezvoltării planurilor viitoare. Trebuie să se precizeze încă de la început ce tip de evaluare este necesar

și cum și de cine vor fi utilizate rezultatele; acest lucru sporește transparența și responsabilitatea.

- 10.2 Obiective și acțiuni bine concepute vor contribui la procesul de monitorizare și evaluare. Indicatorii specifici, care pot fi cantitativi și/sau calitativi, trebuie să fie strâns legați de obiectivele planului și să echilibreze considerațiile privind costurile și acuratețea. Setul de instrumente ORGAPET, dezvoltat în cadrul proiectului ORGAP, oferă resurse utile pentru alegerea indicatorilor pentru obiective specifice.

Anexa 1: Elementele cheie ale elaborării planurilor de acțiune pentru sectorul ecologic

La începutul dezvoltării Planului de Acțiune pentru Sectorul Ecologic, trebuie luate în considerare elementele cheie enumerate mai jos. Unele elemente-cheie se aplică în general planurilor de acțiune, în timp ce altele sunt specifice sectorului ecologic.

Faza 1: Stabilirea Agendei

Caracteristicile procesului de stabilire a agendei procesului de elaborare a politicilor, în special definirea situațiilor/problemelor specifice care conduc la inițiativa de politică, dacă este cazul.

Ar trebui luată în considerare amploarea inițiativelor politice anterioare în sprijinul sectorului ecologic (dacă există) - inclusiv rezultatul evaluărilor finalizate.

Rezultatele analizei status quo (dacă există) a sectorului ecologic. Analiza status quo a sectorului ecologic este precursorul definirii obiectivelor.

Rezumatul cadrului legislativ relevant, cum ar fi Cadrul politic al UE pentru sprijinirea dezvoltării sectorului ecologic.

Faza 2: Formularea politicilor

S Stabilirea unor obiective clare și lipsite de ambiguitate, care ar trebui să fie "SMART" (Specifice, Măsurabile, Realizabile, Relevante și Dependente de timp), dar și luarea în considerare a sistemelor complexe și a obiectivelor multiple inerente sectorului ecologic. Acestea ar trebui să ia în considerare relația dintre obiectivele economice, sociale și de mediu la nivel înalt, și obiectivele strategice.

Definirea motivațiilor și mecanismelor obiectivelor de politică și a măsurilor/punctelor de acțiune ("teoria programelor") și relevanța acestora pentru atingerea obiectivelor strategice.

O evaluare a opțiunilor de politică alternative (complementare sau exclusive) relevante care urmează să fie puse în aplicare.

O analiză a conflictelor și a sinergiilor (coerenței) măsurilor posibile de politică și a riscului de eșec, inclusiv o atenție cuvenită diferitelor accente pe care le vor avea diferite părți interesate (de exemplu, orientarea valorii etice versus orientarea pură de piață) - rezultatele pot presupune ajustări ale obiectivelor și măsurilor de politică.

Trebuie selectați indicatori care sunt relevanți pentru factorii de decizie. Aceștia pot fi dezvoltati prin definirea și gruparea declarațiilor de impact într-un proces participativ și trebuie să fie strâns legați de obiectivele și scopurile părților interesate. Trebuie să fie descriși și eventual cuantificați. Cu toate acestea, alegerea acestora este, de asemenea, influențată de costurile de obținere a datelor referitoare la beneficiile pe care datele le vor aduce. ORGAPET include o listă de indicatori, relevantă pentru politicile privind sectorul ecologic.

Asigurarea că aspectele legate de monitorizare și evaluare sunt abordate în mod corespunzător încă de la început și sunt integrate pe deplin în planificarea și gestionarea programelor.

Faza 3: Implementare

Definirea instituției/instituțiilor responsabilă/responsabile de implementarea planului de acțiune (descriind tipul și afilierea, de exemplu, guvernamental/non-guvernamental) și caracteristicile principale ale instituției/ instituțiilor legată/legate de înțelegerea, disponibilitatea și capacitățile acestora în ceea ce privește obiectivele stabilite ale politicii.

Alocarea unui buget separat și a unor resurse de personal pentru punerea în aplicare a planului de acțiune.

Înțelegerea problemelor/constrângerilor administrative specifice care pot afecta implementarea.

Găsirea de soluții de parteneriat public-privat pentru o implementare eficientă cu toți actorii implicați.

Faza .4: Evaluare

Utilizarea unui standard de evaluare general acceptat, dar, de asemenea, dezvoltarea unor indicatori specifici (standarde) adecvați planului național de acțiune; ORGAPET oferă o procedură pentru selectarea indicatorilor și a exemplelor.

Efectuarea unei distincții clare între fapte și domenii mai deschise pentru interpretare prin includerea părților interesate și asigurarea disponibilității suficiente a datelor și resursele necesare pentru colectarea datelor.

Analiza principalilor actori implicați în procesul de luare a deciziilor și implementare.

Evaluarea nivelului angajamentului politic față de plan (foarte scăzut, scăzut, moderat, ridicat sau foarte ridicat).

Considerarea situației care ar fi existat dacă planul de acțiune sau alte politici nu ar fi fost implementate (analiza "contrafactuală").

Evaluarea planului de acțiune, dacă a fost relevant pentru problema inițială; dacă nu mai este relevant, se efectuează examinarea factorilor care s-au modificat.

Anexa 2: Sumar/ Rezumat al ORGAPET

Mai jos este o descriere mai detaliată a conținutului ORGAPET, care poate fi găsit pe site-ul ORGAP www.orgap.org/orgapet.

Sistemul de Instrumente de Evaluare a Planului de Acțiune pentru Sectorul Ecologic (ORGAPET) este o colecție de surse diferite de informații/date și instrumente de evaluare, inclusiv, tehnici participative, evaluări cantitative și metode de identificare a indicatorilor relevanți, care pot fi utilizați selectiv pentru a satisface nevoile unei evaluări specifice a planurilor de acțiune regionale, naționale sau europene pentru sectorul ecologic.

Sistemul de instrumente este structurat în jurul "compartimentelor" sau a secțiunilor care conțin "instrumente" care îndeplinesc diferite funcții. Fiecare secțiune conține un document de ansamblu și o serie de anexe care detaliază o serie de abordări metodologice (inclusiv documente de fond, surse de date relevante și alte elemente), precum și exemple privind modul în care acestea au fost aplicate în cazuri specifice, de exemplu evaluări și ateliere realizate ca parte a proiectului ORGAP. Structura ORGAPET este rezumată mai jos.

Partea A: Origine și context

- O introducere în planurile europene și în alte planuri de acțiune pentru sectorul ecologic și în mecanismele prin care instrumentele politice afectează dezvoltarea sectorului ecologic,
- O prezentare a principiilor care stau la baza evaluării politicilor și a măsurilor luate în planificarea evaluărilor;
- Un ghid al importanței implicării părților interesate în toate etapele procesului de politici și modalități de a face acest lucru în mod eficient.

Secțiunea A1: Introducere în planurile de acțiune pentru sectorul ecologic și ceea ce acoperă proiectul ORGAP:

- Contextul politicii pentru Planul European de Acțiune pentru sectorul ecologic și pentru planurile naționale de acțiune,

- raționamentul pentru evaluarea acestor planuri, precum și
- originea proiectului ORGAP și al Sistemului de Instrumente de Evaluare a Planului de Acțiune pentru Sectorul Ecologic (ORGAPET), susținute de
- detalii privind planul UE de acțiune pentru sectorul ecologic, informații privind progresele sale în materie de implementare, răspunsuri la plan din partea grupurilor principale de părți interesate și
- o evaluare comparativă a planurilor naționale de acțiune derulate în cadrul proiectului ORGAP.

Secțiunea A2: Principiile evaluării politicilor cu privire la planurile de acțiune pentru sectorul ecologic includ:

- O introducere pentru factorii de decizie și alte părți interesate cu privire la natura și principiile evaluării politicilor,
- exemple de cadre de evaluare a politicilor europene, inclusiv abordarea EVALSAT (și mai veche MEANS) utilizată de Comisia Europeană pentru evaluarea programelor socio-economice și care a fost utilizată ca bază pentru ORGAPET,
- o revizuire a caracteristicilor speciale ale evaluărilor planului de acțiune pentru sectorul ecologic și a implicării acestora în proiectarea ORGAPET,
- informații suplimentare detaliate privind principiile de evaluare și politicile agricole ecologice din surse academice și guvernamentale.

Secțiunea A3: Cum influențează politica dezvoltarea agriculturii ecologice?

- Modul în care o înțelegere teoretică solidă a mecanismelor prin care intervențiile politice influențează un sector (teoria programelor) poate contribui la eficientizarea intervențiilor politice; și
- ce teorii specifice ale programului ar putea fi aplicabile în contextul politicilor și planurilor de acțiune privind agricultura ecologică, susținute de exemplele din anexe din cercetările anterioare privind dezvoltarea politicii agriculturii ecologice în Europa.

Secțiunea A4: Implicarea părților interesate în proiectarea, implementarea și evaluarea programelor

- Rolul și necesitatea includerii părților interesate în toate etapele procesului de politici,
- aspecte legate de identificarea părților interesate,

- modalități de asigurare a implicării efective a părților interesate, inclusiv exemple de abordări participative utilizate în contextul planurilor oficiale de acțiune și în atelierele de cercetare,
- material suplimentar semnificativ privind perspectivele oficiale privind implicarea părților interesate și exemple de implicare a părților interesate în practică.

Secțiunea A5: Planificare și evaluare

- Procesul de elaborare și implementare a planurilor de acțiune, inclusiv eficacitatea implicării părților interesate, și
- logica, sinergiile, prioritățile și riscurile de eșec ale conținutului planului de acțiune.

Partea B: Evaluarea proiectării și implementării programelor

- Procesul de elaborare și implementare a planurilor de acțiune, inclusiv eficacitatea implicării părților interesate, și
- logica, sinergiile, prioritățile și riscurile de eșec ale conținutului planului de acțiune.

Secțiunea B1: Evaluarea procesului de proiectare și implementare a programului

- Procesul de elaborare a politicilor și de luare a deciziilor, inclusiv potențialul de conflict sau colaborare și necesitatea integrării principiilor buneii guvernări,
- procesul de implementare a politicilor, inclusiv aspecte specifice legate de implementarea politicii UE în Statele Membre și potențialul de eșec a implementării, susținut de
- o listă de verificare care rezumă principalele aspecte care trebuie luate în considerare și referințe extinse care oferă informații academice privind problemele, precum și lecții învățate din cercetarea privind politica ecologică.

Secțiunea B2: Evaluarea coerenței și a riscului de eșec al planurilor de acțiune

- Utilizarea analizei logice pentru a structura obiectivele programului și pentru a evalua coerența programelor,

- evaluarea sinergiilor și a conflictelor din cadrul programelor,
- prioritizarea activităților, și
- evaluarea riscului de eșec al măsurilor individuale, susținută de
- o listă de verificare care să rezume principalele aspecte care trebuie avute în vedere și anexele care ilustrează aplicarea acestor tehnici în contextul proiectului ORGAP și al planului de acțiune al UE.

Secțiunea B3: Metode de evaluare a nivelului și naturii implicării părților interesate

- Perspectivele părților interesate și modul în care acestea influențează implicarea potențială în diferite etape,
- chestiuni de luat în considerare în evaluarea implicării părților interesate, rezumate într - o listă de verificare, și
- exemple de tehnici precum analiza rețelelor care pot fi utilizate pentru a sprijini evaluarea.

Partea C: Evaluarea efectelor programului

- Proceduri de sprijinire a identificării și măsurării efectelor planurilor de acțiuni ecologice asupra sectorului ecologic și asupra obiectivelor mai largi ale politicilor; inclusiv
- definirea obiectivelor, indicatorilor și criteriilor relevante pentru evaluarea performanței,
- sugestii pentru indicatori generici care au legătură cu sursele și metodele de date; și
- utilizarea tehnicilor de judecată a experților în situațiile în care datele sunt slabe sau relațiile cauză/efect nu sunt clare.

Secțiunea C1: Metode de identificare a obiectivelor care trebuie evaluate

- Cum pot fi identificate și clarificate atât obiectivele implicite, cât și cele explicite, ca bază pentru evaluarea realizărilor reale ale planurilor de acțiune, utilizând abordarea analizei logice specificată în Secțiunea B2,
- modul în care diferențierea nivelurilor ierarhice de obiective poate reflecta obiectivele diferitelor grupuri de părți interesate,
- posibilele obiective generice care ar putea fi aplicabile evaluării planului de acțiune, ilustrate cu referire la planul de acțiune ecologic

al UE, la principiile IFOAM și la orientările strategice ale Comisiei privind dezvoltarea rurală.

Secțiunea C2: Metode de definire a indicatorilor

- Natura și clasificarea indicatorilor pentru a reflecta diferitele tipuri de efecte ale programului,
- modul în care indicatorii adecvați pot fi identificați utilizând instrucțiuni de impact și diagrame de efecte pentru a stabili legătura dintre acțiunile și obiectivele politicilor,
- modalitatea de asigurare a calității indicatorilor, utilizând, ca exemplu, planul de acțiune al UE;
- exemple de indicatori utilizați în alte contexte (dezvoltare rurală, impact asupra mediului).

Secțiunea C3: Indicatori generici

- Un set de indicatori-cheie care reflectă diferitele categorii de efect și obiective diferite; cu o distincție făcută între
- indicatori primari care ar putea fi relevanți și posibili pentru a fi cuantificați în ceea ce privește majoritatea evaluărilor planului de acțiune; și
- indicatori secundari care pot fi relevanți numai în circumstanțe specifice sau pot fi mai dificil de cuantificat, susținuți de
- metodologii și fișe de date, surse de date și exemple de indicatori relevanți utilizați în alte contexte.

Secțiunea C4: Utilizarea judecății experților (inclusiv a părților interesate)

- Tehnicile care pot fi utilizate în cazul în care indicatorii sunt dificil de cuantificat, sau relațiile cauzale între acțiunile politicilor și impactul final sunt dificil de stabilit, datorită numărului de efecte intermediare sau a complexității elementelor care interacționează, inclusiv
- feedback-ul părților interesate, grupurile de interese și metode mai formale de judecată a experților, cum ar fi tehnica Delphi și Nominal Group, susținute de
- exemple privind modul în care tehnicile au fost aplicate în contextele de cercetare în domeniul politicilor ecologice și orientările pentru aplicarea acestora.

Partea D: Sinteză

- Tehnici de integrare și interpretare a rezultatelor evaluărilor complexe; și
- Exemple de evaluări ale planurilor de acțiune pentru sectorul ecologic care au fost realizate anterior.

Secțiunea D1: Integrarea și interpretarea rezultatelor

- Gama de aspecte care trebuie abordate în interpretarea rezultatelor, inclusiv modul în care se interpretează rezultatele din mai multe obiective, care permit compromisuri și conflicte și prioritățile diferitelor părți interesate,
- utilizarea experților (inclusiv părți interesate relevante) pentru a face judecăți pe baza cunoștințelor lor directe și a înțelegerii problemelor specifice,
- metode formale, cum ar fi analiza multi-criterială și analiza cost-beneficiu, care pot fi utilizate pentru a sprijini procesul de sinteză.

Secțiunea D2: Exemple de evaluări existente

- Experiențe de evaluare din Germania, Danemarca, Olanda și Anglia, precum și
- o evaluare a lecțiilor de învățat din aceste evaluări pregătite ca parte a proiectului ORGAP.

Referințe

- 1 Schmid O., Dabbert S., Eichert C., Gonzalez V., Lampkin N., Michelsen J., Slabe A., Stokkers R., Stolze M., Stopes C., Wollmuthová P., Vairo D., Zanoli R. (2008). Planuri de acțiuni ecologice. Dezvoltare, implementare și evaluare. Un manual de resurse pentru sectorul de alimentație și agricultură ecologică. Institutul de Cercetări a Agriculturii Ecologice (FiBL), Frick și IFOAM EU, Bruxelles. Disponibil pe pagina: www.orgapet.org
- 2 Lampkin N.H, Schmid O., Dabbert S., Michelsen J., Zanoli R. eds. (2008). Set de instrumente pentru evaluarea Planului de acțiuni (ORGAPET). Institutul de Științe Biologice, de Mediu și Științe Rurale, Universitatea Aberystwyth, Aberystwyth și Institutul de Cercetări a Agriculturii Ecologice (FiBL), Frick. Disponibil pe pagina: orgapet.org
- 3 Organic farming originated at the end of the 19th century, based on the knowledge of biologically oriented agricultural science, the visions of the reform movements in Western Europe and North America and an interest in farming systems in the Far East. A significant influence was the founding of biodynamic agriculture in the 1920s, with the emergence of strongly organised movements in the United Kingdom, France and Switzerland in the 1940s, leading to the first organic production standards in the 1960s. For more information see Lockereetz O. ed. (2007). Organic Farming: An International History. CABI, Wallingford
- 4 IFOAM (2005). Principiile Agriculturii Ecologice. IFOAM, Bonn. Disponibil pe pagina: www.ifoam.bio/sites/default/files/poa_english_web.pdf
- 5 IFOAM (2005). Definiția Agriculturii Ecologice. IFOAM, Bonn. Disponibil pe pagina: www.ifoam.bio/en/organic-landmarks/definition-organic-agriculture
- 6 Lampkin N., Measures M., Padel S. eds. (2017). Manualul pentru Managementul Agriculturii Ecologice. Centrul de Cercetare Ecologică – Elm Farm, Newbury
- 7 Lampkin N., Padel S. (1994). Economia Agriculturii Ecologice: O Perspectivă Internațională. CAB International, Wallingford Citată în: Lampkin N., Measures M., Padel S. eds. (2017). Manualul pentru Managementul Agriculturii Ecologice
- 8 IFOAM – Organics International (2017). NORMELE IFOAM pentru Producția și Procesarea ecologică (Versiunea 2014). IFOAM – Organics International, Bonn. Disponibil pe pagina: www.ifoam.bio/sites/default/files/ifoam_norms_july_2014_t.pdf
- 9 IFOAM EU (2015). Transformarea alimentelor și agriculturii – O viziune ecologică pentru Europa în 2030. IFOAM EU, Brussels. Disponibil pe pagina: www.ifoameu.org/sites/default/files/413-ifoam-vision-web.pdf; IFOAM EU, (2017). Transformarea alimentației și a agriculturii – Este posibil: O hartă Ecologică către Sisteme Sustenabile de Alimentație și Agricultură în Europa. IFOAM EU, Bruxelles. Disponibil pe pagina: www.ifoam-eu.org/sites/default/files/ifoameu_vision_making_it_happen_leaflet_final_201708.pdf. Informații suplimentare despre Viziune UE IFOAM 2030 și Harta sunt disponibile pe pagina: euorganic2030.bio; IFOAM – Organics International. (2016). Organic 3.0: Pentru o agricultură și un consum cu adevărat durabile ediția a doua actualizată. IFOAM - Organics International, Bonn. Disponibil la: www.ifoam.bio/sites/default/files/organic3.0_v2_web_0.pdf
- 10 Willer H., Lernoud J. eds. (2018). Lumea Agriculturii Ecologice. Statistici și Tendințe Emergente 2018. Institutul de cercetare a Agriculturii Ecologice (FiBL), Frick, IFOAM – Organics International, Bonn. Cele mai recente producții ecologice cheie și tendințele pieței în Europa sunt disponibile la: www.ifoam-eu.org/en/organic-europe. Seturi de date mai detaliate sunt disponibile la: www.organicdatanetwork.net
- 11 Stolze M., Zanoli R., Meredith S. (2016). Ecologic în Europa: Extinderea dincolo de o Nișă. In: Meredith, S., Willer, H. eds. (2016). Ecologic în Europa. Perspective și evoluții 2016. IFOAM EU, Bruxelles și Institutul de cercetare a Agriculturii Organice (FiBL), Frick, paginile 12-19

- 12 Zanolli R. ed. (2004). Consumatorul European și Alimentația Ecologică. Inițiative de marketing ecologic și dezvoltare rurală, Vol. 4. Școala de management și Afaceri, Universitatea Wales, Aberystwyth
- 13 Stolze M., Lampkin N. (2009). Politica pentru agricultura ecologică: Explicație rațională și concepte. *Politica Alimentației* 34(3), 237. Disponibilă pe pagina: orgprints.org/26229/
- 14 Printre proprietarii ecologici privați cu etichete proprii se regăsesc Bio Austria (Austria), Biogarantie (Belgia), Bio Suisse (Elveția), CAAE (Spania), Debio (Norvegia), ICEA (Italia), KRAV (Suedia), Bioland și Naturland (Germania) și Soil Association (Regatul Unit)
- 15 În prezent, sectorul alimentar ecologic nu intră sub incidența Regulamentului, dar poate fi acoperit de reglementările naționale și / sau standardele private
- 16 Regulamentul (CE) nr. 834/2007 al Consiliului privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice. Disponibil pe pagina: eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:189:0001:0023:EN:PDF
- 17 Regulamentul (CE) nr. 889/2008 al Comisiei care stabilește normele detaliate privind producția ecologică, etichetarea și controlul. Disponibil pe pagina: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R0889&from=EN. Regulamentul (CE) nr. 1235/2008 al Comisiei care stabilește normele detaliate privind regimul importurilor de produse ecologice din țări terțe. Disponibil pe pagina: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R1235&from=EN.
- 18 Deși sectorul ecologic european a fost în mare parte de acord cu obiectivele revizuirii regulamentului, o serie de dispoziții prevăzute în propunerea legislativă a Comisiei au fost criticate în mod considerabil de către numeroși actori ecologici din întregul sector: a se vedea punctul IFOAM UE (2014) Poziția la propunerea Comisiei pentru o nouă reglementare ecologică: O hartă pentru o creștere durabilă a sectorului ecologic al UE. IFOAM UE, Bruxelles. Disponibil pe pagina: www.ifoam-eu.org/sites/default/files/ifoameu_regulation_position_paper_roadmap_growth_organic_sector_20141110_0.pdf
- 19 Comisia Europeană (2015). Fondurile Structurale și de Investiții Europene 2014-2020: Texte și Comentarii Oficiale. Disponibil pe pagina: ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/blue_book/blueguide_en.pdf; Comisia Europeană (2017). Raportul strategic 2017 privind punerea în aplicare a Fondurilor Structurale și de Investiții Europene. COM (2017) 755 final. Disponibil pe pagina: eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:25062b11-e00c-11e7-9749-01aa75ed71a1.0013.02/DOC_1&format=PDF
- 20 Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR). Disponibil pe pagina: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1305&from=RO
- 21 Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 privind Fondul European de Dezvoltare Regională și dispozițiile specifice privind obiectivul Investiții pentru creștere și locuri de muncă. Disponibil pe pagina: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1301&from=EN
- 22 Regulamentul (UE) Nr. 1304/2013 privind Fondul European Sociale. Disponibil pe pagina: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1304&from=en
- 23 Regulamentul (UE) Nr. 508/2014 privind Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime. Disponibil pe pagina: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0508&from=EN
- 24 Regulamentul (UE) Nr 1300/2013 privind Fondul de Coeziune. Disponibil pe pagina: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1300&from=EN
- 25 Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a normelor privind plățile directe plătite agricultorilor în cadrul schemelor de sprijin în cadrul politicii agricole comune. Disponibil pe pagina: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1307&from=RO
- 26 Stolze M., Sanders J., Kasperczyk N., Madsen G., Meredith S. (2016). PAC 2014-2020: Agricultură ecologică și perspectivele de stimulare a bunurilor publice. IFOAM UE,

Bruxelles. Disponibil pe pagina: www.ifoam-eu.org/sites/default/files/ifoameu_study_organic_farming_cap_2014_2020_final.pdf. PAC 2014-2020 a înregistrat o schimbare semnificativă și la fel de controversată a FEAGA prin introducerea unei componente de ecologizare a plăților directe (reprezentând 30% din plata de bază). Datorită beneficiilor lor pentru mediul înconjurător, fermierii ecologici, care primesc plăți directe, sunt recunoscuți ca fiind verzi prin definiție și, prin urmare, sunt eligibili în mod automat pentru această componentă, fără a mai fi necesară nicio altă acțiune. În timp ce componenta ecologică se aplică atât producătorilor ecologici, cât și celor neecologici, impactul acestora asupra sectorului agricol mai larg rămâne controversat. În conformitate cu cele câteva evaluări, în principal ex ante, care au fost finalizate până în prezent, se pare că, componenta de ecologizare a avut un impact prea mic sau deloc asupra creșterii capacității PAC de a stimula performanța ecologică.

- 27 Stolze M., și colab. (2016). PAC 2014-2020. Olanda este singurul Stat Membru din UE care nu oferă sprijin public pentru conversia și întreținerea ecologică
- 28 Gerrard C. L., Smith L. G., Pearce B., Padel S., Hitchings R., Measures M., Cooper N. (2012). Bunuri publice și agricultură. În: Lichtfouse E. ed. (2012). Agricultura pentru siguranța alimentației și a apei. Springer, Dordrecht. Pentru informații suplimentare privind conceptul de bunuri publice în politica agricolă a UE, a se vedea Cooper T., Hart K., Baldock D. (2009). Furnizarea de Bunuri Publice prin Agricultură în Uniunea Europeană. Institutul pentru Politica Europeană de Mediu (IEEP), Londra. Disponibil pe pagina: ieep.eu/archive_uploads/457/final_pg_report.pdf
- 29 Sanders J. ed. (2013). Evaluarea legislației UE privind agricultura ecologică. Thünen Institutul de Economie Agricolă, Braunschweig. Disponibil pe pagina: ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/evaluation/market-and-income-reports/2013/organic-farming/fulltext_en.pdf; Schader C., Lampkin N., Christie M., Nemecek T., Gaillard G., Stolze M. (2013). Evaluarea rentabilității sprijinului agriculturii ecologice ca măsură de agromediu la nivelul sectorului agricol elvețian. Politica privind utilizarea terenurilor 31, 196-208
- 30 Sanders J. Stolze M., Padel S. eds. (2011). Utilizarea și eficiența măsurilor de sprijin public care vizează agricultura ecologică. Institutul Johann Heinrich von Thünen (vTI), Braunschweig. Disponibil pe pagina: ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/external-studies/2012/organic-farming-support/full_text_en.pdf
- 31 Stolze M., et al. (2016). CAP 2014-2020
- 32 Dabbert S., Häring A., Zanoli R. (2004). Agricultura Ecologică - Politici și Perspective. Zed Books, Londra; Sanders J., și colab. eds. (2011). Utilizarea și eficiența măsurilor de sprijin public care vizează agricultura ecologică.
- 33 Stolze, M., et al. (2016). CAP 2014-2020
- 34 Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Consiliului de instituire a unei organizări comune a piețelor în sectorul produselor agricole. Disponibil pe pagina: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1308&from=EN
- 35 Regulamentul (UE) 2016/791 privind schema de ajutor pentru furnizarea de fructe și legume, banane și lapte în unitățile de învățământ. Disponibil pe pagina: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0791&from=EN
- 36 ICLEI (2008). Alimentația & Achizițiile de Alimente (GPP). Un set de instrumente elaborat pentru Comisia Europeană de către ICLEI - Guvernele Locale pentru Durabilitate. Disponibil pe pagina: ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/food_GPP_product_sheet.pdf. În momentul publicării, Orientările UE din 2008 sunt în curs de revizuire, o nouă versiune fiind prevăzută a fi publicată în 2018
- 37 Informații suplimentare despre Programul Horizon 2020 - Programul-cadru al UE pentru Cercetare și Inovare este disponibil pe pagina: ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en
- 38 Informații suplimentare despre EIP-AGRI sunt disponibile pe pagina: ec.europa.eu/

- eip/agriculture/. Exemple specifice de Grupuri Operaționale din sectorul ecologic sunt disponibile pe pagina: tporganics.eu/organic-operational-groups
- 39 Informații suplimentare despre CORE Organic sunt disponibile pe pagina: www.coreorganic.org/
 - 40 Informații suplimentare despre TP Organics sunt disponibile pe pagina: www.tporganics.eu
 - 41 Stolze M., Lampkin N. (2006). Politicile europene privind agricultura ecologică: o prezentare generală. Lucrare prezentată la Congresul Ecologic Comun, Odense, Danemarca, 30-31 mai 2006
 - 42 Compilarea nepublicată a datelor de la cordis.europa.eu de către Lampkin N. (2008).
 - 43 Adaptat de la Schmid O., Padel S., Lampkin N., Meredith S. (2015). Planuri de acțiuni ecologice: Un ghid pentru Părțile Interesate. IFOAM UE, Bruxelles. Disponibil pe pagina: www.ifoam-eu.org/sites/default/files/ifoameu_organic_action_plans_guide_report_2015.pdf; Ministerul Agriculturii și Silviculturii din Franța. (2013). Program Ambition Bio. Ministerul Agriculturii și Silviculturii, Paris. Disponibil pe pagina: agriculture.gouv.fr/telecharger/59431?token=bfddc139120c5e4425d9e97a7154ab8a
 - 44 Dabbert S., și colab. (2004). Agricultura ecologică; Sanders J., Stolze M., Padel S. eds. (2011). Utilizarea și eficiența măsurilor de sprijin public care vizează agricultura ecologică
 - 45 Schmid O., Padel S., Lampkin N., Meredith S. (2015). Planuri de acțiuni ecologice: Un Ghid pentru Părțile Interesate. IFOAM UE, Bruxelles. Disponibil pe pagina: www.ifoam-eu.org/sites/default/files/ifoameu_organic_action_plans_guide_report_2015.pdf
 - 46 Comisia Europeană (2004). Planul european de acțiuni pentru alimentația și agricultura ecologică. COM (2004) 415 final. Disponibil pe pagina: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52004DC0415&from=EN
 - 47 Comisia Europeană (2014). Plan de Acțiuni pentru Viitorul Producției Ecologice în Uniunea Europeană. COM (2014) 179 final. Disponibil pe pagina: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2014:0179:FIN
 - 48 Schmid O., și colab. (2015). Planuri de Acțiuni Ecologice; Pentru mai multe informații despre Planul de Acțiuni Ecologice din Saxonia Inferioară 2025, consultați *Ökologisch • tiergerecht • verbrauchernah - Aktionsplan für mehr Ökolandbau in Niedersachsen*. (n.d.) Disponibil pe pagina: www.ml.niedersachsen.de/download/110380/Aktionsplan_Oekolandbau_Niedersachsen.pdf
 - 49 Schmid O., et al. (2015). Planuri de Acțiuni Ecologice
 - 50 Schmid O., et al. (2008). Planuri de Acțiuni Ecologice
 - 51 Schmid O., et al. (2015). Planuri de Acțiuni Ecologice
 - 52 Schmid O., et al. (2008). Planuri de Acțiuni Ecologice
 - 53 Schmid O., et al. (2015). Planuri de Acțiuni Ecologice
 - 54 Stolze M., și colab. (2007). Documentația privind Planurile Naționale de Acțiune pentru Sectorul ecologic
 - 55 ORGAPET Secțiunea B1
 - 56 Pentru mai multe informații a se consulta ORGAPET Secțiunea A4 și B1
 - 57 Lampkin N., et al. eds. (2008). Instrumentele de Evaluare a Planului de Acțiuni Ecologice (ORGAPET)
 - 58 Guvernul scoțian (2016). „Amibițiile ecologice: Un Plan De Acțiuni Pentru Sectorul Ecologic în Scoția 2016-2020”. Guvernul Scoției, Edinburgh, disponibil pe pagina: www.sruc.ac.uk/info/120636/scottish_organic_action_plan
 - 59 Pentru mai multe informații consultați ORGAPET secțiunile B2/C1
 - 60 Häring A., Vairo D., Zanolli R., Dabbert S. (2008). Dezvoltarea Politicii Privind Agricultura

- Ecologică în UE: Cu ce pot contribui procesele multi-părți interesate? Politica alimentară 34 (3), 265-272. A se vedea de asemenea ORGAPET Secțiunea A4-4.4
- 61 Pentru mai multe informații consultați ORGAPET Secțiunea C1
- 62 Ministerul Federal German al Alimentației și Agriculturii (2017). Extras din „Agricultura ecologică - o strategie de viitor”. Ministerul Federal al Alimentației și Agriculturii, Berlin. Disponibil pe pagina: www.bmel.de/SharedDocs/Downloads/EN/Publications/OrganicFarmingLookingForwards.pdf?__blob=publicationFile
- 63 A se consulta de asemenea ORGAPET Secțiunea B2-2
- 64 A se consulta de asemenea ORGAPET Secțiunea B2
- 65 A se consulta de asemenea ORGAPET Secțiunea A3
- 66 A se consulta de asemenea ORGAPET Secțiunea B2-3
- 67 Adaptat de la Comisia Europeană (2014). Plan de Acțiune Pentru Viitorul Producției Ecologice în Uniunea Europeană.
- 68 A se consulta de asemenea ORGAPET Secțiunea B2-4
- 69 A se consulta de asemenea ORGAPET Secțiunea C4
- 70 A se consulta de asemenea ORGAPET Secțiunea B2-4
- 71 A se consulta de asemenea ORGAPET Secțiunea A4
- 72 Comisia Europeană (2001). Guvernanța Europeană - O Carte Albă. COM (2001) 428 final. Disponibil pe pagina: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52001DC0428&from=EN
- 73 Dabbert S., et al. (2004). Agricultură Ecologică
- 74 Alroe H.F., Noe E. (2008). ce face agricultura ecologică să se dezvolte - protest, înțelegere sau comercializare? O abordare polio-oculară a dinamicii și guvernării agriculturii ecologice. Jurnalul Internațional al Resurselor Agricole, Guvernanare și Ecologie 7 (1), 55-22
- 75 Rouault, A. (2018). comunicare personală; Mai multe informații despre Pacte d'ambition régionale pour l'Agriculture Biologique 2017-2020 sunt disponibile pe pagina: draaf.nouvelle-aquitaine.agriculture.gouv.fr/IMG/pdf/pacte_signe_cle4a46bc.pdf
- 76 Stolze M., și colab. (2007). Documentația privind Planurile Naționale de Acțiune pentru Sectorul ecologic
- 77 De Bono E. (2003). De ce atât de prost? Cum Rasa Umană Nu A Învățat Niciodată Să Gândească. Blackall Publishing, Dublin
- 78 Problemele rezumate aici sunt discutate mai detaliat în Secțiunea B1 a Planului ORGAPET
- 79 Guvernul finlandez (2013). MAI ORGANIC! Programul de dezvoltare guvernamentală pentru sectorul produselor ecologice și obiectivele până în 2020. Ministerul Agriculturii și Pădurilor, Helsinki. Disponibil pe pagina: mmm.fi/documents/1410837/1890227/Luomualan_kehittamisohjelmaEN.pdf/1badaefc-bc12-4952-a58a-37753f8c24ad; Rahtola, M. (2018). Comunicare personală.
- 80 Ministerul Alimentației, Agriculturii și Pescuitului din Danemarca (2015). Planul de acțiune pentru sectorul ecologic pentru Danemarca: Lucrând împreună pentru mai multe produse ecologice. Ministerul Alimentației, Agriculturii și Pescuitului, Copenhaga. Disponibil pe pagina: en.fvm.dk/fileadmin/user_upload/FVM.dk/Dokumenter/Landbrug/Indsatser/Oekologi/7348_FVM_OEkologiplanDanmark_A5_PIXI_English_Web.pdf; În ultimii ani, acest parteneriat public-privat a slăbit semnificativ la nivel național datorită schimbării guvernului și a priorităților sale politice. Cu toate acestea, o astfel de colaborare continuă în diferite părți ale Danemarcei la nivel local, Kyed, S. (2018). comunicare personală.
- 81 Pentru mai multe informații detaliate și referințe a se consulta ORGAPET Secțiunea B2-5
- 82 Pentru mai multe informații a se consulta ORGAPET Secțiunea A2
- 83 Pentru mai multe informații a se consulta ORGAPET Secțiunea A5

- 84 Pentru mai multe informații a se consulta ORGAPET Secțiunea A2
- 85 Stockmann R. (2004). Was ist eine gute Evaluation? CEVAL, Arbeitspapier Nr. 9. Centrum für Evaluation, Saarbrücken. Available at: www.ceval.de/modx/fileadmin/user_upload/PDFs/workpaper9.pdf
- 86 A se consulta ORGAPET Secțiunea A4.
- 87 A se consulta ORGAPET Secțiunea A5
- 88 Pentru mai multe informații a se consulta ORGAPET A5 catalog.
- 89 ORGAPET Secțiunea A5. Tabelul A5-3 adaptat de la Comisia Europeană (1999). Colecția MEANS: „Evaluarea Programelor Socio-Economice”, Vol. 1-6. Oficiul pentru Publicații Oficiale al Comunităților Europene, Luxemburg
- 90 ORGAPET Secțiunea A5: Tabelul A5-4; adaptată de Comisia Europeană (1999). Colecția MEANS91
- 91 A se consulta ORGAPET Secțiunea B1 și Secțiunea B2
- 92 A se consulta ORGAPET Secțiunea C
- 93 A se consulta ORGAPET Secțiunea D
- 94 Ministerul Agriculturii din Cehia (2016). Planul de acțiune ceh pentru dezvoltarea agriculturii ecologice 2016-2020 „, Ministerul Agriculturii din Cehia, Praga, disponibil pe pagina: eagri.cz/public/web/file/442986/Akcni_plan_CR_pro_rozvoj_EZ_Czech_Action_Plan_for_Development_of_OF.pdf
- 95 Schmid O., et al., (2015). Planuri de Acțiuni pentru Sectorul Ecologic
- 96 Pentru mai multe informații despre evaluările planurilor de acțiune naționale, consultați ORGAPET D2
- 97 Pentru mai multe informații a se consulta ORGAPET Partea B
- 98 For more information see Section B1
- 99 A se consulta ORGAPET Secțiunea C1
- 100 A se consulta ORGAPET Secțiunea B2
- 101 A se consulta ORGAPET Secțiunea B3
- 102 A se consulta ORGAPET Secțiunea C3
- 103 A se consulta ORGAPET Secțiunea A5
- 104 A se consulta de asemenea ORGAPET Secțiunile B2 și C1
- 105 Pentru mai multe informații consultați ORGAPET Secțiunea C1
- 106 A se consulta de asemenea ORGAPET Secțiunea B2-3
- 107 A se consulta de asemenea ORGAPET Secțiunea B2-5
- 108 A se consulta Anexa Planului ORGAPET Secțiunea B2 pentru mai multe detalii
- 109 A se consulta de asemenea ORGAPET Secțiunea B3
- 110 Pentru mai multe informații a se consulta ORGAPET Secțiunea B3
- 111 A se consulta ORGAPET Secțiunile A4 și C4
- 112 Pentru mai multe informații a se consulta ORGAPET Secțiunile C2 și C3
- 113 Pentru mai multe informații a se consulta ORGAPET Secțiunea C4
- 114 ORGAPET Secțiunea C2 oferă îndrumări suplimentare cu privire la procesul de elaborare a indicatorilor, în timp ce Secțiunea C3 oferă detalii despre indicatorii generici care s-au dovedit relevanți pentru evaluarea planului de acțiune pentru sectorul ecologic
- 115 Comisia Europeană (1999). Colecția MEANS: „Evaluarea Programelor Socio-Economice”, Vol. 1-6. Oficiul pentru Publicații Oficiale al Comunităților Europene, Luxemburg
- 116 Comisia Europeană. (2013). EVALSAT: Resursa pentru evaluarea Dezvoltării Socio-

Economice. Disponibilă pe pagina: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/guide/guide_evalsed.pdf;

Comisia Europeană (2013). EVALSED Carte de Referință: Metoda și tehnici. Disponibilă pe pagina: ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/guide/evaluation_sourcebook.pdf

- 117 Pentru mai multe informații a se consulta ORGAPET Secțiunea C12
- 118 A se consulta ORGAPET Secțiunea C3
- 119 Pentru exemple a se consulta ORGAPET Secțiunea C3
- 120 Pentru exemple a se consulta ORGAPET Secțiunea C3
- 121 A se consulta ORGAPET Secțiunea C2-7
- 122 Comisia Europeană (2007). EVALSED Carte de Referință 2: Metode și tehnici de evaluare. Disponibilă pe pagina: ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/evalsed/sourcebooks/method_techniques/evaluative_judgements/multi_criteria/main_steps_en.htm
- 123 Detalii complete privind utilizarea acestor indicatori, și a indicatorilor secundari de susținere, pot fi găsite în Secțiunea C3 a ORGAPET
- 124 Pentru mai multe detalii a se consulta ORGAPET Secțiunea D1
- 125 Detalii suplimentare privind analiza multi-criterială sunt prezentate în Secțiunea D1-4 a ORGAPET
- 126 A se consulta de asemenea ORGAPET Secțiunea D1
- 127 Descrie în ORGAPET Secțiunile A4 și C4
- 128 Instrucțiuni suplimentare privind utilizarea grupurilor de experți pot fi găsite în Secțiunea D1 a ORGAPET
- 129 A se consulta ORGAPET Secțiunea A5

SECTORUL ECOLOGIC ÎN EUROPA

EXPLORAȚI HARTA INTERACTIVĂ

DATE DESPRE PRODUCȚIE
ȘI COMERȚ PE ȚĂRI

ifoam-eu.org/en/organic-europe

Produced by

Data compiled by

Co-financed by

Action co-financed by the European Commission, Directorate General for Agriculture and Rural Development

Supported by

STABILIREA DE **OBIECTIVE COMUNE**,
MĂSURI ȘI ACȚIUNI PENTRU ÎNDEPLINIREA ȚINTELOR
EUROPENE, NAȚIONALE ȘI REGIONALE

POLITICI PERSONALIZATE

PENTRU NEVOILE DIN SECTORUL ECOLOGIC
PENTRU CARE SĂ SUSȚINĂ ALIMENTAȚIA DE CALITATE,
PROTECȚIA MEDIULUI, BUNĂSTAREA ANIMALELOR
ȘI LOCURI DE MUNCĂ

ABORDARE PARTENERIALĂ

ÎNTE ACTORII DIN SECTOR ȘI INSTITUȚIILE PUBLICE

POLITICI PUBLICE

ÎN SPRIJINUL CREȘTERII PIEȚEI DE PRODUSE ECOLOGICE

CONCENTRAREA PE PROVOCĂRILE RELEVANTE ALE
CERERII ȘI OFERTEI
DIN SECTORUL ECOLOGIC

ÎNCURAJAREA UNUI **MEDIU POZITIV**
PENTRU CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII ȘI SUSTENABILITĂȚII
IMM-urilor CARE PRODUC, PROCESEAZĂ ȘI COMERCIALIZEAZĂ
PRODUSE ECOLOGICE

Proiectul **SME Organics** reunește guverne regionale, agenții de dezvoltare, camere de comerț, organizații ce reprezintă interesele producătorilor și procesatorilor ecologici, universități și institute de cercetare din opt regiuni ale Europei, pe o perioadă de 4 ani, 2016-2020.

Ca parte a unui proces participativ de învățare, partenerii și reprezentanții din sectorul ecologic din fiecare regiune membră împărtășesc și transferă experiențe și bune practici pentru elaborarea de Planuri de Acțiune Ecologice. Dezvoltarea acestor planuri de acțiune acoperă o serie de componente precum producție și procesare, comercializare și marketing, formare și consiliere, eficiența lanțului valoare ecologic și guvernantă, care pot sprijini competitivitatea și sustenabilitatea IMM-urilor ecologice în regiunea în care activează.

SME ORGANICS
Interreg Europe

European Union
European Regional
Development Fund

www.interregeurope.eu/smeorganics

www.facebook.com/SMEorganics

<https://twitter.com/SMEorganics>

https://www.linkedin.com/company/sme_organics